

**MOSONMAGYARÓVÁRI ÉLTES MÁTYÁS ÁLTALÁNOS ISKOLA, ÓVODA,
KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLA, KOLLÉGIUM,
EGYSÉGES GYÓGYPEDAGÓGIAI MÓDSZERTANI INTÉZMÉNY**

**KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLA – HELYI TANTERV
9-10. ÉVFOLYAM**

2017. SZEPTEMBER

Ábrázolás – alakítás 9.

A tantárgy célja:

1. Alapozza meg a funkcióöröm motivációs hátterével a különböző ábrázoló- alakító tevékenységekben az alkotóképességet.
2. Alakuljon ki és fejlődjön a kreatív önkifejezés igénye a vizuális művészetek eszköztárának felhasználásával.
3. Fejlődjön a tanulók képzelőereje, fantáziája.
4. Figyeljék és ismerjék meg pontosan környezetüket, fejlődjön a figyelem, feladattudat, észlelés és finommotorika.
5. Tapasztalati élményeik alapján tevékenykedjenek szívesen, fejlődjön alkotásvágyuk.
6. Alakuljon ki a tanuló pozitív énképe a felfedezések és a siker örömeivel fejlődjön, önismerete.
7. A tantárgy szemléletformáló hatása által fejlődjön a tanuló esztétikai érzéke.
8. Tárgyak, cselekvések, jelenségek megfigyeltetése, építészeti és művészeti értékek megismertetése.
9. Az ábrázolás-alakításhoz szükséges eszközök, anyagok megismertetése és megnevezése, a munkavégzés során az anyagokról szerzett tapasztalatok összegyűjtése.
10. Tantárgyi ismeretek bővítése, ismerkedés a műalkotásokkal, tantárgy-specifikus jártasságok, készségek fejlesztése.
11. Hagyományápolás, népszokásokról, nevezetes napokról való ismeretek folyamatos bővítése.

Fejlesztési (terápiás) feladatok:

Készségek:

Koordinált mozgáskészség (szem-kéz koordináció), és alakítási készségek fejlesztése.

Képességek, attitűdök:

1. Formaalkotási képességek, kompozíciós képesség.
2. Vizuális ritmus képzése, tárgykészítés képessége.
3. Képzeteket felidéző ábrázolási képesség.
4. Képolvasás, képi közlés képessége.
5. Plasztikus formaalakítás. Finommozgás fejlesztése.

Pszichikus funkció:

1. Vizuális, taktikus percepció. Figyelemfejlesztés.
2. Érzelmi fejlesztés: motiváció, örömezés keltése alkotó tevékenység révén.
3. Emlékezet, alkotó képzelet, forma- és térészlelés, gondolkodás fejlesztése.

Gondolkodási műveletek:

1. Megkülönböztetés, azonosítás, összehasonlítás.
2. Variálás, kombinálás. Analízis-szintézis.
3. Asszociáció, általánosítás, absztrakció, következtetés, ítéletalkotás.

Gondolkodás fajták:

1. Perceptív, cselekvéses, analógiás, asszociatív, algoritmikus, kreatív, logikus.
2. A tantárgy különösen fontos szerepet játszik a nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelésben a hagyományok, a közösségi múlt jellemzőinek megismerésén keresztül, az alapvető kötődés kialakításával a tanuló környezetéhez.

Évfolyam: 9

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyam:	9.
Heti óraszám:	2
Éves óraszám:	72

A tanterv témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör/Évfolyam	9.
1. Vizuális ábrázolás	24
2. Komplex alakító tevékenységek	30
3. Népünk művészete	10
4. Elemi ismeretek művészeti alkotásokról	8

Tematikai egység	1. Vizuális ábrázolás	Órakeret: 24
Előzetes tudás	1. Saját alkotás létrehozásának öröme. 2. Érzelmek megjelenése az alkotásokban.	

Tantárgyi fejlesztési célok	1. Önállóan használni a festés eszközeit. 2. Élményeit vizuálisan, adekvát színhasználattal megőrkíteni, törekedni a valósághű ábrázolásra.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési feladat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Önállóan használni a festés és a rajzolás eszközeit. 2. Segítséggel megfigyelni a színek egymásra gyakorolt hatását. 3. Irányítással elsajátítani a színkeverés alapjait. 4. Illusztráció készítésénél segíteni a szöveg és kép közötti összefüggés megértését. 5. Közös tevékenységben együttműködni. <p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Festés 2. Rajzolás-színezés <p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A színkeverés (kék-sárga, piros-sárga, kék-piros). 		<p>Kommunikáció: társas kapcsolatok</p> <p>Társadalmi ismeretek: személyes adatok, önismeret, felkészülés a felnőtt életre</p> <p>Számolás-mérés: tájékozódás</p> <p>Környezet-ismeret: emberi test, élő és élettelen természet, növények, állatok</p>
<ol style="list-style-type: none"> 2. A komplementer színek egymásra gyakorolt hatásának megfigyelése alkotásokon. 3. Ünnepi dekoráció készítése (közös munka). 4. Közös élmények (tábor, kirándulás) megőrkítése - csoportmunka. 5. A látható valóság rajzolásának tökéletesítése, rajzolás modell után: <ol style="list-style-type: none"> a. gyümölcsök, virágok, b. tájábrázolások, c. portré (fej) 		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Színek. Színek egymásra gyakorolt hatásával kapcsolatos fogalmak (derítés, tompítás, kiemelés). Ünnepek szimbólumainak ismerete (Mikulás-csizma, Március 15. kokárda). Színek, tónusok. Érzések, érzelmek, hangulatok. Ünnepek szimbólumai. Az ábrázolandó élőlények, tárgyak, részeinek megnevezése. Arányokkal kapcsolatos fogalmak. Térbeli elrendezéssel kapcsolatos fogalmak.	
Tematikai egység	2. Komplex alakító tevékenységek	Órakeret: 30
Előzetes tudás	Önálló alkotás.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Az anyagokat és tulajdonságaikat minél részletesebben megismerni. 2. Változatos anyag-megmunkálási technikákat megtanulni.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési feladat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Irányítással felismerni a különböző anyagfajtákat, megnevezni jellemző tulajdonságait. 2. Irányítással elkészíteni különböző tárgyakat. <p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Anyagvizsgálat. 2. Tárgyak (játékok, képek) készítése. 		<p>Kommunikáció: társas kapcsolatok</p> <p>Társadalmi ismeretek: önismeret, felkészülés a felnőtt életre</p> <p>Számolás-mérés:</p>

<p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Anyagok válogatása anyagfajták és használhatóság szerint. 2. Marionett baba készítése (agyagfej és végtagok, textil test, fagyöngy). 3. Só-liszt plakettek készítése, festése, kisütése. 4. Agyagtálak, poharak készítése, díszítése. 5. Gombmozaik készítés. 6. Fonalkompozíció ragasztással. 7. Különböző műanyag flakonokból babaház, madáretető, stb. kialakítása kivágással. 		<p>tájékozódás, mérések</p> <p>Környezet-ismeret: emberi test, élő és élettelen természet, növények, állatok, élettelen természet</p>
<ol style="list-style-type: none"> 8. Terménybáb készítés. 9. Kéreg-termény kompozíció. 10. Poháralátét készítés, vágás, ragasztás vagy festés. 11. Ünnepi papírdekoráció. 		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Természetes anyagok (természetben megtalálható formában és feldolgozott állapotban, pl.: kéreg, termény, papír, léc). Mesterséges anyagok (műanyagok). Az elkészítés részfolyamataival kapcsolatos fogalmak. Az elkészített tárgy megnevezése, funkciója. A különböző anyagfajták megnevezése. Az elkészítés részfolyamataival kapcsolatos fogalmak. Az elkészített tárgy megnevezése, funkciója.</p>	
Tematikai egység	3. Népünk művészete	Órakeret: 10
Előzetes tudás	Népművészeti alkotások felismerése.	
Tantárgyi fejlesztési célok	<ol style="list-style-type: none"> 1. A népi hagyományokat megismerni. 2. A népművészet ágazatait számba venni. 	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési feladat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Irányítással népművészeti alkotásokat szemlélni. 2. Irányítással népszokásainkat megismerni. <p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Népművészeti alkotások fajtái. 2. A népművészetben lévő változatosság, sokszínűség (kor, szín, korosztály, anyag, technika) megismerése. 3. Ismerkedés népszokásainkkal (szüreti bál, aratással kapcsolatos szokások). <p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Népművészeti albumok és gyűjtemények megtekintése. 2. Alkotók megfigyelése munka közben. 3. Nevezetes ünnepek „Jeles napok” 4. Régi falusi hétköznapi munkavégzéssel kapcsolatos eszközök (tájház, skanzen), ünnepi alkalmak során használt öltözék, tárgyak (pl. pásztorbot, furulya, szövőszék, fonások, stb.) gyűjtése 5. Tanulmányi kirándulás, helyi kiállítások, gyűjtemények meglátogatása, látogatás a Néprajzi Múzeumban, néprajzi tárgyú kiállításokon. 		<p>Kommunikáció: társas kapcsolatok, olvasás, írás</p> <p>Társadalmi ismeretek: földrajzi és történelmi ismeretek, felkészülés a felnőtt életre</p> <p>Számolás-mérés: tájékozódás</p> <p>Környezet-ismeret: élettelen természet, növények, állatok</p> <p>Információs eszközök használata: anyaggyűjtés</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Hímzés, faragás, fazekasság, szövés, fonás, mézeskalács, bőrművesség. Néphagyományokhoz kapcsolódó fogalmak.</p>	
Tematikai egység	4. Elemi ismeretek művészeti alkotásokról	Órakeret: 8

Előzetes tudás	Színek és érzelmek közötti kapcsolat felfedezése.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Művészeti alkotásokat megismerni. 2. Múzeumi látogatások tapasztalatait, élményeit társaival megosztani.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Fejlesztési feladat Művészeti alkotásokat érdeklődéssel szemlélni (irányítással). Ismeretek 1. Művészeti alkotások megtekintése. 2. Az ábrázolt személyek, események, érzelmek „felfedezése” a művekben. Tevékenység 1. Múzeumlátogatás. 2. Albumok, kiadványok, reprodukciók szemlélése, a művek által nyújtott gondolatok, érzelmek, vélemények közlése. 3. Lehetőség szerint: művészek megfigyelése alkotás közben (műterem-látogatás, utcai művészek megfigyelése munka közben).	Kommunikáció: olvasás, írás Társadalmi ismeretek: felkészülés a felnőtt életre, viselkedés, közlekedés	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyszerű esztétikai fogalmak. Művészeti tevékenységekhez kapcsolódó fogalmak (festő, grafikus).	
A fejlesztés várt eredményei a 9. évfolyam végén	A tanuló 1. képes esztétikus dísz- és használati tárgyak létrehozására, 2. képes életkorának megfelelő szintű jártasság megszerzésére, a technikai eljárásokban (rajzolásban, festésben, mintázásban, tárgykészítésben), 3. képes személyes és közös élmények, érzelmek, emlékek megjelenítésére képi formában, 4. megismeri a művészi alkotások, népművészeti tárgyak, helyi hagyományok alapjait.	

Ábrázolás – alakítás 10.

A tantárgy célja:

1. Alapozza meg a funkcióöröm motivációs háttérével a különböző ábrázoló- alakító tevékenységekben az alkotóképességet.
2. Alakuljon ki és fejlődjön a kreatív önkifejezés igénye a vizuális művészetek eszköztárának felhasználásával.
3. Fejlődjön a tanulók képzelőereje, fantáziája.
4. Figyeljék és ismerjék meg pontosan környezetüket, fejlődjön a figyelem, feladattudat, észlelés és finommotorika.
5. Tapasztalati élményeik alapján tevékenykedjenek szívesen, fejlődjön alkotásvágyuk.
6. Alakuljon ki a tanuló pozitív énképe a felfedezések és a siker örömeivel fejlődjön, önismerete.

7. A tantárgy szemléletformáló hatása által fejlődjön a tanuló esztétikai érzéke.

8. Tárgyak, cselekvések, jelenségek megfigyeltetése, építészeti és művészeti értékek megismertetése.

9. Az ábrázolás-alakításhoz szükséges eszközök, anyagok megismertetése és megnevezése, a munkavégzés során az anyagokról szerzett tapasztalatok összegyűjtése.

10. Tantárgyi ismeretek bővítése, ismerkedés a műalkotásokkal, tantárgy-specifikus jártasságok, készségek fejlesztése.

11. Hagyományápolás, népszokásokról, nevezetes napokról való ismeretek folyamatos bővítése.

Fejlesztési (terápiás) feladatok:

Készségek:

Koordinált mozgáskészség (szem-kéz koordináció), és alakítási készségek fejlesztése.

Képességek, attitűdök:

1. Formaalkotási képességek, kompozíciós képesség.
2. Vizuális ritmus képzése, tárgykészítés képessége.
3. Képzeteket felidéző ábrázolási képesség.
4. Képolvasás, képi közlés képessége.
5. Plasztikus formaalakítás. Finommozgás fejlesztése.

Pszichikus funkció:

1. Vizuális, taktikus percepció. Figyelemfejlesztés.
2. Érzelmi fejlesztés: motiváció, örömmézés keltése alkotó tevékenység révén.
3. Emlékezet, alkotó képzelet, forma- és térészlelés, gondolkodás fejlesztése.

Gondolkodási műveletek:

1. Megkülönböztetés, azonosítás, összehasonlítás.
2. Variálás, kombinálás. Analízis-szintézis.
3. Asszociáció, általánosítás, absztrakció, következtetés, ítéletalkotás.

Gondolkodás fajták:

1. Perceptív, cselekvéses, analógiás, asszociatív, algoritmikus, kreatív, logikus.

2. A tantárgy különösen fontos szerepet játszik a nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelésben a hagyományok, a közösségi múlt jellemzőinek megismerésén keresztül, az alapvető kötődés kialakításával a tanuló környezetéhez.

Évfolyam: 10.

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyam:	10.
Heti óraszám:	2
Éves óraszám:	72

A tanterv témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör/Évfolyam	10.
1. Vizuális ábrázolás	24
2. Komplex alakító tevékenységek	30
3. Népünk művészete	10
4. Elemi ismeretek művészeti alkotásokról	8

Tematikai egység	1. Vizuális ábrázolás	Órakeret: 24
Előzetes tudás	1. Saját alkotás létrehozásának öröme. 2. Érzelmek megjelenése az alkotásokban.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Önállóan használni a festés eszközeit. 2. Élményeit vizuálisan, adekvát színhasználattal megörökíteni, törekedni a valóság-hű ábrázolásra.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Fejlesztési feladat 1. Önállóan használni a festés és a rajzolás eszközeit. 2. Irányítással elsajátítani a színkeverés alapjait. 3. Megfigyeléseit visszaadni rajzos formában. 4. Illusztráció készítésénél segíteni a szöveg és kép közötti összefüggés megértését. 5. Közös tevékenységben együttműködni.		Kommunikáció: társas kapcsolatok Társadalmi ismeretek: személyes adatok, önismeret, felkészülés a felnőtt életre
Ismeretek 1. Festés 2. Rajzolás-színezés		Számolás-mérés: tájékozódás Környezet-ismeret: emberi test, élő és élettelen természet, növények, állatok
Tevékenység		

<p>1. Ünnepi dekoráció készítése (közös munka).</p> <p>2. Festés zenére, szabadon - a hangok és színek kifejezőerejének hangsúlyozásával (nagy méretű papíron).</p> <p>3. Saját élmények megőrkítése színek hangulati kifejezőerejének alkalmazásával.</p> <p>4. A látható valóság rajzolásának tökéletesítése, rajzolás modell után:</p> <p>a. gyümölcsök, virágok,</p> <p>b. tájbrázolások,</p> <p>c. portré (fej),</p> <p>d. emberalak,</p> <p>e. mozdulatok pontos megfigyelése és lerajzolása.</p> <p>5. Illusztráció készítése különböző irodalmi alkotásokhoz (vers, mese).</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Ünnepek szimbólumainak ismerete (Mikulás-csizma, Március 15. kokárda). Az illusztrált mű vagy esemény témája alapján. Színek, tónusok. Érzések, érzelmek, hangulatok. Ritmus, hangerő, hangmagasság. Ünnepek szimbólumai. Az ábrázolandó élőlények, tárgyak, részeinek megnevezése. Arányokkal kapcsolatos fogalmak. Térbeli elrendezéssel kapcsolatos fogalmak.</p>	
Tematikai egység	2. Komplex alakító tevékenységek	Órakeret: 30
Előzetes tudás	Önálló alkotás.	
Tantárgyi fejlesztési célok	<p>1. Az anyagokat és tulajdonságaikat minél részletesebben megismerni.</p> <p>2. Változatos anyag-megmunkálási technikákat megtanulni.</p>	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési feladat</p> <p>1. Irányítással felismerni a különböző anyagfajtákat, megnevezni jellemző tulajdonságait.</p> <p>2. Irányítással elkészíteni különböző tárgyakat.</p> <p>Ismeretek</p> <p>1. Anyagvizsgálat.</p> <p>2. Tárgyak (játékok, képek) készítése.</p> <p>Tevékenység</p> <p>1. Anyagok válogatása anyagfajták és használhatóság szerint.</p> <p>2. Ünnepi asztaldekoráció készítés: gyertyatartó, váza, szalvétatartó agyagból.</p> <p>3. Edényalátét készítés: festett csempe.</p>		<p>Kommunikáció: társas kapcsolatok</p> <p>Társadalmi ismeretek: önismeret, felkészülés a felnőtt életre</p> <p>Számolás-mérés: tájékozódás, mérések</p> <p>Környezet-ismeret: emberi test, élő és élettelen természet, növények, állatok, élettelen természet</p>
<p>4. Száritott növény festése mártással, ebből ikebana készítés háncs, kéreg felhasználásával (asztaldísz, kép).</p> <p>5. Díszszalvéta pecsételéssel, nyomdázással.</p> <p>6. Díszterítő festés sablonnal, vagy nyomómintával.</p> <p>7. Poháralátét készítés, vágás, ragasztás vagy festés.</p> <p>8. Ünnepi papírdekoráció.</p> <p>9. Papírhajtogatás: díszboríték</p> <p>10. Papírkompozíció: üdvözlő kártya.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Természetes anyagok (természetben megtalálható formában és feldolgozott állapotban, pl.: kéreg, termény, papír, léc). Mesterséges anyagok (műanyagok). Az elkészítés részfolyamataival kapcsolatos fogalmak. Az elkészített tárgy megnevezése, funkciója. A különböző anyagfajták megnevezése. Jellemző tulajdonságaikra vonatkozó fogalmak (üveg, fa, fém, műanyag, textil, stb.). Gyakori</p>	

	felhasználási területeik. Az elkészítés részfolyamataival kapcsolatos fogalmak. Az elkészített tárgy megnevezése, funkciója.	
Tematikai egység	3. Népművészet	Órakeret: 10
Előzetes tudás	Népművészeti alkotások felismerése.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. A népi hagyományokat megismerni. 2. A népművészet ágazatait számba venni.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési feladat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Irányítással népművészeti alkotásokat szemlélni. 2. Irányítással népszokásainkat megismerni. <p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Népművészeti alkotások fajtái. 2. A népművészetben lévő változatosság, sokszínűség (kor, szín, korosztály, anyag, technika) megismerése. 3. Ismerkedés népszokásainkkal (vásárok, esküvők). <p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Népművészeti albumok és gyűjtemények megtekintése. 2. Alkotók megfigyelése munka közben. 3. Nevezetes ünnepek „Jeles napok” jellegzetes magyar népszokásokkal kapcsolatos tárgyak, ábrázolások gyűjtése, készítése (viselet). 4. Néprajzi tárgyú filmek megtekintése. 5. Tanulmányi kirándulás, helyi kiállítások, gyűjtemények meglátogatása, látogatás a Néprajzi Múzeumban, néprajzi tárgyú kiállításokon. 6. (Alkalomhoz kötődött kirakodó vásár meglátogatása, élmények megbeszélése - Mesterségek ünnepe.) 		<p>Kommunikáció: társas kapcsolatok, olvasás, írás</p> <p>Társadalmi ismeretek: földrajzi és történelmi ismeretek, felkészülés a felnőtt életre</p> <p>Számolás-mérés: tájékozódás</p> <p>Környezet-ismeret: élettelen természet, növények, állatok</p> <p>Információs eszközök használata: anyaggyűjtés</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hímzés, faragás, fazekasság, szövés, fonás, mézeskalács, bőrművesség. Néphagyományokhoz kapcsolódó fogalmak.	
Tematikai egység	4. Elemi ismeretek művészeti alkotásokról	Órakeret: 8
Előzetes tudás	Színek és érzelmek közötti kapcsolat felfedezése.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Művészeti alkotásokat megismerni. 2. Múzeumi látogatások tapasztalatait, élményeit társaival megosztani.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési feladat</p> <p>Művészeti alkotásokat érdeklődéssel szemlélni (irányítással).</p> <p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Művészeti alkotások megtekintése. 2. Az ábrázolt személyek, események, érzelmek „felfedezése” a művekben. <p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Múzeumlátogatás. 2. Albumok, kiadványok, reprodukciók szemlélése, a művek által nyújtott 		<p>Kommunikáció: olvasás, írás</p> <p>Társadalmi ismeretek: felkészülés a felnőtt életre, viselkedés, közlekedés</p>

gondolatok, érzelmek, vélemények közlése. 3. Lehetőség szerint: művészek megfigyelése alkotás közben (műterem-látogatás, utcai művészek megfigyelése munka közben).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyszerű esztétikai fogalmak. Művészeti tevékenységekhez kapcsolódó fogalmak (festő, grafikus, szobrász, dombormű).
A fejlesztés várt eredményei a 10. évfolyam végén	A tanuló 1. képes esztétikus dísz- és használati tárgyak létrehozására, 2. képes életkorának megfelelő szintű jártasság megszerzésére, a technikai eljárásokban (rajzolásban, festésben, mintázásban, tárgykészítésben), 3. képes személyes és közös élmények, érzelmek, emlékek megjelenítésére képi formában, 4. megismeri a művészi alkotások, népművészeti tárgyak, helyi hagyományok alapjait.

Életvitel és gyakorlat 9.

A tantárgy célja, hogy az általános iskolában elsajátított ismeretekre építve megerősítse a tanulóknál a minél önállóbb életvitelhez szükséges életvezetési és háztartási ismereteket, rávezessen a környezet rendezésének, tisztán tartásának fontosságára, bővíljenek ismeretei a test védelmével, működésével, tisztán tartásával kapcsolatban, ismerje meg a családi és más együttélések esetében a kölcsönös támogatás lehetőségét. A tantárgy tanulása során a tanuló ismeretei rendszereződnek a testápolás, a személyes higiéné és a környezet tisztán tartásának fontossága témakörében. Nagy hangsúlyt helyez a tantárgy az esztétikus, praktikus megjelenés iránti igény kialakítására. A feladathelyzetekben és egyéb szabadidős tevékenységek végzésében törekszik a célszerűséget és kényelmet egyszerre szolgáló körülmények megteremtésében. A háztartási munkák ellátásához kapcsolódóan a tantárgy tanulása során egyre differenciáltabban megjelenik a lakás és az iskolai környezet által megkívánt megfelelő biztonság és óvatosság a gépek, berendezések használatában, a vegyszerek alkalmazásában. Kitérünk a balesetek megelőzése érdekében tett intézkedésekre és az esetlegesen bekövetkező balesetek esetén szükséges teendőkre. A tantárgy tanulásában nagy hangsúly helyeződik a segítségnyújtás különböző területeire, a csecsemő- és beteggondozásra és az idősek ellátására. A háztartási ismeretek keretében a tantárgy ráirányítja a figyelmet a háztartással kapcsolatos beszerzésekkel kapcsolatban a körültekintő tájékozódás, az igények ismeretében történő informálódás, a megfontolt választás és az esetleges panaszkezelés kérdéseinek fontosságára. Minden érintett területen kiemelten foglalkozik a mindennapi élet során kívánatos egészséges életmód szemléletének figyelembe vételével.

A tantárgy tanulása során az erkölcsi nevelés területén egyre differenciáltabban érvényesül a mindennapi családi életben és munkatársi közösségekben szükséges másokra történő odafigyelés, együtt érző, empátikus magatartás, a mások szükség szerinti segítségének igénye.

Önismeret és társas kultúra területén a testalkatához, tevékenységeihez illő megjelenéshez szükséges információk alapján fejlődik a tanulók énképe,

önismerete. Társai visszajelzése lehetőséget ad önbizalmának, önértékelésének reális fejlődésére.

A testi és lelki egészségre nevelés területén a személyes és környezeti higiéné iránti igény egyre erősebbé válik, tudatosul a betegségek megelőzésében és leküzdésében fontos tevékenységek rendszerességének szükségszerűsége.

A felelősségvállalás területén a tanuló ismeretei bővülnek az együtt érző, segítő magatartás, az elfogadás vonatkozásában. A pedagógus felelőssége, hogy lehetőséget teremtsen az önkéntes segítségnyújtás igényének kialakulására, amely segíti a személyes fontosság megélését.

A fenntarthatóság és környezettudatosság területét a tantárgy a fogyasztóvédelmi szokások és érdekvédelem megismertetésével támogatja. A gazdasági és pénzügyi nevelés folyamatában kiemelt szerepet játszik a tantárgy a vásárlói tervezés és tudatosság alakításával.

A kulcskompetenciák fejlesztésében a tantárgy fontos szerepet játszik az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen, bővülnek a tanuló ismeretei a háztartáshoz kapcsolódó nonverbális kommunikációs jelek, piktogramok értelmezésében.

A természettudományos és technikai kompetenciaterületen a készségfejlesztő iskolás tanulóknál gyakorlati természetű ismeretek elsajátítására van lehetőség, a mindennapi életben előforduló és a háztartásban vagy egyszerű munkafolyamatok végzésénél megfigyelhető jelenségek megismertetésével és az alkalmazások lehetőségének bemutatásával. A tanuló egyre tájékozottabbá válik a hétköznapokban előforduló és alkalmazott vegyszerek, anyagok biztonságos használatában, a gépi berendezések működéséhez szükséges elővigyázatos magatartással.

A digitális kompetenciaterületen a tanulók egyre magabiztosabban kezelik a háztartásban előforduló gépeket, berendezéseket, értelmezik a működtetéshez szükséges jelzéseket.

A szociális és állampolgári kompetenciaterületen a tantárgy hozzájárul a családi és társadalmi munkamegosztás feladataiban való eligazodáshoz, segíti az ebben való részvétel lehetőségének megtalálását.

Esztétikai és művészeti tudatosság és kifejezőképesség területén fejlődik a tanulók ízlésvilága, képesek lesznek önmaguk kulturált, egyéni igényeket

figyelembe vevő megjelenésének és környezetük rendezettségének kialakítására. A hatékony, önálló tanulás kompetenciaterület fejlődik a közösségi munkavégzésben történő részvétel során.

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyam:	9.	10.
Heti óraszám:	6	6
Éves óraszám:	222	222

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	9.	10.
1. Személyi szükségletekkel kapcsolatos teendők	40	40
2. Háztartás	80	80
3. Gondozási feladok	25	25
4. Vásárlás	60	60
5. Piktogramok értelmezése	17	17

Évfolyam: 9.

Tematikai egység	1. Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők.	Órakeret: 40
Előzetes tudás	1. Rendszeresség. 2. A tisztálkodás rutinszerű elvégzése.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Tudni, hogy az ápolat, jó megjelenésért mit kell tennie. 2. Egyszerű esetben önmagát ellátni.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési feladat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Testápolás. 2. Egyszerű esetben önmagát ellátni. 3. Reális, megvalósítható igényt kialakítani az öltözködéssel kapcsolatban. 4. Tudni, hogy az ápolat, jó megjelenésért mit kell tennie. 5. Irányítással előkészíteni a mosást, ismerni a mosószer hatását, az öblítés fázisait. 6. Alkalmazni a nagytakarítás műveleteit. <p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Önkiszolgálás, testápolás, öltözködés fázisai, eszközei. 2. Jó megjelenés, ápoltság. 3. Ruhaválogatás az évszagnak megfelelően. 4. Saját ruhanemű gondozása, ruhajavítás. 5. Irányítással a mosás előkészítése, mosóporok hatása, öblítés fázisai (zokni, zsebkendő, fehérnemű). 6. Személyes környezete gondozása. 7. Irányítással a terem, konyha, műhely kitakarítása a nagytakarítás műveleteinek alkalmazásával, eszközhasználat. 		<p>Kommunikáció: olvasás, írás, médiaismeret</p> <p>Társadalmi ismeretek: személyes szükségletek, önismeret, felkészülés a felnőtt életre</p> <p>Környezetismeret: emberi test, egészséges életmód</p> <p>Testnevelés: test karbantartása, kondicionálás</p> <p>Információs eszközök</p>

		használata: anyaggyűjtés
Tevékenység 1. Beszélgetés az ápoltságról az eddig tanultak alapján (fürdőszobai berendezések és tisztálkodási szerek rendeltetésszerű használata). Hajápolás, kéz- és lábápolás. 2. A ruhadarabok csoportosítása és felsorolása megadott szempontok alapján. 3. Beszélgetés a jó megjelenésű, jól öltözött emberről. 4. Kisebb javítások elvégzése (pl. gombfelvarrás, fércelés, tübefűzés, szegőöltés). 5. Fehérnemű, zokni, zsebkendő kézi mosása 6. Eddig tanult tevékenységek alapján a különböző helyiségek nagytakarításához szükséges munkafolyamatok gyakorlása.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tisztálkodással kapcsolatos eszközök. Ápoltság, borotválkozó eszközök. borotválkozás, áztatás, mosás, öblítés, teregetés, szájszag, testszag, dezodorálás, Az eddig használt fogalmak bővítése a nagytakarításra vonatkozóan.	
Tematikai egység	2. Háztartás	Órakeret: 80
Előzetes tudás	Baleset elkerülése.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Kiválasztani és használni a munkának megfelelő eszközöket és gépeket. 2. Munkát kitartóan végezni.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Fejlesztési feladat 1. Törekedni a balesetek-megelőzésére. 2. Kiválasztani a munkának megfelelő eszközöket és gépeket. 3. Irányítással teríteni, mosogatni, törölgetni, rendet rakni, a használt készülékek funkcióját és használatát ismerni. 4. Adott munkát kitartóan végezni. 5. Ruhaneműt kíméletesen használni és gondozni. 6. Szabadidejét hasznosan eltölteni, az elkészült munkadarabnak örülni. Ismeretek 1. Balesetvédelmi ismeretek, és a balesetek megelőzése. 2. Konyhai munkák: a. A konyha berendezése, a berendezések funkciója, rendeltetésszerű használata. b. Irányítással a megfelelő eszközök, konyhai gépek kiválasztása. c. Egyszerű ételek, saláták, édességek, sütemények készítése. d. Konyhai gépek szakszerű használatának módja (fokozódó önállósággal). e. Mikrohullámú készülék használata, ételmelegítés. f. A konyha tisztántartása, az élelmiszerek higiénikus kezelése. 3. Háztartási munkák: a. Mosogatás. b. Mosás. Szárítás (nagyobb terjedelmű, eltérő tulajdonságú ruhanemű). c. Vasalás. 4. Textilmunkák. a. Varrás, hímzés, díszítő eljárások (gyöngyfűzés) megismerése. b. Kisebb javítások elvégzése (gombfelvarrás, fércelés, tübefűzés, szegőöltés). 5. Dekoráció, alkalmi csomagolás, ünnepi készülődés a személyes megjelenésben és a környezetben.		Kommunikáció: olvasás, írás, médiaismeret Társadalmi ismeret: személyes szükséglet, felkészülés a felnőtt életre Környezetismeret: egészséges életmód Ábrázolás-alakítás: esztétikus alkotások készítése Gyakorlati képzés előkészítése: munkafegyelem, életvezetés
Tevékenység 1. Szerepjáték: balesetveszélyes helyzetek szimulálása, teendők baleset esetén. 2. A már ismert tevékenységek gyakorlása, szükség szerinti alkalmazása. 3. Ismerkedés a tűzhellyel, mosogatóval, hűtőszekrényvel, mikrohullámú sütővel.		

<p>4. Tárolás a konyhában (élelmiszer alapanyagok, edények).</p> <p>5. Tevékenység során eddig tanult kisgépek használata fokozott önállósággal (turmixgép, kenyérpíró, habverő, hámozó kés).</p> <p>6. A tisztaság fontossága, és ennek tudatosítása, tisztítószeres használatának szabályai (maró anyagok, fertőtlenítő szerek).</p> <p>7. Egyszerűbb munkafolyamatok elvégzése a textilek gondozása során, a biztonságos munkavégzés (mosáshoz ruhák szétválogatása, kézi- és gépi mosás, teregetés, hajtogatás, vasalás).</p> <p>8. Képek, prospektusok, használati utasítások értelmezése.</p> <p>9. A balesetek elkerülésének fontossága.</p> <p>10. Eddigi tevékenységek gyakorlása, szükség szerinti elemi alkalmazása.</p> <p>11. Egyszerűbb munkafolyamatok elvégzése, a biztonságos munkavégzés feltételei (mosáshoz ruhák szétválogatása, kézi- és gépi mosás, teregetés, hajtogatás, vasalás, víz hőmérséklet, vasaló hőmérséklete).</p> <p>12. Képek, prospektusok, használati utasítások gyűjtése, kézimunka megismerése, alapöltések, egyszerű munkafolyamatok megismerése, gyakorlása, kisebb darabok elkészítése.</p> <p>13. Az alkalomnak megfelelő eszközök és anyagok változatos alkalmazása (farsangi, karácsonyi, iskolai rendezvény, születésnapi, anyák napi ünneplés, vendéglátás,).</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Eddigi fogalmak használata, bővítése: szakácskönyv, hozzávalók, mértékek, mérőeszközök. maró anyag, fertőtlenítés, hófok, éget, perzsel, gőzölés, kártevő, vegyszer	
Tematikai egység	3. Gondozási feladatok	Órakeret: 25
Előzetes tudás	Magabiztosság és az empátia képességének megléte.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Az elemi segítségnyújtás módjait ismerni.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési feladat</p> <p>1. Családjában beteget ápolni könnyebb betegség esetén.</p> <p>2. Cselekvéssorokat ismerni (elmondani), melyek a betegápolás során előfordulnak.</p> <p>3. Félelmét leküzdeni.</p> <p>4. Az elemi segítségnyújtás módjait ismerni.</p> <p>Ismeretek</p> <p>1. Teendők beteglátogatás során a kórházban, betegszobában, otthon.</p> <p>2. Idősgondozással kapcsolatos feladatok.</p> <p>3. Teendők hirtelen rosszulletés esetén (hányás, ájulás, vérzés, epilepsziás roham).</p> <p>4. Teendők baleset esetén.</p> <p>5. Teendők számbavétele az egészségmegőrzés érdekében.</p>		<p>Kommunikáció: olvasás, írás, médiaismeret</p> <p>Társadalmi ismeretek: önismeret, társas kapcsolatok, lakóhely, közlekedés</p> <p>Környezetismeret: emberi test, egészséges életmód,</p> <p>Információs eszközök használata: internetről tartalmak,</p>
<p>Tevékenység</p> <p>1. Beszélgetés, filmek megtekintése.</p> <p>2. Szituációs gyakorlatok: segítség kérése, telefonálás, társalgás különböző korosztályok tagjaival (viselkedés orvosi vizsgálat és kórházi látogatás során).</p> <p>3. Orvosi rendelők felkeresése, vizsgálatok, szűrések céljának tudatosítása, az egészség megőrzése is állandó odafigyelést igényel, teendők ennek megfelelően (védőoltás, szűrővizsgálatok, tüdőszűrés, vércukormérés).</p>		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	lázcsillapítás, folyadékpótlás, nyugalom, egészséges napirend, alvás, pihenés, munka, sport, ájulás, görcs, roham, segélykérés, telefonálás, orvosi utasítás, látogatás, ápolás, rászorultság, gyógyszerekkel kapcsolatos ismeretek	
Tematikai egység	4. Vásárlás - Fogyasztóvédelem	Órakeret: 60
Előzetes tudás	Megfontoltan, kulturáltan vásárolni.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Vásárlásokat megtervezni a vágyak és a lehetőségek mérlegelésével. 2. A fizetéssel kapcsolatos ismeretek bővítése. 3. Szavatosság fogalmának értelmezése. 4. Személyre szóló ajándékot készíteni (alkalom szerinti csomagolás, átadás).	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési feladat</p> <p>1. Körültekintően vásárolni.</p> <p>2. Egyéni szint alapján egy vagy néhány dolgot önállóan vásárolni.</p> <p>Ismeretek</p> <p>1. A konyhai tevékenységekhez szükséges áruk megvásárlása, fokozódó önállósággal.</p> <p>2. Vásárlás közben figyelembe veendő szempontok tudatosítása.</p> <p>3. Szavatosság az árucikkeken, eltarthatóság módja.</p> <p>4. Eltérő árucikkek vásárlása.</p> <p>5. A vásárlás megtervezése, üzlet kiválasztása.</p> <p>6. Viselkedési formák alkalmazása, közlekedés.</p>		<p>Kommunikáció: olvasás, írás, média-ismeret</p> <p>Számolás-mérés: tájékozódás, műveletek, mérések, pénzhasználat</p> <p>Társadalmi ismeretek: lakóhely, közlekedés, társas kapcsolatok, felkészülés a felnőtt életre</p>
<p>Tevékenység</p> <p>1. Ismert üzletben egyéni vásárlás megbeszélés alapján lehetőleg önállóan (bevásárló lista, költségvetés).</p> <p>2. Áruk megkeresése és a megfelelő kiválasztása a meglévő kínálatból valós helyzetben.</p> <p>3. A fizetéssel kapcsolatos ismeretek bővítése.</p> <p>4. A szavatosság fogalmának értelmezése.</p> <p>5. A vásárolt termékek praktikus, előrelátó szállítása.</p> <p>6. Tárolás hűtőszekrényben (romlandó, eltartható).</p> <p>7. Jelzések megkeresése és értelmezése (szavatosság, ár).</p> <p>8. Ajándék vásárlása (bevásárló lista, költségvetés), csomagolás.</p> <p>9. Szerepjáték.</p> <p>10. Tanulmányi séta, vásárlás, különböző típusú üzletekben.</p> <p>11. A vásárlással, fizetéssel, viselkedéssel, közlekedéssel kapcsolatos fogalmak további bővítése (piac, kisebb- és nagyobb bevásárló helyek, prospektusok, szórólapok árai és a valóságos árukon lévő tájékoztatók, üzletház, éjjel-nappal nyitva, nyitva tartás, pénztár, polc, reklám, plakát, ár, számla, visszajáró, szatyor, nehezebb-könnyebb).</p> <p>12. Eligazodás az árucsoportok között, csoportosítás, válogatás.</p>		<p>Környezet-ismeret: egészséges életmód</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A vásárlással, fizetéssel, viselkedéssel, közlekedéssel kapcsolatos fogalmak további bővítése. Tárolási fogalmak bővítése. szavatosság, dátum, jelzés,	
5. Tematikai egység	Piktogramok értelmezése	Órakeret: 17
Előzetes tudás	Körültekintés, megfontoltság. Lényeges és lényegtelen körülményeket megkülönböztetni.	

Tantárgyi fejlesztési célok	Árucikkek jelzéseit összegyűjteni, értelmezni. A piktogramok jelzéseit megérteni, és tudatosítani, hogy az egészség megőrzése érdekében szükséges figyelembe venni (szavatosság, összetétel) azokat.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Fejlesztési feladat 1. Jelzéseket és az azokban rejlő információkat felismerni. 2. Figyelembe venni minél több ismert jelzést. 3. Ismeretlen jelzésre rákérdezni, annak jelentését megismerni. 4. A jelzéseket megfelelően csoportosítani. Ismeretek 1. Élelmiszereken található jelek. 2. Tisztítószeren található jelek. 3. Ruhanemükön található jelzések. Tevékenység 1. Egyszerű rajzos feladatlapot megoldani. 2. Értelmezés, alkalmazás, gyűjtés magyarázat, csoportosítás. 3. Tanulmányi sétán eltérő árucikkeken lévő jelzések megfigyelése, ismerős jelzések keresése, értelmezése.		Kommunikáció: olvasás, írás, Társadalmi ismeretek: felkészülés a felnőtt életre Környezet-ismeret: egészséges életmód Ábrázolás-alakítás: festés, rajzolás, makett készítése
Kulcsfogalmak/fogalmak	mélyhűtött élelmiszer, levespor, ételízesítők, konzerv, csomagolóanyag, fém, üveg, kerámia, tűzhely, veszélyes, összetétel, alapanyag, természetes szál, műszál, védelem, vegyszeres tisztítás, csomagolás,	
A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló képes 1. a rendszeres testápolásra, környezetének, ruházatának rendben tartására, 2. a háztartási és gondozási feladatok elvégzésére segítséggel (irányítással), 3. a tisztító szerek takarékos és szakszerű használatára 4. vásárlásainak megtervezésére,	

Életvitel és gyakorlat 10.

A tantárgy célja, hogy az általános iskolában elsajátított ismeretekre építve megerősítse a tanulóknál a minél önállóbb életvitelhez szükséges életvezetési és háztartási ismereteket, rávezessen a környezet rendezésének, tisztán tartásának fontosságára, bővíljenek ismeretei a test védelmével, működésével, tisztán tartásával kapcsolatban, ismerje meg a családi és más együttélések esetében a kölcsönös támogatás lehetőségét. A tantárgy tanulása során a tanuló ismeretei megszilárdulnak a testápolás, a személyes higiéné és a környezet tisztán tartásának fontossága témakörében. Nagy hangsúlyt helyez a tantárgy az esztétikus, praktikus megjelenés iránti igény kialakítására. A feladathelyzetekben és egyéb szabadidős tevékenységek végzésében törekszik a célszerűséget és

kényelmet egyszerre szolgáló körülmények megteremtésében. A háztartási munkák ellátásához kapcsolódóan a tantárgy tanulása során egyre differenciáltabban megjelenik a lakás és az iskolai környezet által megkívánt megfelelő biztonság és óvatosság a gépek, berendezések használatában, a vegyszerek alkalmazásában. Kitérünk a balesetek megelőzése érdekében tett intézkedésekre és az esetlegesen bekövetkező balesetek esetén szükséges teendőkre. A tantárgy tanulásában nagy hangsúly helyeződik a segítségnyújtás különböző területeire, a csecsemő- és beteggondozásra és az idősek ellátására. A háztartási ismeretek keretében a tantárgy ráirányítja a figyelmet a háztartással kapcsolatos beszerzésekkel kapcsolatban a körültekintő tájékozódás, az igények ismeretében történő informálódás, a megfontolt választás és az esetleges panaszkezelés kérdéseinek fontosságára. Minden érintett területen kiemelten foglalkozik a mindennapi élet során kívánatos egészséges életmód szemléletének figyelembe vételével.

A tantárgy tanulása során az erkölcsi nevelés területén egyre differenciáltabban érvényesül a mindennapi családi életben és munkatársi közösségekben szükséges másokra történő odafigyelés, együtt érző, empátikus magatartás, a mások szükség szerinti segítésének igénye.

Önismeret és társas kultúra területén a testalkatához, tevékenységeihez illő megjelenéshez szükséges információk alapján fejlődik a tanulók énképe, önismerete. Társai visszajelzése lehetőséget ad önbizalmának, önértékelésének reális fejlődésére.

A testi és lelki egészségre nevelés területén a személyes és környezeti higiéné iránti igény egyre erősebbé válik, tudatosul a betegségek megelőzésében és leküzdésében fontos tevékenységek rendszerességének szükségszerűsége.

A felelősségvállalás területén a tanuló ismeretei bővülnek az együtt érző, segítőkész magatartás, az elfogadás vonatkozásában. A pedagógus felelőssége, hogy lehetőséget teremtsen az önkéntes segítségnyújtás igényének kialakulására, amely segíti a személyes fontosság megélését.

A fenntarthatóság és környezettudatosság területét a tantárgy a fogyasztóvédelmi szokások és érdekvédelem megismertetésével támogatja.

A gazdasági és pénzügyi nevelés folyamatában kiemelt szerepet játszik a tantárgy a vásárlói tervezés és tudatosság alakításával.

A kulcskompetenciák fejlesztésében a tantárgy fontos szerepet játszik az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen, bővülnek a tanuló ismeretei a háztartáshoz kapcsolódó nonverbális kommunikációs jelek, piktogramok értelmezésében.

A természettudományos és technikai kompetenciaterületen a készségfejlesztő iskolás tanulóknál gyakorlati természetű ismeretek elsajátítására van lehetőség, a mindennapi életben előforduló és a háztartásban vagy egyszerű munkafolyamatok végzésénél megfigyelhető jelenségek megismertetésével és az alkalmazások lehetőségének bemutatásával. A tanuló egyre tájékozottabbá válik a hétköznapokban előforduló és alkalmazott vegyszerek, anyagok biztonságos használatában, a gépi berendezések működéséhez szükséges elővigyázatos magatartással.

A digitális kompetenciaterületen a tanulók egyre magabiztosabban kezelik a háztartásban előforduló gépeket, berendezéseket, értelmezik a működtetéshez szükséges jelzéseket.

A szociális és állampolgári kompetenciaterületen a tantárgy hozzájárul a családi és társadalmi munkamegosztás feladataiban való eligazodáshoz, segíti az ebben való részvétel lehetőségének megtalálását.

Esztétikai és művészeti tudatosság és kifejezőképesség területén fejlődik a tanulók ízlésvilága, képesek lesznek önmaguk kulturált, egyéni igényeket figyelembe vevő megjelenésének és környezetük rendezettségének kialakítására. A hatékony, önálló tanulás kompetenciaterület fejlődik a közösségi munkavégzésben történő részvétel során.

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyam:	9.	10.
Heti óraszám:	6	6
Éves óraszám:	222	222

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	9.	10.
1. Személyi szükségletekkel kapcsolatos teendők	40	40
2. Háztartás	80	80
3. Gondozási feladatok	25	25

4. Vásárlás	60	60
5. Piktogramok értelmezése	17	17

Évfolyam: 10.

Tematikai egység	1. Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők.	Órakeret: 40
Előzetes tudás	1. Rendszeresség. 2. A tisztálkodás rutinszerű elvégzése.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Tudni, hogy az ápolat, jó megjelenésért mit kell tennie. 2. Egyszerű esetben önmagát ellátni.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési feladat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Testápolás. 2. Egyszerű esetben önmagát ellátni. 3. Reális, megvalósítható igényt kialakítani az öltözködéssel kapcsolatban. 4. Tudni, hogy az ápolat, jó megjelenésért mit kell tennie. 5. Irányítással előkészíteni a mosást, ismerni a mosószer hatását, az öblítés fázisait. 6. Alkalmazni a nagytakarítás műveleteit. 7. Kultúrtörténeti ismeretét fejleszteni. <p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Önkiszolgálás, testápolás, öltözködés fázisai, eszközei. 2. Jó megjelenés, ápoltság. 3. Ruhaválogatás az évszaknak megfelelően. 4. Divat, a divat változásai. 5. Saját ruhanemű gondozása, ruhajavítás. 6. Irányítással a mosás előkészítése, mosóporok hatása, öblítés fázisai (zokni, zsebkendő, fehérnemű). 7. Személyes környezete gondozása. 8. Irányítással a terem, konyha, műhely kitakarítása a nagytakarítás műveleteinek alkalmazásával, eszközhasználat. <p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Beszélgetés az ápoltságról az eddig tanultak alapján (fürdőszobai berendezések és tisztálkodási szerek rendeltetés szerű használata). Hajápolás, kéz- és lábápolás. 2. A ruhadarabok csoportosítása és felsorolása megadott szempontok alapján. 3. Beszélgetés a divatról, milyen divatos ruhadarabok alkotják a mai fiatalok ruhatárát, a divat változásai. 4. Régi és mai fényképek nézegetése, az ott látott alakok öltözetének megbeszélése. 5. Beszélgetés a jó megjelenésű, jól öltözött emberről. Sminkelés. 6. Szerepjáték - „Divatbemutató” 7. Kiseb javítások elvégzése (pl. gombfelvarrás, fércelés, tübefűzés, szegőöltés). 8. Fehérnemű, zokni, zsebkendő kézi mosása 9. Eddig tanult tevékenységek alapján a különböző helyiségek nagytakarításához szükséges munkafolyamatok gyakorlása. 		<p>Kommunikáció: olvasás, írás, médiaismeret</p> <p>Társadalmi ismeretek: személyes szükségletek, önismeret, felkészülés a felnőtt életre</p> <p>Környezetismeret: emberi test, egészséges életmód</p> <p>Testnevelés: test karbantartása, kondicionálás</p> <p>Információs eszközök használata: anyaggyűjtés</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tisztálkodással kapcsolatos eszközök, divat, modell, divattervező, márka korosztályok, korszakok, smink és ápoltság, borotválkozó eszközök, borotválkozás, áztatás, mosás, öblítés, teregetés, szájszag, testszag, dezodorálás, Az eddig használt fogalmak bővítése a nagytakarításra vonatkozóan.	

Tematikai egység	2. Háztartás	Órakeret: 80
Előzetes tudás	Baleset elkerülése.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Kiválasztani és használni a munkának megfelelő eszközöket és gépeket. 2. Munkát kitartóan végezni.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési feladat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Törekedni a balesetek-megelőzésére. 2. Kiválasztani a munkának megfelelő eszközöket és gépeket. 3. Önállóan teríteni, mosogatni, törölgetni, rendet rakni, a használt készülékek funkcióját és használatát ismerni. 4. Adott munkát kitartóan végezni. 5. Ruhaneműt kíméletesen használni és gondozni. 6. Szabadidejét hasznosan eltölteni, az elkészült munkadarabnak örülni. <p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Balesetvédelmi ismeretek, és a balesetek megelőzése. 2. Konyhai munkák: <ol style="list-style-type: none"> a. A konyha berendezése, a berendezések funkciója, rendeltetésszerű használata. b. Irányítással a megfelelő eszközök, konyhai gépek kiválasztása. c. Egyszerű ételek, saláták, édességek, sütemények készítése. d. Konyhai gépek szakszerű használatának módja (fokozódó önállósággal). e. Mikrohullámú készülék használata, ételmelegítés. f. A konyha tisztántartása, az élelmiszerek higiénikus kezelése. 3. Fürdőszoba és toalett tisztántartása és rendeltetésszerű használata. 4. Ház tartási munkák: <ol style="list-style-type: none"> a. Mosogatás. b. Mosás. Szárítás (nagyobb terjedelmű, eltérő tulajdonságú ruhanemű). c. Vasalás. d. Ruhanemű tárolásának módja (védelem a portól, kártevőktől - ruhamoly). 5. Textilmunkák. <ol style="list-style-type: none"> a. Varrás, hímzés, díszítő eljárások (gyöngyfüzés, kötés, horgolás) megismerése. b. Kisebb javítások elvégzése (gombfelvarrás, fércelés, tűbefűzés, szegőöltés). 6. Dekoráció, alkalmi csomagolás, ünnepi készüldés a személyes megjelenésben és a környezetben. 		<p>Kommunikáció: olvasás, írás, médiaismeret</p> <p>Társadalmi ismeret: személyes szükséglet, felkészülés a felnőtt életre</p> <p>Környezetismeret: egészséges életmód</p> <p>Ábrázolás-alakítás: esztétikus alkotások készítése</p> <p>Gyakorlati képzés előkészítése: munkafegyelem, életvezetés</p>
<p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Szerepjáték: balesetveszélyes helyzetek szimulálása, teendők baleset esetén. 2. A már ismert tevékenységek gyakorlása, szükség szerinti alkalmazása. 3. Ismerkedés a tűzhellyel, mosogatóval, hűtőszekrényvel, mikrohullámú sütővel. 4. Tárolás a konyhában (élelmiszer alapanyagok, edények). 5. Tevékenység során eddig tanult kisgépek használata fokozott önállósággal (turmixgép, kenyérpíró, habverő, hámozó kés). 6. A tisztaság fontossága, és ennek tudatosítása, tisztítószer használata szabályai (maró anyagok, fertőtlenítő szerek). 7. Egyszerűbb munkafolyamatok elvégzése a textilek gondozása során, a biztonságos munkavégzés (mosáshoz ruhák szétválogatása, kézi- és gépi mosás, teregetés, hajtogatás, vasalás). 8. Képek, prospektusok, használati utasítások értelmezése. 9. A balesetek elkerülésének fontossága. 10. Eddigi tevékenységek gyakorlása, szükség szerinti elemi alkalmazása. 11. Egyszerűbb munkafolyamatok elvégzése, a biztonságos munkavégzés feltételei (mosáshoz ruhák szétválogatása, kézi- és gépi mosás, teregetés, hajtogatás, vasalás, víz hőmérséklet, vasaló hőmérséklete). 12. Képek, prospektusok, használati utasítások gyűjtése, kézimunka megismerése, 		

<p>alapöltések, egyszerű munkafolyamatok megismerése, gyakorlása, kisebb darabok elkészítése.</p> <p>13. Az alkalomnak megfelelő eszközök és anyagok változatos alkalmazása (farsangi, karácsonyi, iskolai rendezvény, születésnap, anyák napi ünneplés, vendéglátás,).</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Eddigi fogalmak használata, bővítése: szakácskönyv, hozzávalók, mértékek, mérőeszközök. maró anyag, fertőtlenítés, hófok, éget, perzsel, gőzölés, kártevő, vegyszer	
Tematikai egység	3. Gondozási feladatok	Órakeret: 25
Előzetes tudás	Magabiztosság és az empátia képességének megléte.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Az elemi segítségnyújtás módjait ismerni.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési feladat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Családjában beteget ápolni könnyebb betegség esetén. 2. Cselekvéssorokat ismerni (elmondani), melyek a betegápolás során előfordulnak. 3. Félelmét leküzdeni. 4. A csecsemők ápolását, gondozását megtanulni. 5. Az elemi segítségnyújtás módjait ismerni. <p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Teendők beteglátogatás során a kórházban, betegszobában, otthon. 2. Csecsemőápolási ismeretek (fokozott figyelem, az utasítások betartása). 3. Idősgondozással kapcsolatos feladatok. 4. Teendők hirtelen rosszullet esetén (hányás, ájulás, vérzés, epilepsziás roham). 5. Teendők baleset esetén. 6. Az egészségügyi ellátórendszer megismerése. 7. Teendők számbavétele az egészségmegőrzés érdekében. 		<p>Kommunikáció: olvasás, írás, médiaismeret</p> <p>Társadalmi ismeretek: önismeret, társas kapcsolatok, lakóhely, közlekedés</p> <p>Környezetismeret: emberi test, egészséges életmód,</p> <p>Információs eszközök használata: internetről tartalmak,</p>
<p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Beszélgetés, filmek megtekintése. 2. Szituációs gyakorlatok: segítség kérése, telefonálás, társalgás különböző korosztályok tagjaival (viselkedés orvosi vizsgálat és kórházi látogatás során, látogatás idős otthonában, ajándékozás, kedveskedés a gondozottaknak). 3. Orvosi rendelők felkeresése, vizsgálatok, szűrések céljának tudatosítása, az egészség megőrzése is állandó odafigyelést igényel, teendők ennek megfelelően (védőoltás, szűrővizsgálatok, tüdőszűrés, vércukormérés). 4. Szerepjáték: csecsemőápolás (fürdetés, etetés, öltöztetés, sétáltatás). 		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	lázcsillapítás, folyadékpótlás, nyugalom, egészséges napirend, alvás, pihenés, munka, sport, ájulás, görcs, roham, segélykérés, telefonálás, orvosi utasítás, látogatás, ápolás, rászorultság, gyógyszerekkel kapcsolatos ismeretek	
Tematikai egység	4. Vásárlás - Fogyasztóvédelem	Órakeret: 60
Előzetes tudás	Megfontoltan, kulturáltan vásárolni.	
Tantárgyi fejlesztési célok	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vásárlásokat megtervezni a vágyak és a lehetőségek mérlegelésével. 2. A fizetéssel kapcsolatos ismeretek bővítése. 3. Szavatosság fogalmának értelmezése. 4. Személyre szóló ajándékot készíteni (alkalom szerinti csomagolás, átadás). 	

Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési feladat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Körültekintően vásárolni. 2. Egyéni szint alapján egy vagy néhány dolgot önállóan vásárolni. <p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A konyhai tevékenységekhez szükséges áruk megvásárlása, fokozódó önállósággal. 2. Vásárlás közben figyelembe veendő szempontok tudatosítása. 3. Szavatosság az árucikkeken, eltarthatóság módja. 4. Eltérő árucikkek vásárlása. 5. A vásárlás megtervezése, üzlet kiválasztása. 6. Viselkedési formák alkalmazása, közlekedés. 		<p>Kommunikáció: olvasás, írás, média-ismeret</p> <p>Számolás-mérés: tájékozódás, műveletek, mérések, pénzhasználat</p> <p>Társadalmi ismeretek: lakóhely, közlekedés, társas kapcsolatok, felkészülés a felnőtt életre</p>
<p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ismert üzletben egyéni vásárlás megbeszélés alapján lehetőleg önállóan (bevásárló lista, költségvetés). 2. Áruk megkeresése és a megfelelő kiválasztása a meglévő kínálatból valós helyzetben. 3. A fizetéssel kapcsolatos ismeretek bővítése. 4. A szavatosság fogalmának értelmezése. 5. A reklamáció, panasz lehetőségeinek megismerése. 6. A vásárolt termékek praktikus, előrelátó szállítása. 7. Tárolás hűtőszekrényben (romlandó, eltartható). 8. Jelzések megkeresése és értelmezése (összetétel, szavatosság, ár). 9. Cipő, ruhanemű, ajándék vásárlása (bevásárló lista, költségvetés, méret, célszerű szín, anyag kiválasztása), csomagolás. 10. Szerepjáték. 11. Tanulmányi séta, vásárlás, különböző típusú üzletekben. 12. A vásárlással, fizetéssel, viselkedéssel, közlekedéssel kapcsolatos fogalmak további bővítése (csarnok, piac, kisebb- és nagyobb bevásárló helyek, raktáruházak, prospektusok, szórólapok árai és a valóságos árukon lévő tájékoztatók, üzletház, raktár, éjjel-nappal nyitva, nyitva tartás, pénztár, polc, gondola, reklám, plakát, ár, számla, visszajáró, szatyor, nehezebb-könnyebb). 13. Eligazodás az árucsoportok között, csoportosítás, válogatás. 		<p>Környezet-ismeret: egészséges életmód</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A vásárlással, fizetéssel, viselkedéssel, közlekedéssel kapcsolatos fogalmak további bővítése. Tárolási fogalmak bővítése. szavatosság, dátum, jelzés,	
5. Tematikai egység	Piktogramok értelmezése	Órakeret: 17
Előzetes tudás	Körültekintés, megfontoltság. Lényeges és lényegtelen körülményeket megkülönböztetni.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Árucikkek jelzéseit összegyűjteni, értelmezni. A piktogramok jelzéseit megérteni, és tudatosítani, hogy az egészség megőrzése érdekében szükséges figyelembe venni (szavatosság, összetétel) azokat.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési feladat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jelzéseket és az azokban rejlő információkat felismerni. 2. Figyelembe venni minél több ismert jelzést. 3. Ismeretlen jelzésre rákérdezni, annak jelentését megismerni. 4. A jelzéseket megfelelően csoportosítani. 		<p>Kommunikáció: olvasás, írás,</p> <p>Társadalmi ismeretek:</p>

<p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Élelmiszereken található jelek. 2. Tisztítószereken található jelek. 3. Ruhaneműkön található jelzések. 4. Tartós fogyasztási cikkeken található jelzések értelmezése (pl. szállítás módja, üzembe helyezés). 5. A környezetben megtalálható rajzos utasítások és rövid feliratok értelmezése (utcai tájékoztató jelzések, postai, kórházi, gyógyszerári, játszótéri, különböző munkahelyi, szórakozóhelyekhez kapcsolódó). <p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Egyszerű rajzos feladatlapot megoldani. 2. Értelmezés, alkalmazás, gyűjtés magyarázat, csoportosítás. 3. Tanulmányi sétán eltérő árucikkeken lévő jelzések megfigyelése, ismerős jelzések keresése, értelmezése. 4. Megadott jelzés megkeresése ismeretlen környezetben. 	<p>felkészülés a felnőtt életre</p> <p>Környezet-ismeret: egészséges életmód</p> <p>Ábrázolás-alkatás: festés, rajzolás, makett készítése</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>mélyhűtött élelmiszer, levespor, ételízesítők, konzerv, csomagolóanyag, fém, üveg, kerámia, tűzhely, veszélyes, összetétel, alapanyag, természetes szál, műszál, kártevők, védelem, vegyszeres tisztítás, csomagolás, törékeny, üzembe helyezés, állítva szállítható, felirat, tábla, címke, jelzés, tilos, javasolt, szabályos használat, büntetés, maró anyag</p>
<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló képes</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. a rendszeres testápolásra, környezetének, ruházatának rendben tartására, 2. a háztartási és gondozási feladatok elvégzésére segítséggel (irányítással), 3. a tisztító szerek takarékos és szakszerű használatára 4. vásárlásainak megtervezésére, 5. az árucikkeken található tájékoztató jelzések ismeretére és figyelembe vételére.

Ének-zene 9.

A tantárgy célja a ritmus, a zene, az ének, az együtt éneklés segítségével a tanulók számára közösségi élmény szerzése, az érzelmek kifejezésének, az ünnepek hangulatának megélése. A művészeti tantárgyak tanításának fontos célja a mindennapi életben előforduló zenével, énekléssel összefüggő helyzetekben tudjanak eligazodni. Ismerjék meg a magyar nép és más nemzetek dalait, a klasszikus műveket és az igényes kortárs zenét. Az iskolai ének-zene óra elsősorban nem az ismeretszerzés célját szolgálja, hanem törekszik a pozitív zenei élmények, gyakorlati tapasztalatok és a művészeti alapkultúra megszerzésére. A tanóra élményforrásai elsősorban a közös éneklés, egyszerű hangszeres zenélés és az elmélyült zenehallgatás. A tanóra célja az esztétikai és érzelmi élmény nyújtás, a zene iránti érdeklődés felkeltése, az éneklés, énekes játékok megkedveltetése, valamint a zenei képességek fejlesztése, zenei ízlésformálás, gátlásoldás. A zenei nevelés hatással van a testi, szellemi fejlődésre, gazdagítja a gyermekek érzelmvilágát, hozzájárul a személyiség sokoldalú fejlődéséhez. A zenei befogadói kompetenciák fejlesztése törekszik az érzelmi és intellektuális befogadás egyensúlyára, amelyben a jól megválasztott, igényes hangzású művek figyelmes meghallgatásának kell érvényesülnie, ezzel megalapozható a tanulók zenehallgatói magatartása.

Az ének-zene tantárgy órakeretét bővítettük a szabad időkeretből.

Néptánc blokk beépítése a tanterve a készségek tudatos fejlesztését, a hagyományok ismeretének bővítését, --- szolgálja. Lehetővé teszi mindenki számára – beleértve a kisebbségeket valamint a hátrányos helyzetű gyermekeket is – az önkifejezés és azonosulás esztétikai útjának elérését, segítve ezzel a személyes kreativitás kibontakozását és az egyéniség fejlődését

Lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének, mozgáskultúrájának sokoldalú fejlesztésére, fizikai állóképességük, ügyességük, cselekvő biztonságuk, ritmusérzékük, hallásuk, tér- és formaérzékenységük fejlesztésére, gazdagítására.

A tánc és a zene elválaszthatatlan kapcsolatából adódóan a tánc tanítása különleges zenei élményt is nyújt: a tanuló a mozgás által egész testében érzékeli a kísérő zenét, a zene aktív befogadójává válik. A néptánc tanítás során a tanuló számos olyan népdalt ismer meg, amely kiegészíti az ének-zene órán tanult dalok táráát, mozgással összhangban énekel, a hangszeres dallamokat is közelebb érzi magához a táncolás által, a népzene így eredeti funkciójában éli át. Az ének-zene órán is alkalom nyílik arra, hogy az éneklést vagy zenehallgatást mozgással kapcsolják össze, megfelelő képesítésű pedagógus vezetésével.

A néptánc tanítása hatékonyan járul hozzá a magyarságtudat erősítéséhez, ugyanakkor közvetlen tapasztalat és élmény által teszi fogékonnyá a tanulót a szomszéd – esetleg távolabbi – népek hagyományai, kultúrája iránt. A tánc tanítása fejleszti a ritmusérzékét, a térérzékelést, a testtartást és a mozgáskoordinációt, amely a mindennapi élet számos területén fontos a tanuló számára. Fejleszti a társas kapcsolatok iránti érzéket: együttműködésre, alkalmazkodásra, a másik nem, a másik személy, a másik csoport elfogadására és megbecsülésére ösztönöz. http://kerettanterv.ofi.hu/03_melleklet_9-12/index_4_gimn.html

A zeneterápia témaegység helyi specialitás. Intézményünkben hosszú évek óta végezzük az értelmileg akadályozott, középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók tehetséggondozását. Terápiánk alapja az Ulwila- módszer. Heinrich Ulrich (német gyógypedagógus) bebizonyította, hogy az értelmi sérült emberek is alkalmasak hangszeres játékokra és ez nem csak ritmushangszerekre korlátozódik. Kidolgozta a színes kottás módszert, ami nem feltételezi a színek nevének ismeretét, csak a színek azonosításának képességét.

A nevelés - oktatás - fejlesztés területei	Tantárgy	9 - 10. évfolyam		
		9. évfolyam	10. évfolyam	2 tanéves óraszám
Művészetek	Ének-zene	108	108	216

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyam:	9.	10.
Heti óraszám:	3	3
Éves óraszám:	108	108

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	9.	10.
6. Népdalok, ünnepkörök dalai	16	16
7. Ritmus és hallásfejlesztés	8	8
8. Zenehallgatás	12	12
9. Néptánc: tánc és dramatikus játékok	36	36
10. Zeneterápia	36	36

Tematikai egység	1. Népdalok - Ünnepkörök dalai		Órakeret: 16
Előzetes tudás	Biztos szöveg és dallamtudás.		
Tantárgyi fejlesztési célok	Az éneklés, és a zene örömét átérezni. A nemzeti ünnepeinket ismerni, a Himnuszt, a Szózatot felismerni és énekelni, az ünnep jelentőségét átérezni.		
Kapcsolódási pontok	Kommunikáció: olvasás, írás Társadalmi ismeretek: történelmi ismeretek, ünnepek, felkészülés a felnőtt életre		
Tananyag, ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt, javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok
Magyar dalok.	Daltanulás: ismerkedés hazai és más népek dalaival. Műdal hallgatása (ismert előadó hangjának felismerése, kedvenc dalok megtanulása, egytténeklés az előadóval).	Az adott dalban található ismeretlen szavak, szófordulatok.	Együttműködni a daltanulásban.
Más népek dalai.	Daltanulás: ismerkedés hazai és más népek dalaival.	nyelv, cseh, szlovák, angol, francia, orosz, ír, német, lengyel	Együttműködni a daltanulásban.
Családi, egyházi, társadalmi ünnepek dalai.	Jeles ünnepekkel kapcsolatos dalok tanulása.	Történelmi eseményekkel kapcsolatos fogalmak	Az ünnep jelentőségét átérezni. Alkalomnak megfelelő dalt énekelni
Nemzeti ünnepeink dalai.	Megemlékezés a Nemzeti ünnepekről, Himnusz, Szózat, toborzók éneklése.	nép, ország, nemzet,	A Himnuszt és a Szózatot felismerni, énekelni.

Tematikai egység	2. Ritmus- és hallásfejlesztés	Órakeret: 8
Előzetes tudás	Ritmushangszerek használata éneklés közben. Megosztott figyelem.	

Tantárgyi fejlesztési célok	Pontosan, szépen átélten, kifejezően énekelni.		
Kapcsolódási pontok	Testnevelés: gimnasztikai gyakorlatok		
Tananyag, ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt, javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok
Ritmikai és dinamikai gyakorlatok.	A szép éneklés gyakorlása a dinamikai változások figyelembevételével. Ritmus, dallamtöredék alapján dal felismerése - versenyek, analóg feladatok adása egymásnak. Szöveg, dallam, ritmus egységének érzékeltetése. Dallam és tempó követése.	Halkan, erősen, közép erősen, nagyon erősen. Szöveg, dallam, ritmus	Dalokat a tempó és dinamika pontos visszaadásával énekelni. Az ismert dalok dallamát ritmushangszerrel kísélni.
Hang- és hallásfejlesztés.	Hangmagasság differenciálása.	hangszín, hangerő, skálázás, halk, lágy, zümmögő, hangos, élénken, lassan, gyorsan,	Észrevenni a dalokban a hangmagasságbeli különbségeket.

Tematikai egység	3. Zenehallgatás		Órakeret: 12
Előzetes tudás	Alkalomnak megfelelő zene választása.		
Tantárgyi fejlesztési célok	Megismerni zenei stílusokat, mások zenei ízlését tiszteletben tartani. A zenei ízlést alakítani, fejleszteni.		
Kapcsolódási pontok	Kommunikáció: médiaismeret, nem verbális kommunikáció Információs eszközök használata: zenehallgatás, filmrészletek Ábrázolás-alkatás: élmények alapján kép készítése		
Tananyag, ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt, javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok
Dallamok, dallamrészletek felismerése.	Dallamok meghallgatása, feldolgozások összehasonlítása. Műdal hallgatása,	szólóének, énekszólam,	Zenét figyelmesen hallgatni. Hallott dallamrészlet felismerése.
Tánczene hallgatása más-más feldolgozásban.	Táncdal, tánczene hallgatása különböző feldolgozásban.	táncdal, tánczenekar,	Hallott dallamrészlet felismerése. A különböző feldolgozásokban az azonosságokat felismerni.
Dallamok, feldolgozások, komolyzenei részletek meghallgatása.	Zenés darabok megtekintése, történetének megismerése, szereplők, jellemző dallamok a műből.	dallam, feldolgozás, részlet énekes,	Zenét figyelmesen hallgatni.
Közismert komolyzenei részletek meghallgatása. (Egy kiállítás képei. Örömóda.)	Zenés darabok megtekintése, történetének megismerése, szereplők,	hangszerkíséret, vonósnégyes, karmester, szimfónia, hangszerek nevei,	Zenét figyelmesen hallgatni.

	jellemző dallamok a műből. Dalrészletek és darabok, szereplők csoportosítása (összetartozók).		
Zenés darabok megismerése (Macskák, István a király)	Zenés darabok megtekintése, történetének megismerése, szereplők, jellemző dallamok a műből. Dalrészletek és darabok, szereplők csoportosítása (összetartozók).	zeneszerzők, előadók, szólások, ritmus, tánc, hangzás, szólóének, magasabb, mélyebb dallamjárás	Zenét figyelmesen hallgatni.

Tematikai egység	4. Néptánc: népi játékok, néptánc			Órakeret: 36
Előzetes tudás	Biztos szöveg és dallamtudás. Az 1–8. évfolyamon kialakult táncos készségek, ritmus- és térérzékelés.			
Tantárgyi fejlesztési célok	Az éneklés, és a zene örömét átérezni. A megszerzett táncstudás alkotó, kreatív, improvizatív felhasználása. A közösségi mozgás és táncolás élményének megélése, a társas kapcsolatok fejlesztése. Alapvető mozdulattípusok fejlesztése a játéktevékenység során A ritmus – tér – térforma fogalmainak kialakítása Az ugrás és forgás technikai előkészítése			
Kapcsolódási pontok	Kommunikáció: olvasás, írás Társadalmi ismeretek: történelmi ismeretek, ünnepek, felkészülés a felnőtt életre Testnevelés: gimnasztikai gyakorlatok			
Tananyag, ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt, javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok	
Népi mondókák, kiszámolók,	mondókák kiszámoló tanulás, ritmikus mondása	ismeretlen szavak-kifejezések értelmezése	Hallás után képes megtanulni a kiszámolókat és azokat jelek segítségével vissza tudja mondani.	
Alapvető zenei ismeretek	egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)		A kommunikációs és éneklési képesség fejlesztése, a verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának kialakítása	
Irányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–fönt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)	Mozgás a térben Egyszerű táncok előadása, ének, lépés ritmusának összehangolása. A ritmus – tér – térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban	érintés, bújás, körtánc, pörgés, forgás, kifordulás, guggolás,	A ritmus – tér – térforma fogalmainak kialakítása	

Tempóérzékeltető gyakorlatok.	Szöveg, dallam, ritmus egységének érzékeltetése.	Szöveg, dallam, ritmus	tudják a dalokat pontos ritmusban, helyes dallammal, érthető szöveggel énekelni.
Az improvizációs tevékenység előkészítése, a játékkismeret bővítése	Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása		A kreatív játékos tevékenység valamint a mozgásos és verbális önkifejezés ösztönzése, a közösségépítés megvalósítása, a szocializációs folyamatok fejlesztése
Magyar dalok.	Dalok tanulása Népdalok hallgatása, csokorba gyűjtése (dalok felismerése dallamuk alapján).	Az adott dalban található ismeretlen szavak, szófordulatok.	Legyen együttműködő a daltanulásban.
Népi játékok Játékfűzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból)	Népi játékok elsajátítása utánzással Játéktípusok (sport–küzdő karakterű népi játékok, énekes táncos gyermekjátékok)	Az adott játékban található ismeretlen szavak, szófordulatok.	Vegyen részt a játékokban, utánozza a lépéseket. A szocializációs folyamatok fejlesztése A közösségi érzés, a közösséghez tartozás tudatos kialakítása
Magyar táncok. Néptánc <i>Táncelőkészítő gimnasztika</i> <i>Táncgyakorlat</i>	Kétlépéses csárdás, galopp táncolása. Az alapvető mozdulattípusok variációs lehetőségeinek valamint az ugrás típusainak megismertetése Egyszerű táncok előadása, ének-lépés-ritmus összehangolása	csárdás, galopp,	Részt venni közös táncban, a lépéseket utánozni Alapvető mozdulattípusok fejlesztése a játéktevékenység során

Tematikai egység	5. Zeneterápia	Órakeret: 36
Előzetes tudás	Ritmushangszerek használata éneklés közben. Megosztott figyelem.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Pontosan, szépen átélten, kifejezően énekelni. Az éneklés, és a zene örömét átérezni Képességek fejlesztése, hiányok kiegyenlítése, érzelmi feszültségek szabályozása, csökkentése, relaxációra való képesség fejlesztése,	

	Szociális, kommunikációs képességek fejlesztése, az elszigetelődés csökkentése, Improvizációs képesség fejlesztése, a rugalmasabb problémamegoldás segítése, ezáltal kifejezés, önkifejezés fejlesztése,		
Kapcsolódási pontok	Testnevelés: gimnasztikai gyakorlatok		
Tananyag, ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt, javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok
Éneklés. Ritmikai és dinamikai gyakorlatok.	Dallam és tempó követése.	Halkan, erősen, közép erősen, nagyon erősen. Szöveg, dallam, ritmus	Az ismert dalok dallamát ritmushangszerrel kíséрни.
Hangszeres zenélés Ritmushangszerek használata. improvizáció	Ritmushangszerek megszólaltatása, megnevezése, megkülönböztetése.	cintányér, dobok, triangulum, maracas, agogo, bongó, dobok, csörgődob	Ismerni és használni a ritmushangszereket.
Hangszerek készítése	Ritmushangszerek megszólaltatása, megnevezése, megkülönböztetése	csörgők, ritmushangszer	használni a ritmushangszereket.
Zenehallgatás	Zenés darabok megtekintése, történetének megismerése, szereplők, jellemző dallamok a műből.	hangszerkíséret, hangszerek nevei,	Zenét figyelmesen hallgatni.
Zenére mozgás, a tánc	Az alapvető mozdulattípusok variációs lehetőségeinek Diszkó, tánc, régi korok táncai	keringő, csárdás	A mozgáskészség, alapvető kombinációs képesség fejlesztése a mozgás- és játéktevékenység során

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>1. Zenei ízlés alakítása. Az éneklés és zenélés közösségformáló erejének megtapasztalása, szabadidejének az aktív és passzív zenéléssel tartalmassá tétele.</p> <p>2. Tíz- tizenöt dalt (a dal hangulatának megfelelően, lehetőleg tisztán, pontos ritmusban, helyes szövegkezeléssel, formálással) egyénileg, vagy közösen előadni.</p>
---	---

Ének-zene 10.

A tantárgy célja a ritmus, a zene, az ének, az együtt éneklés segítségével a tanulók számára közösségi élmény szerzése, az érzelmek kifejezésének, az ünnepek hangulatának megélése. A művészeti tantárgyak tanításának fontos célja a mindennapi életben előforduló zenével, énekléssel összefüggő helyzetekben tudjanak eligazodni. Ismerjék meg a magyar nép és más nemzetek dalait, a klasszikus műveket és az igényes kortárs zenét. Az iskolai ének-zene óra elsősorban nem az ismeretszerzés célját szolgálja, hanem törekszik a pozitív zenei élmények, gyakorlati tapasztalatok és a művészeti alapkultúra megszerzésére. A tanóra élményforrásai elsősorban a közös éneklés, egyszerű hangszeres zenélés és az elmélyült zenehallgatás. A tanóra célja az esztétikai és érzelmi élmény nyújtás, a zene iránti érdeklődés felkeltése, az éneklés, énekes játékok megkedveltetése, valamint a zenei képességek fejlesztése, zenei ízlésformálás, gátlásoldás. A zenei nevelés hatással van a testi, szellemi fejlődésre, gazdagítja a gyermekek érzélemvilágát, hozzájárul a személyiség sokoldalú fejlődéséhez. A zenei befogadói kompetenciák fejlesztése törekszik az érzelmi és intellektuális befogadás egyensúlyára, amelyben a jól megválasztott, igényes hangzású művek figyelmes meghallgatásának kell érvényesülnie, ezzel megalapozható a tanulók zenehallgatói magatartása.

Az ének-zene tantárgy órakeretét bővítettük a szabad időkeretből.

Néptánc blokk beépítése a tanterve a készségek tudatos fejlesztését, a hagyományok ismeretének bővítését, --- szolgálja. Lehetővé teszi mindenki számára – beleértve a kisebbségeket valamint a hátrányos helyzetű gyermekeket is – az önkifejezés és azonosulás

esztétikai útjának elérését, segítve ezzel a személyes kreativitás kibontakozását és az egyéniség fejlődését

Lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének, mozgáskultúrájának sokoldalú fejlesztésére, fizikai állóképességük, ügyességük, cselekvő biztonságuk, ritmusérzékük, hallásuk, tér- és formaérzékenységük fejlesztésére, gazdagítására.

A tánc és a zene elválaszthatatlan kapcsolatából adódóan a tánc tanítása különleges zenei élményt is nyújt: a tanuló a mozgás által egész testében érzékeli a kísérő zenét, a zene aktív befogadjává válik. A néptánc tanítás során a tanuló számos olyan népdalt ismer meg, amely kiegészíti az ének-zene órán tanult dalok táráát, mozgással összhangban énekel, a hangszeres dallamokat is közelebb érzi magához a táncolás által, a népzene így eredeti funkciójában éli át. Az ének-zene órán is alkalom nyílik arra, hogy az éneklést vagy zenehallgatást mozgással kapcsolják össze, megfelelő képesítésű pedagógus vezetésével.

A néptánc tanítása hatékonyan járul hozzá a magyarságtudat erősítéséhez, ugyanakkor közvetlen tapasztalat és élmény által teszi fogékonnyá a tanulót a szomszéd – esetleg távolabbi – népek hagyományai, kultúrája iránt. A tánc tanítása fejleszti a ritmusérzékét, a térérzékelést, a testtartást és a mozgáskoordinációt, amely a mindennapi élet számos területén fontos a tanuló számára. Fejleszti a társas kapcsolatok iránti érzéket: együttműködésre, alkalmazkodásra, a másik nem, a másik személy, a másik csoport elfogadására és megbecsülésére ösztönöz. http://kerettanterv.ofi.hu/03_melleklet_9-12/index_4_gimn.html

A zeneterápia témaegység helyi specialitás. Intézményünkben hosszú évek óta végezzük az értelmileg akadályozott, középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók tehetséggondozását. Terápiánk alapja az Ulwila- módszer. Heinrich Ulrich (német gyógypedagógus) bebizonyította, hogy az értelmi sérült emberek is alkalmasak hangszeres játékokra és ez nem csak ritmushangszerekre korlátozódik. Kidolgozta a színes kottás módszert, ami nem feltételezi a színek nevének ismeretét, csak a színek azonosításának képességét.

A nevelés - oktatás - fejlesztés területei	Tantárgy	9 - 10. évfolyam		
		9. évfolyam	10. évfolyam	2 tanéves óraszám
Művészetek	Ének-zene	108	108	216

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyam:	9.	10.
Heti óraszám:	3	3
Éves óraszám:	108	108

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	9.	10.
11. Népdalok, ünnepkörök dalai	16	16
12. Ritmus és hallásfejlesztés	8	8
13. Zenehallgatás	12	12
14. Néptánc: tánc és dramatikus játékok	36	36
15. Zeneterápia	36	36

Tematikai egység	1. Népdalok - Ünnepek dala		Órakeret: 16
Előzetes tudás	Biztos szöveg és dallamtudás.		
Tantárgyi fejlesztési célok	Az éneklés, és a zene örömét átérezni. A nemzeti ünnepeinket ismerni, a Himnuszt, a Szózatot felismerni és énekelni, az ünnep jelentőségét átérezni.		
Kapcsolódási pontok	Kommunikáció: olvasás, írás Társadalmi ismeretek: történelmi ismeretek, ünnepek, felkészülés a felnőtt életre		
Tananyag, ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt, javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok
Magyar dalok.	Daltanulás: ismerkedés hazai és más népek dalaival. Műdal hallgatása (ismert előadó hangjának felismerése, kedvenc dalok megtanulása, egytténeklés az előadóval).	Az adott dalban található ismeretlen szavak, szófordulatok.	Egyttműködni a daltanulásban.
Más népek dala.	Daltanulás: ismerkedés hazai és más népek dalaival.	nyelv, cseh, szlovák, angol, francia, orosz, ír, német, lengyel	Egyttműködni a daltanulásban.
Családi, egyházi, társadalmi ünnepek dala.	Jeles ünnepekkel kapcsolatos dalok tanulása.	Karácsony, Újév, Húsvét, Pünkösd, Anyák napja, születésnap, névnap, évfordulók	Az ünnep jelentőségét átérezni. Tudjon a megfelelő ünnepen dalt előadni.
Nemzeti ünnepeink dala.	Megemlékezés a Nemzeti ünnepekről, Himnusz, Szózat, toborzók éneklése.	Március 15. Petőfi Sándor, nemzeti színű szalag, kokárda, Október 23. Magyarország, ünnep, Himnusz, Szózat, megzenésített költemények, stb.	A Himnuszt és a Szózatot felismerni, énekelni.

Tematikai egység	2. Ritmus- és hallásfejlesztés		Órakeret: 8
Előzetes tudás	Ritmushangszerek használata éneklés közben. Megosztott figyelem.		
Tantárgyi fejlesztési célok	Pontosan, szépen átélten, kifejezően énekelni.		
Kapcsolódási pontok	Testnevelés: gimnasztikai gyakorlatok		
Tananyag, ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt, javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok

Ritmikai és dinamikai gyakorlatok.	A szép éneklés gyakorlása a dinamikai változások figyelembevételével. Ritmus, dallamtöredék alapján dal felismerése - versenyek, analóg feladatok adása egymásnak. Szöveg, dallam, ritmus egységének érzékeltetése. Dallam és tempó követése.	Halkan, erősen, közép erősen, nagyon erősen. Szöveg, dallam, ritmus	Dalokat a tempó és dinamika pontos visszaadásával énekelni. Az ismert dalok dallamát ritmushangszerrel kísélni.
Hang- és hallásfejlesztés.	Hangmagasság differenciálása.	hangszín, hangerő, skálázás, halk, lágy, zümmögő, hangos, élénken, lassan, gyorsan,	Észrevenni a dalokban a hangmagasságbeli különbségeket.

Tematikai egység	3. Zenehallgatás			Órakeret: 12
Előzetes tudás	Alkalomnak megfelelő zene választása.			
Tantárgyi fejlesztési célok	Megismerni zenei stílusokat, mások zenei ízlését tiszteletben tartani. A zenei ízlést alakítani, fejleszteni.			
Kapcsolódási pontok	Kommunikáció: médiaismeret, nem verbális kommunikáció Információs eszközök használata: zenehallgatás, filmrészletek Ábrázolás-alakítás: élmények alapján kép készítése			
Tananyag, ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt, javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok	
Dallamok, dallamrészletek felismerése.	Dallamok meghallgatása, feldolgozások összehasonlítása.	szólóének, énekszólam,	Zenét figyelmesen hallgatni. Hallott dallamrészlet felismerése.	
Tánczene hallgatása más-más feldolgozásban.	Táncdal, tánczene hallgatása különböző feldolgozásban.	táncdal, tánczenekar,	Hallott dallamrészlet felismerése. A különböző feldolgozásokban az azonosságokat felismerni.	
Dallamok, feldolgozások, komolyzenei részletek meghallgatása.	Zenés darabok megtekintése, történetének megismerése, szereplők, jellemző dallamok a műből.	dallam, feldolgozás, részlet énekes,	Zenét figyelmesen hallgatni.	
Közismert komolyzenei részletek meghallgatása. (Passió, Péter és a farkas)	Zenés darabok megtekintése, történetének megismerése, szereplők, jellemző dallamok a műből. Dalrészletek és darabok, szereplők csoportosítása (összetartozók).	hangszerkíséret, vonósnégyes, karmester, szimfónia, hangszerek nevei,	Zenét figyelmesen hallgatni.	

Zenés darabok megismerése (A dzsungel könyve, János vitéz)	Zenés darabok megtekintése, történetének megismerése, szereplők, jellemző dallamok a műből. Dalrészletek és darabok, szereplők csoportosítása (összetartozók).	zeneszerzők, előadók, szólások, ritmus, tánc, hangzás, szólóének, magasabb, mélyebb dallamjárás A darabok témájával kapcsolatos fogalmak és megnevezések.	Zenét figyelmesen hallgatni. Ismerje fel a dallamrészleteket.
--	---	---	--

Tematikai egység	4. Néptánc: népi játékok, néptánc			Órakeret: 36
Előzetes tudás	Biztos szöveg és dallamtudás. Az 1–8. évfolyamon kialakult táncos készségek, ritmus- és térérzékelés.			
Tantárgyi fejlesztési célok	Az éneklés, és a zene örömét átérezni. A megszerzett tánc tudás alkotó, kreatív, improvizatív felhasználása. A közösségi mozgás és táncolás élményének megélése, a társas kapcsolatok fejlesztése. Alapvető mozdulattípusok fejlesztése a játéktevékenység során A ritmus – tér – térforma fogalmainak kialakítása Az ugrás és forgás technikai előkészítése			
Kapcsolódási pontok	Kommunikáció: olvasás, írás Társadalmi ismeretek: történelmi ismeretek, ünnepek, felkészülés a felnőtt életre Testnevelés: gimnasztikai gyakorlatok			
Tananyag, ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt, javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok	
Népi mondókák, kiszámolók,	mondókák kiszámoló tanulás, ritmikus mondása	ismeretlen szavak- kifejezések értelmezése	Hallás után képes megtanulni a kiszámolókat és azokat jelek segítségével vissza tudja mondani.	
Alapvető zenei ismeretek	egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)		A kommunikációs és éneklési képesség fejlesztése, a verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának kialakítása	
Írányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–főnt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)	Mozgás a térben Egyszerű táncok előadása, ének, lépés ritmusának összehangolása. A ritmus – tér – térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban	érintés, bújás, körtánc, pörgés, forgás, kifordulás, guggolás,	A ritmus – tér – térforma fogalmainak kialakítása	
Tempóérzékeltető gyakorlatok.	Szöveg, dallam, ritmus egységének érzékeltetése.	Szöveg, dallam, ritmus	tudják a dalokat pontos ritmusban, helyes dallammal, érthető szöveggel énekelni.	

Az improvizációs tevékenység előkészítése, a játékkismeret bővítése	Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása		A kreatív játékos tevékenység valamint a mozgásos és verbális önkifejezés ösztönzése, a közösségépítés megvalósítása, a szocializációs folyamatok fejlesztése
Magyar dalok.	Dalok tanulása Népdalok hallgatása, csokorba gyűjtése (dalok felismerése dallamuk alapján).	Az adott dalban található ismeretlen szavak, szófordulatok.	Legyen együttműködő a daltanulásban.
Népi játékok Játékfűzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból)	Népi játékok elsajátítása utánzással Játéktípusok (sport–küzdő karakterű népi játékok, énekes táncos gyermekjátékok)	Az adott játékban található ismeretlen szavak, szófordulatok.	Vegyen részt a játékokban, utánozza a lépéseket. A szocializációs folyamatok fejlesztése A közösségi érzés, a közösséghez tartozás tudatos kialakítása
Magyar táncok. Néptánc <i>Táncelőkészítő gimnasztika</i> <i>Táncgyakorlat</i>	Kétlépéses csárdás, galopp táncolása. Az alapvető mozdulattípusok variációs lehetőségeinek valamint az ugrás típusainak megismertetése Egyszerű táncok előadása, ének-lépés-ritmus összehangolása	csárdás, galopp,	Részt venni közös táncban, a lépéseket utánozni Alapvető mozdulattípusok fejlesztése a játéktevékenység során

Tematikai egység	6. Zeneterápia	Órakeret: 36
Előzetes tudás	Ritmushangszerek használata éneklés közben. Megosztott figyelem.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Pontosan, szépen átélten, kifejezően énekelni. Az éneklés, és a zene örömét átérezni Képességek fejlesztése, hiányok kiegyenlítése, érzelmi feszültségek szabályozása, csökkentése, relaxációra való képesség fejlesztése, Szociális, kommunikációs képességek fejlesztése, az elszigetelődés csökkentése, Improvizációs képesség fejlesztése, a rugalmasabb problémamegoldás segítése, ezáltal kifejezés, önkifejezés fejlesztése,	
Kapcsolódási pontok	Testnevelés: gimnasztikai gyakorlatok	

Tananyag, ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt, javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok
Éneklés. Ritmikai és dinamikai gyakorlatok.	Dallam és tempó követése.	Halkan, erősen, közép erősen, nagyon erősen. Szöveg, dallam, ritmus	Az ismert dalok dallamát ritmushangszerrel kísélni.
Hangszeres zenélés Ritmushangszerek használata. improvizáció	Ritmushangszerek megszólaltatása, megnevezése, megkülönböztetése.	cintányér, dobok, triangulum, maracas, agogo, bongó, dobok, csörgődob	Ismerni és használni a ritmushangszereket.
Hangszerek készítése	Ritmushangszerek megszólaltatása, megnevezése, megkülönböztetése	csörgők, ritmushangszer	használni a ritmushangszereket.
Zenehallgatás	Zenés darabok megtekintése, történetének megismerése, szereplők, jellemző dallamok a műből.	hangszerkíséret, hangszerek nevei,	Zenét figyelmesen hallgatni.
Zenére mozgás, a tánc	Az alapvető mozdulattípusok variációs lehetőségeinek Diszkó, tánc, régi korok táncai	keringő, csárdás	A mozgáskészség, alapvető kombinációs képesség fejlesztése a mozgás- és játéktevékenység során

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>1. Zenei ízlés alakítása. Az éneklés és zenélés közösségformáló erejének megtapasztalása, szabadidejének az aktív és passzív zenéléssel tartalmassá tétele.</p> <p>2. Tíz- tizenöt dalt (a dal hangulatának megfelelően, lehetőleg tisztán, pontos ritmusban, helyes szövegkezeléssel, formálással) egyénileg, vagy közösen előadni.</p>
--	---

Etika 9.

A tantárgy kiemelt célja a felnőtt élettel összefüggő tevékenységek, magatartási formák megítélésének helyességére nevelés, a különböző élethelyzetekben adódó döntések, cselekedetek motivációinak felismerése. Az emberi tulajdonságok bemutatása, a pozitív és negatív tulajdonságok megkülönböztetése. Az emberi, társadalmi kapcsolatokhoz szükséges etikai normák tudatosítása, a kapcsolatokban a nemi, vallási, etnikai, társadalmi hovatartozás miatti megkülönböztetés elítélése mellett az elfogadásra, toleranciára nevelés. Az érzelmek kimutatása megfelelő formáinak elsajátítása, mások érzelmeinek megértése. A nézeteltérések megvitatásában a kulturált formák iránti igény felkeltése, az érdeksérelmek miatti ellentétek kölcsönös konszenzuson alapuló feloldására nevelés. Önismeretre és mások megismerésére törekvés iránti igény kialakítása, saját belső tulajdonságok fejlesztése.

Kiemelt feladat a családi iskolai, munkahelyi viselkedés kontrollja, a munkával létrehozott értékek megbecsülése.

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az erkölcsi nevelés területén az élet minden szegmensét befolyásoló, elfogadott erkölcsi normák, minták, követendő példák megismerésében, az értékek megbecsülésére nevelésben. Az emberi magatartás, motivációk, konfliktusmegoldások és kommunikáció során a megértő, a toleráns, önmaga és mások értékeit tiszteletben tartó viselkedés kialakításában.

Az önismeret és társaskultúra terén segíti a reális és valós énkép kialakulását, a belső tulajdonságok megismerését, az emberi kapcsolatok dinamikájának megértését. A tanuló felismeri a közösségben élés és a közösséghez tartozás kötelezettségei és előnyei egyensúlyának fontosságát.

A testi és lelki egészsége nevelésben fontos szerepet játszik az egészséges társas kapcsolatok kialakításának és fenntartásának támogatásában, az öröm és bánat egyéni és közösségi megosztásával az egészséges lélek megőrzésének lehetőségében. Megerősíti az egymásra figyelés és egymás segítése iránti igényt, a baráti kapcsolatok fontosságának felismerését.

A családi életre nevelésben a tantárgy segíti az együtt élés szabályainak, a szülői, testvéri és párkapcsolatoknak megértését és tiszteletben tartásuk fontosságát, a magánélet védelmét.

A szociális és állampolgári kompetenciákat a tantárgy a társadalmi igényeknek megfelelő viselkedési és kommunikációs lehetőségek bemutatásával, felismerésével segíti.

A nevelés - oktatás - fejlesztés területei	Tantárgy	9 - 10. évfolyam óraszámok/ hét		2 tanéves óraszám
		9. évfolyam	10. évfolyam	
Társadalmi környezet	Társadalmi ismeretek	1	1	72
	Etika	1	1	72

A nevelés - oktatás - fejlesztés területe	Tantárgy	9. évfolyam	10. évfolyam	2 tanéves óraszám
Társadalmi környezet	Társadalmi ismeretek	36 óra	36 óra	72
	Etika	36 óra	36 óra	72

Tematikai egység	1. Egyén, közösség, társadalom	Órakeret: 10
Előzetes tudás	A családban, valamint a formális és informális, iskolai közösségekben szerzett személyes tapasztalatok.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Ismerni a helyes viselkedés formáit, fordulatait. 2. Tisztázni és rendszerezni vonzalmait, kapcsolatait, és megnevezni azok típusát.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási Pontok
Fejlesztési feladat 1. Kapcsolati hálót felrajzolni, saját helyzetét rögzíteni, törekvés a minél jobb pozíció megszerzésére (Saját közösségek - család, iskolai közösségek, munkahely): 2. A közösségekben, társaságokban történő állandó változásokat áttekinteni, tudatosítani, azokhoz alkalmazkodni. a. Barátságok, kapcsolatok. b. Különböző közösségek - különböző viselkedési elvárások. c. Mit helyes és mit nem helyes tenni az adott közösségben?		Kommunikáció: olvasás-írás, szókincs bővítés, konfliktuskezelés, Társadalmi ismeretek: szituációs gyakorlatok,
Ismeretek 1. Közösségek - erőt adó és negatív hatású közösség körének áttekintése. 2. Alkalmazkodás, választás, segítségkérés, engedelmesség helye az egyén viselkedésében. 3. Együttérzés másokkal, saját helyzet reális értékelése. 4. Páros- és közösségi kapcsolatok körének áttekintése - hasonlóságok és különbségek számbavétele.		Információs eszközök használata: anyaggyűjtés, filmrészletek, Gyakorlati képzés előkészítése:

		munkavállalás, munkahelyi viselkedés,
Tevékenység 1. Önálló vélemény megfogalmazása, felvállalása az adott csoportban. 2. Lehetőségek és következmények megbeszélése példákon keresztül. 3. Saját kapcsolati háló megrajzolása (családban, iskolai közösségben). 4. A közösségi élet szabályainak (törvények, házirend, napirend, munkarend) megismerése, cselekvés ezeknek megfelelően (hogyan tudja az egyén segíteni a csoportot, miképpen tudja a csoport segíteni az egyént). 5. Szerepjáték, kapcsolat létesítése, viták rendezése, kapcsolat lezárása (szakítás), segítség kérésének lehetőségei. 6. Bizalmi kapcsolat kialakításának lehetőségei.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Csoport, közösség, önállóság, korlátozás, alkalmazkodás, engedelmesség, törvény, szabály, lelkiismeret, választás, bűn, erény, tévhit. A már tanult udvariassági formák gyakorlása, és bővítésük újabbakkal. Megbeszélte helyzetek helyes megoldásához szükséges formulák (térjen ki a konfliktusok elől, ne válaszoljon). A tárgyalt helyzetek átlátása, megértése, szükséges fogalmak tisztázása. Családtag, munkatárs, alkalmazott, teljesítmény, önzetlenség, hűség, ragaszkodás, érettség, felelőtlenség, házirend, napirend, kötelességtudó, megbízható.	
Tematikai egység	2. Önismeret. Testi és lelki egészség	Órakeret: 17
Előzetes tudás	1. Külső és belső tulajdonságok köre, saját jó és rossz tulajdonságok ismerete. 2. Öszinteség a kapcsolatokban.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Érzelmait megfelelően kezelni. Lényeges és lényegtelen körülményt egyre biztosabban megállapítani. 2. Az önismeretet, valamint az önálló gondolkodás és cselekvés iránti igényt kialakítani, fejleszteni. 3. Törekvés a káros szokások kijavítására.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási Pontok
Fejlesztési feladat 1. A jó és a rossz tulajdonságokat felismerni. 2. Önmagát és társait jellemezni (reális önismeret). 3. Felelősséggel viselkedni 4. Hatékonyan és konstruktívan részt venni a szűkebb környezet életében. 5. Ismerni és használni az udvariassági formákat. 6. Az egészséges életmód pozitív hatásaira rámutatni. 7. A káros szenvedélyek körét ismerni, kialakulásukat elkerülni. Segélykérő telefonszámokat ismerni.		Kommunikáció: olvasás, írás, szókincs bővítés, Médiaismeret non-verbális kommunikáció, Osztályfőnöki óra: beilleszkedés, alkalmazkodás, Környezetismeret: az emberi testtel kapcsolatos ismeretek, Életvitel és gyakorlat: személyes szükséglet, vásárlás, Ábrázolás-alakítás: portré, önarckép készítése,
Ismeretek 1. Önjellemzés, reális önértékelés (jó- és rossz tulajdonságok, mi jellemző rám, külső megjelenés, ujjlenyomat, hangszín, a vérből megállapítható azonosság DNS). 2. Iskolai, munkahelyi, lakóhelyi kapcsolatok, osztálytársak, barátok. (milyennek látom társaimat, ők hogy látnak engem) 3. Az emberi természet megnyilvánulásai, a helyes életvezetés kialakítása. Veszélyeztető tényezők, a káros hatások kivédése, kialakulásának megelőzése. (Dohányzás (aktív - passzív). Alkoholizmus, káros közösségek hatása (galeri, szekta). Fiatalkori bűnözés, kábítószer-használat. Fertőző betegségek (AIDS, hepatitis). Játékszenvedély (nyerőgép, számítógép, kártya, sportfogadás). 4. Viták, érdekek, ellentétek megoldása békés úton, ha szükséges segítség igénybevételének módja. (A különböző, prevencióval foglalkozó szervezetek és		

<p>technikák megismerése.) 5. Beilleszkedés, alkalmazkodás, egymás tisztelete és segítése.</p>		
<p>6. Az „ÉN” kapcsolódása: szoros és felszínes kapcsolatok közötti különbségek észrevétele (a kapcsolatok kétoldalúak, a partner szándékától is függenek). 7. Szeretet, szerelem érzése. 8. Helyes viselkedés: - Érzelmi kapcsolatok férfi és nő között. 9. Párkapcsolatok. Házasság. Családi felelősség, kötöttség. 10. Közlekedés és vásárlás közbeni kommunikáció, és viselkedés. 11. Udvariassági formák ismerete és használata.</p>		
<p>Tevékenység 1. Saját tulajdonságok számbavétele, feltérképezése. Irányított, beszélgetés, rajzolás. 2. Önjellemzés készítése, és megismertetése a társakkal. 3. Külső és belső tulajdonságok számbavétele, fénykép nézegetése: régi - új, mi változott. A tulajdonságok csoportosítása különböző szempontok szerint (megváltoztatható tulajdonság: hajszín, állandó, csak egy emberre jellemző tulajdonság: ujjlenyomat). 4. Önbírálat, mások bírálata, a kritika elfogadása, vélemény megvédése szituációs gyakorlatok a témával kapcsolatban (rendezetlen külsővel jelentél meg az iskolai ünnepélyen, a kulturált étkezés szabályait nem vetted figyelembe az osztálykiránduláson). 5. Javaslatok és tervekészítés a „hibajavításra”. 6. Családi kapcsolatok (szülők, nagyszülők tisztelete miben nyilvánulhat meg). 7. Képek, könyvek, videofilmek megtekintése. Beszélgetés, csoportosítás, szituációs játék. Felvétel készítése helyzetgyakorlatokról, a felvételek megtekintése és megbeszélése. 8. Érzelmi kapcsolatok feltérképezése, munkatársi, baráti, szeretet, szerelmi kapcsolatok (rokonszenv, ellenszenv, őszinteség, hazugság, választás, döntés, helyzetek megoldása, a választott megoldás indoklása). 9. Jellemzés készítése véletlenszerűen kiválasztott társról, a kapott jellemzés elfogadása, vagy elutasítása, párválasztás.</p>		
<p>10. Saját tapasztalatok az egészségi állapot, jó - rossz hangulat hatása a közérzetre. 11. Tudatosság a negatív hatások kivédése érdekében (önmegfigyelés, önfegyelem, önkritika), megtörtén, és szimulált esetek közös megbeszélése. 12. Jó - rossz, helyes - helytelen, hiba - bűn, bemutatásuk helyzetgyakorlatokban, állásfoglalás, reakció megbeszélése. 13. Feszültségoldásra alkalmazott módszerek megosztása társakkal. 14. Beszélgetés a káros szokásokról, előadás, tájékoztató film a negatív hatásokról. 15. Szituációs gyakorlatok a káros hatásokkal való találkozásokról, hogyan lehet ezeket elkerülni (alkohol, cigaretta és drog visszautasítása), a napirend és az egészséges életmód segítségével. 16. Segítséggel vásárlás gyakorlása (szituációs játékok, helyzetgyakorlatok) alkalmazható kommunikációs formák (udvariassági formák).</p>		
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>jellemzés, tulajdonság, viselkedés, közérzet, hangulat, bírálat, dicséret, szeretet, szerelem, bolt, szaküzlet, bevásárlóközpont, áruház, forgalomban lévő pénzek, élelmiszer árak, ruházati cikkek ára, kocsik, lakás ára és a fizetés viszonya, rokon - ismerős, család, titkolás - beismerés, illik - nem illik, bocsánatkérés, megbocsátás, tiszteletlenség, vita, veszekedés, gyűlölet, tettegesség, elfogadás, elutasítás, udvarlás, szakítás, visszautasítás, viszonzatlan érzelmek, törvényes, tartós, futó kapcsolat, következmények vállalása, egészségmegőrzés, szabálykövetés, játékszenvedély, függőség, önismeret, önjellemzés, önkritika, megelőzés, reális, pozitív és negatív változás, önpusztítás</p>	
<p>Tematikai egység</p>	<p>3. Az ítélőképesség, az erkölcsi- és az esztétikai érzék fejlesztése</p>	<p>Órakeret: 9</p>

Előzetes tudás	Az egyéni és közösségi értékek felismerése, különbtétel a jó és a rossz, az igaz és a hamis, valamint a szép és a rút között.
Tantárgyi fejlesztési célok	1. A törvénytisztelő, türelmes magatartást megalapozni, törekedni mások elfogadására. 2. Saját értékeket felismerni, a pozitív tulajdonságokat erősíteni, véleményét kulturáltan megfogalmazni.
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési feladat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Az emberi alaptulajdonságokat felismerni, megnevezni. 2. Saját és mások viselkedését helyesen megítélni 3. Elítélendő magatartást felismerni. 4. Helyzetnek megfelelő kommunikációs formákat és viselkedést gyakorolni. 5. Kommunikációs és metakommunikációs jeleket összehangolni. 6. Elfogadni az eltérő véleményt. <p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Az ember és az emberi kapcsolatok fejlődése, bővülése az egyéni élet során (életkori sajátosságok). 2. Belső pozitív és negatív emberi tulajdonságok 3. Alkalmazkodás, választás, segítségkérés formáinak ismerete. 4. Megértés más viselkedésével kapcsolatban. 5. Vigasztalás, együttérzés, nagylelkűség. 6. Verbális és nem verbális jelek (mimika, testtartás, testbeszéd) felismerése 7. Véleménynyilvánítás megfelelő hangnemben és megfelelő összefüggésekben. 	<p>Kommunikáció: olvasás-írás, médiaismeret, konfliktuskezelés,</p> <p>Társadalmi ismeretek: társas kapcsolatok, lakóhelyi, közlekedési helyzetek, felkészülés a felnőtt életre,</p> <p>Információs eszközök használat: anyaggyűjtés, filmrészletek,</p> <p>Gyakorlati képzés előkészítése: munkavállalás, munkahelyi viselkedés,</p>
<p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Érzelmek közlése, megértése képről, gesztusból, mimikából, testbeszédből. 2. Saját külső és belső tulajdonságok megfigyelése és megfogalmazása, önjellemzés. 3. Társak, környezet jellemzése. 4. Irodalmi művekben, filmekben és más médiákban az ember és az emberi kapcsolatok megfigyelése. 5. Minél kevesebb segítséggel vélemény megfogalmazása 6. Viselkedésminták, napi helyzetek dramatizálása. 7. Adott alkalomnak megfelelő külső megjelenés (ápoltság, öltözködés) jelentősége, annak pozitív és negatív hatása. 8. Csoportos beszélgetés 9. párkapcsolatok, barátság, szerelem 10. Milyen az igazi barát, mi engedhető meg az iskolában, mikor van a testi szerelem ideje, házasság 11. A hazajárás ideje, munkamegosztás otthon, egyedüllét szükségessége, annak tapintatos közlési módja. 12. Szerepem a közösségben 13. Hogyan tudja az egyén segíteni a csoportot, miképpen tudja a csoport segíteni az egyént. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A már tanult udvariassági formák gyakorlása, és bővítésük újabbakkal. Megbeszélte helyzetek helyes megoldásához szükséges formulák (térjen ki a konfliktusok elől, ne válaszoljon). A tárgyalt helyzetek átlátása, megértése, szükséges fogalmak tisztázása. Családtag, munkatárs, alkalmazott, teljesítmény, önzetlenség, hűség, ragaszkodás, érettség, felelőtlenség, házirend, napirend, kötelességtudó, megbízható, együttérzés, szolidaritás

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló képes 1. törvénytisztelő, türelmes magatartásra, mások elfogadására, 2. saját értékeinek ismeretére, véleményének kulturált megfogalmazására, 3. az önismeret, valamint az önálló gondolkodás és cselekvés iránti igény kialakítására, fejlesztésére, törekszik a káros szokások kijavítására, 4. a helyes viselkedés formáinak, fordulatainak alkalmazására az, érzelmeinek megfelelő kezelésére.

Etika 10.

Tematikai egység	1. Egyén, közösség, társadalom	Órakeret: 10
Előzetes tudás	A családban, valamint a formális és informális, iskolai közösségekben szerzett személyes tapasztalatok.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Ismerni a helyes viselkedés formáit, fordulatait. 2. Tisztázni és rendszerezni vonzalmait, kapcsolatait, és megnevezni azok típusát.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási Pontok
Fejlesztési feladat 1. Kapcsolati hálót felrajzolni, saját helyzetét rögzíteni, törekvés a minél jobb pozíció megszerzésére (Saját közösségek - család, iskolai közösségek, munkahely): 2. A közösségekben, társaságokban történő állandó változásokat áttekinteni, tudatosítani, azokhoz alkalmazkodni. a. Barátságok, kapcsolatok. b. Különböző közösségek - különböző viselkedési elvárások. c. Mit helyes és mit nem helyes tenni az adott közösségben? 3. Társadalmi normákat ismerni, elfogadni, a kívánatos, az elfogadható és az elfogadhatatlan magatartást felismerni. Ismeretek 1. Közösségek - erőt adó és negatív hatású közösség körének áttekintése. 2. Alkalmazkodás, választás, segítségkérés, engedelmesség helye az egyén viselkedésében. 3. Együttérzés másokkal, saját helyzet reális értékelése. 4. Páros- és közösségi kapcsolatok körének áttekintése - hasonlóságok és különbségek számbavétele. 5. Nemi, nemzetiségi, etnikai különbségek tartalmának tisztázása. 6. Erőszak, bántalmazások megelőzésének, elkerülésének, segítség kérésének módja.		Kommunikáció: olvasás-írás, szókincsbővítés, konfliktuskezelés, Társadalmi ismeretek: szituációs gyakorlatok, Információs eszközök használata: anyaggyűjtés, filmrészletek, Gyakorlati képzés előkészítése: munkavállalás, munkahelyi viselkedés,
Tevékenység 1. Önálló vélemény megfogalmazása, felvállalása az adott csoportban. 2. Lehetőségek és következmények megbeszélése példákon keresztül. 3. Saját kapcsolati háló megrajzolása (családban, iskolai közösségben). 4. A közösségi élet szabályainak (törvények, házirend, napirend, munkarend) megismerése, cselekvés ezeknek megfelelően (hogyan tudja az egyén segíteni a csoportot, miképpen tudja a csoport segíteni az egyént). 5. A társadalom tagjainak sokszínűségének áttekintése, ezek elfogadása (férfi - nő, nemzetiségek saját környezetükben - más népek tagjai: bőrszín, nyelv, vallási különbségek saját tapasztalatok ezzel kapcsolatban).		

6. Szerepjáték, kapcsolat létesítése, viták rendezése, kapcsolat lezárása (szakítás), abúzus, zaklatás eseteinek felismerése, segítség kérésének lehetőségei.		
7. Bizalmi kapcsolat kialakításának lehetőségei.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Csoport, közösség, önállóság, korlátozás, alkalmazkodás, engedelmesség, törvény, szabály, lelkiismeret, választás, bűn, erény, előítélet, tévhit.</p> <p>A már tanult udvariassági formák gyakorlása, és bővítésük újabbakkal.</p> <p>Megbeszélte helyzetek helyes megoldásához szükséges formulák (térjen ki a konfliktusok elől, ne válaszoljon).</p> <p>A tárgyalt helyzetek átlátása, megértése, szükséges fogalmak tisztázása.</p> <p>Családtag, munkatárs, alkalmazott, teljesítmény, önzetlenség, hűség, ragaszkodás, érettség, felelőtlenség, házirend, napirend, kötelességtudó, megbízható.</p>	
Tematikai egység	2. Önismeret. Testi és lelki egészség	Órakeret: 15
Előzetes tudás	<p>1. Külső és belső tulajdonságok köre, saját jó és rossz tulajdonságok ismerete.</p> <p>2. Őszinteség a kapcsolatokban.</p>	
Tantárgyi fejlesztési célok	<p>1. Érzelmait megfelelően kezelni. Lényeges és lényegtelen körülményt egyre biztosabban megállapítani.</p> <p>2. Az önismeretet, valamint az önálló gondolkodás és cselekvés iránti igényt kialakítani, fejleszteni.</p> <p>3. Törekvés a káros szokások kijavítására.</p>	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási Pontok
<p>Fejlesztési feladat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A jó és a rossz tulajdonságokat felismerni. 2. Önmagát és társait jellemezni (reális önismeret). 3. Felelősséggel viselkedni (a kritika elviselése, kiállás a saját vélemény mellett, sérelmeiről beszélni). 4. Hatékonyan és konstruktívan részt venni a szűkebb környezet életében. 5. Megfogalmazni a kapcsolatokra vonatkozó igényét. 6. Ismerni és használni az udvariassági formákat. 7. Az egészséges életmód pozitív hatásaira rámutatni. 8. A káros szenvedélyek körét ismerni, kialakulásukat elkerülni. <p>Segítségkérés módját és helyét megismerni. Segélykérő telefonszámokat ismerni.</p> <p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Önjellemzés, reális önértékelés (jó- és rossz tulajdonságok, mi jellemző rám, külső megjelenés, ujjlenyomat, hangszín, a vérből megállapítható azonosság DNS). 2. Iskolai, munkahelyi, lakóhelyi kapcsolatok, osztálytársak, barátok. (milyennek látom társaimat, ők hogy látnak engem) 3. Az emberi természet megnyilvánulásai, a helyes életvezetés kialakítása. Veszélyeztető tényezők, a káros hatások kivédése, kialakulásának megelőzése. (Dohányzás (aktív - passzív). Alkoholizmus, káros közösségek hatása (galeri, szekta). Fiatalkori bűnözés, kábítószer-használat. Fertőző betegségek (AIDS, hepatitis). Játékszenvedély (nyerőgép, számítógép, kártya, sportfogadás). 4. Viták, érdekek, ellentétek megoldása békés úton, ha szükséges segítség igénybevételének módja. (A különböző, prevencióval foglalkozó szervezetek és technikák megismerése.) 5. Beilleszkedés, alkalmazkodás, egymás tisztelete és segítése. 		<p>Kommunikáció: olvasás, írás, szókincs-bővítés, Médiaismeret non-verbális kommunikáció,</p> <p>Osztályfőnöki óra: beilleszkedés, alkalmazkodás,</p> <p>Környezetismeret: az emberi testtel kapcsolatos ismeretek,</p> <p>Életvitel és gyakorlat: személyes szükséglet, vásárlás,</p> <p>Ábrázolás-alakítás: portré, önarckép készítése,</p>
<ol style="list-style-type: none"> 6. Az „ÉN” kapcsolódása: szoros és felszínes kapcsolatok közötti különbségek észrevétele (a kapcsolatok kétoldalúak, a partner szándékától is függenek). Lelki bántalmak, sérelmek következményei. Feszültségoldás. 7. Szeretet, szerelem érzése. 8. Helyes viselkedés: - Érzelmi kapcsolatok férfi és nő között. 9. Párkapcsolatok. Házasság. Családi felelősség, kötöttség. 		

<p>10. Közlekedés és vásárlás közbeni kommunikáció, és viselkedés. 11. Udvariassági formák ismerete és használata. 12. A napi fogyasztásban fellelhető áru, szaküzlethez történő hozzárendelése (különös tekintettel az egészségre kedvező hatású élelmiszerekre).</p>	
<p>Tevékenység 1. Saját tulajdonságok számbavétele, feltérképezése. Irányított, beszélgetés, rajzolás. 2. Önjellemzés készítése, és megismertetése a társakkal (önkritika). 3. Külső és belső tulajdonságok számbavétele, fénykép nézegetése: régi - új, mi változott. A tulajdonságok csoportosítása különböző szempontok szerint (megváltoztatható tulajdonság: hajszín, állandó, csak egy emberre jellemző tulajdonság: ujjenyomat). 4. Önbírálat, mások bírálata, a kritika elfogadása, vélemény megvédése szituációs gyakorlatok a témával kapcsolatban (rendezetlen külsővel jelentél meg az iskolai ünnepélyen, a kulturált étkezés szabályait nem vetted figyelembe az osztálykiránduláson). 5. Javaslatok és tervkészítés a „hibajavításra”. 6. Családi kapcsolatok (szülők, nagyszülők tisztelete miben nyilvánulhat meg). 7. Képek, könyvek, videofilmek megtekintése. Beszélgetés, csoportosítás, szituációs játék. Felvétel készítése helyzetgyakorlatokról, a felvételek megtekintése és megbeszélése. 8. Érzelmi kapcsolatok feltérképezése, munkatársi, baráti, szeretet, szerelmi kapcsolatok (rokonszenv, ellenszenv, őszinteség, hazugság, választás, döntés, helyzetek megoldása, a választott megoldás indoklása). 9. Jellemzés készítése véletlenszerűen kiválasztott társról, a kapott jellemzés elfogadása, vagy elutasítása, párválasztás. 10. Saját élmények a témával kapcsolatban (szóbeli beszámolók). 11. Filmrészletek irodalmi szemelvények a témával kapcsolatban (Te mit tennél, azonosulás a szereplővel, ítéletalkotás, helyes, helytelen felismerése).</p>	
<p>12. Saját tapasztalatok az egészségi állapot, jó - rossz hangulat hatása a közérzetre. 13. Tudatosság a negatív hatások kivédése érdekében (önmegfigyelés, önfegyelem, önkritika), megtörtén, és szimulált esetek közös megbeszélése. 14. Jó - rossz, helyes - helytelen, hiba - bűn, bemutatásuk helyzetgyakorlatokban, állásfoglalás, reakció megbeszélése. 15. Feszültségoldásra alkalmazott módszerek megosztása társakkal. 16. Beszélgetés a káros szokásokról, előadás, tájékoztató film a negatív hatásokról. 17. A feszültségoldás önpusztító formáinak kerülése (módszerek a lelki egyensúly visszaállítására). Megelőzés. 18. Szituációs gyakorlatok a káros hatásokkal való találkozásokról, hogyan lehet ezeket elkerülni (alkohol, cigaretta és drog visszautasítása), a napirend és az egészséges életmód segítségével. 19. Segítséggel vásárlás gyakorlása (szituációs játékok, helyzetgyakorlatok) alkalmazható kommunikációs formák (udvariassági formák). 20. Napirend összeállítása (aktivitás, pihenés, egészséges életmód: táplálkozás, sport)</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>jellemzés, tulajdonság, viselkedés, közérzet, hangulat, bírálat, dicséret, szeretet, szerelem, bolt, szaküzlet, bevásárlóközpont, áruház, forgalomban lévő pénzek, élelmiszer árak, ruházati cikkek ára, kocsí, lakás ára és a fizetés viszonya, rokon - ismerős, családfa, ujjenyomatvétel, rendőrség, vérvizsgálat, titkolás - beismerés, illik - nem illik, bocsánatkérés, megbocsátás, tiszteletlenség, vita, veszekedés, gyűlölet, tettegesség, elfogadás, elutasítás, udvarlás, szakítás, visszautasítás, viszonzatlan érzelmek, törvényes, tartós, futó kapcsolat, következmények vállalása, konfliktuskezelés, egészségmegőrzés, szabálykövetés, játékszenvedély, függőségkerülés, -elhárítás, önismeret, önjellemzés, önkritika, tervkészítés, hibajavítás, feszültségoldás, megelőzés, reális, pozitív és negatív változás, önpusztítás, prevenció</p>

Tematikai egység	3. Az ítéloképesség, az erkölcsi- és az esztétikai érzék fejlesztése	Órakeret: 11
Előzetes tudás	Az egyéni és közösségi értékek felismerése, különbtétel a jó és a rossz, az igaz és a hamis, valamint a szép és a rút között.	
Tantárgyi fejlesztési célok	<p>1. A törvénytisztelő, türelmes magatartást megalapozni, törekedni mások elfogadására.</p> <p>2. Saját értékeket felismerni, a pozitív tulajdonságokat erősíteni, véleményét kulturáltan megfogalmazni.</p>	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési feladat</p> <ol style="list-style-type: none"> Irodalmi művekben, filmekben és köznyelvi szövegekben emberi alaptulajdonságokat felismerni, megnevezni. Saját és mások viselkedését helyesen megítélni. Követendő példaképeket választani. Elítélendő magatartást felismerni. Helyzetnek megfelelő kommunikációs formákat és viselkedést gyakorolni. Kommunikációs és metakommunikációs jeleket összehangolni. Meghallgatni, megvitatni, ha indokolt, elfogadni az eltérő véleményt. <p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> Az ember és az emberi kapcsolatok fejlődése, bővülése az egyéni élet során (életkori sajátosságok). Belső pozitív és negatív emberi tulajdonságok feltérképezése. Alkalmazkodás, választás, segítségkérés formáinak ismerete. Megértés más viselkedésével kapcsolatban. Vigasztalás, együttérzés, nagylelkűség. Verbális és nem verbális jelek (mimika, testtartás, testbeszéd) felismerése és tudatos alkalmazása. Véleménynyilvánítás megfelelő hangnemben és megfelelő összefüggésekben. 		<p>Kommunikáció: olvasás-írás, médiaismeret, konfliktuskezelés,</p> <p>Társadalmi ismeretek: társas kapcsolatok, lakóhelyi, közlekedési helyzetek, felkészülés a felnőtt életre,</p> <p>Információs eszközök használata: anyaggyűjtés, filmrészletek,</p> <p>Gyakorlati képzés előkészítése: munkavállalás, munkahelyi viselkedés,</p>
<p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> Érzelmek közlése, megértése képről, gesztusból, mimikából, testbeszédből. Saját külső és belső tulajdonságok megfigyelése és megfogalmazása, önjellemzés. Társak, környezet jellemzése. Irodalmi művekben, filmekben és más médiákban az ember és az emberi kapcsolatok fejlődésének, bővülésének megfigyelése. Minél kevesebb segítséggel vélemény megfogalmazása, felvállalása az adott csoportban. Viselkedésminták, napi helyzetek dramatizálása. Adott alkalomnak megfelelő külső megjelenés (ápoltság, öltözködés) jelentősége, annak pozitív és negatív hatása. Csoportos beszélgetés: párkapcsolatok, barátság, szerelem milyen az igazi barát, mi engedhető meg az iskolában, mikor van a testi szerelem ideje, partnercserék, betegségek, védekezés, házasság a hazajárás ideje, munkamegosztás otthon, egyedüllét szükségessége, annak tapintatos közlési módja. Lehetőségek és következmények megbeszélése példákön keresztül: Szerepem a közösségben, törekvés a reális helyzetfelismerésre, Hogyan tudja az egyén segíteni a csoportot, miképpen tudja a csoport segíteni az egyént. 		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>A már tanult udvariassági formák gyakorlása, és bővítésük újabbakkal. Megbeszélte helyzetek helyes megoldásához szükséges formulák (térjen ki a konfliktusok elől, ne válaszoljon).</p> <p>A tárgyalt helyzetek átlátása, megértése, szükséges fogalmak tisztázása. Családtag, munkatárs, alkalmazott, teljesítmény, önzetlenség, hűség, ragaszkodás, érettség,</p>	

	felelőtlenség, házirend, napirend, kötelességtudó, megbízható, együttérzés, szolidaritás
A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló képes <ol style="list-style-type: none"> 1. törvénytisztelő, türelmes magatartásra, mások elfogadására, 2. saját értékeinek ismeretére, véleményének kulturált megfogalmazására, 3. az önismeret, valamint az önálló gondolkodás és cselekvés iránti igény kialakítására, fejlesztésére, törekszik a káros szokások kijavítására, 4. a helyes viselkedés formáinak, fordulatainak alkalmazására az, érzelmeinek megfelelő kezelésére.

Gyakorlati képzés előkészítése 9.

Célok, feladatok

A gyakorlati képzés előkészítése tantárgy célja a fiatalok megismertetése a munka világával, a felnőttkori munkavégzés lehetőségeinek feltárása, a munkatevékenységek elsajátítása iránti igény kialakítása. A tantárgy tanulása során a diákok megismerkednek a környezetükben előforduló munkakörökkel, a tevékenységek elvégzéséhez szükséges képességekkel, munkakörnyezettel, eszközökkel, elvárásokkal. Elsődlegesen fontos a tanulók számára pályaválasztásukhoz kapcsolódóan a képességeikhez, érdeklődésükhöz és lehetőségeikhez illeszkedve és az intézményi kínálatot figyelembe véve a megfelelő munkatevékenységek kiválasztása és a minél önállóbb életvezetést lehetővé tevő életpálya tervezése. A tanulók megismerkednek a gyakorlati évfolyamok feladathelyzeteivel, bővülnek a munkatevékenységek körében eddig szerzett ismereteik, kialakul a munkavégzéshez szükséges motiváció, fejlődik a társadalmi munkamegosztásban elérhető helyük iránti igény. A tanuló magatartásában éretté válik a csoportos munkavégzés szabályrendszerének, a munkatársi kapcsolat, a munkavezető és alkalmazott viszonyának megismerésére. A tanuló a tantárgy tanulása során megismerkedik a munkavállaláshoz kapcsolódó adminisztrációs kötelezettségekkel, a munkaidő és pihenőidő rendjével, a munkavállalással együtt járó kötelezettségekkel és jogkörökkel, a segítségkérés eszközeivel.

A tantárgy az erkölcsi nevelés területén támogatja az etikus munkahelyi, tanműhelyi viselkedés szabályainak megismerését, a munkafeladatok elosztásának igazságos szempontjait, a vállalt feladatok végrehajtási és befejezési igényének erősödését.

Önismeret és társas kultúra területén a tanuló számára egyértelművé válik egyéni életlehetőségének formája, kirajzolódik a minél önállóbb, támogatott életvitelnek, egyszerű munkafeladatok végrehajtásának és munkatevékenység vállalásának lehetősége. A tanuló képessé válik csoportban végzett munkatevékenység folytatására, erősödik önbizalma a gyakorlati tevékenységek sikeres elvégzése iránt.

A testi és lelki egészségre nevelés terén a felnőtt élet tevékenységeire történő felkészülés erősíti önértékelését, lelki egyensúlyát a felnőtt lét megélésének érzésével.

A tanuló tapasztalatai és ismeretei bővülnek a társadalmi és munkahelyi munkamegosztás és munkahelyi kapcsolatok, kötelezettségek terén, különös tekintettel a munkahelyi óvó- és védőintézkedések betartásának fontossága szempontjából.

A kulcskompetenciák terén a tantárgy kiemelt szerepet játszik az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen a munkavállaláshoz és munkavégzéshez kapcsolódó fogalmak megismertetésével, szélesedik szóincse a gyakorlatban szükséges anyag, eszköz megnevezésekkel és a munkahelyi utasítások tartalmának megértésével.

A szociális és állampolgári kompetenciaterület fejlődését a társadalmi munkamegosztás megismerése, saját szerepének, saját fontosságának megélése támogatja.

A kezdeményezőképeség és vállalkozói és a hatékony önálló tanulás kompetenciaterület fejlődése érdekében a tanuló megtanulja a tevékenységeihez, elképzeléseihez szükséges segítséget megfelelő formában kérni és elfogadni. Képes érdeklődése szerint kérdezni és kíváncsi a környezetében történetekre és a lehetőségekre.

Évfolyam: 9

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyam:	9.
Heti óraszám:	2
Éves óraszám:	72

A tanterv témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör/Évfolyam	9.
1. A munka világa, pályaválasztás	20
2. Tájékozódás a munkavégzés területeiről	24
3. Fiatal felnőttek életvezetése, munkatársi kapcsolatai	28

Tematikai egység	1. A munka világa, pályaválasztás.	Órakeret: 20
Előzetes tudás	1. Kitartó munkavégzés. 2. A munkavégzés örömeinek átélése.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A feladat - munkavégzés minőségét, idejének hosszát, tempóját az egyéni képességeknek megfelelő mértékben javítani.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési feladat</p> <ol style="list-style-type: none"> Megérteni, hogy a feladat és a munkavégzés természetes és fontos örömforrás, az életkor növekedésével a felnőtté válás során. Ismerni és elmondani a leggyakoribb foglalkozásokban magát, a végzett tevékenységet. Hiányosságait képes javítani. Megérteni, hogy mindenkinek szüksége van pihenésre (szüleinek is). Önállóan elfoglalni magát. <p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> A tanulás és munka közötti hasonlóság és különbség. Az érdemjegy, bizonyítvány és fizetés értelme, jelentése. A feladatvégzés, a munkatevékenység idejének növelése. A feladat, munka, minőségének javítása. Tanulás és munka, képességek és pályaválasztás közötti összefüggés. Tehetség, lehetőség, szorgalom, kitartás kérdése. Önismeret. Az egyes foglalkozáshoz szükséges tulajdonságok számbavétele, hiányok regisztrálása, célkitűzés. Nemek közötti fizikai és életfeladatbeli különbségek viszonya a pályaválasztáshoz. A munka nehézsége és öröme. A munka és munkabér. 		<p>Kommunikáció: társas kapcsolatok, olvasás, írás, médiaismeret</p> <p>Társadalmi ismeretek: önismeret, lakóhely, közlekedés, felkészülés a felnőtt létre</p> <p>Környezetismeret: emberi test, egészséges életmód</p> <p>Életvitel és gondozási ismeretek: személyes teendők, háztartás, vásárlás, fogyasztóvédelem, piktogramok értelmezése</p> <p>Testnevelés: mozgás- és kondíciófejlesztés</p>
<p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> Felnőttek és tanulók hétköznapjainak feldolgozása, beszélgetés, szerepjáték keretében. Valamilyen, a csoportnak és a jövőbeni szakmatanulásnak megfelelő gyakorlati tevékenység (szöveg, gyöngyfüzés, kézimunka) Önértékelő feladatlapok kitöltése, megbeszélése. Tankönyv leckeinek feldolgozása kérdés, felelet típusú beszélgetés keretében. A meglévő és hiányzó tulajdonságok listázása egyes szakmák szerint (pl.: kézügyesség, pontosság, kitartás, felületesség, rossz látás, stb.). Családról hozott fényképek nézegetése és beszélgetés a családtagok feladatairól. Fizetés, pihenés, kikapcsolódás. 		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	hétköznap, munkanap, munkaszüneti nap, ünnepnap, fizetés, munkabér, bevétel, jövedelem, kiadás, jutalom, oklevél, kitüntetés, bizonyítvány, minőség, mennyiség, tempó, hibás, hibátlan, gondos, összecsapott, sikeres, sikertelen, hanyag, lelkiismeretes, figyelem, pontosság, igényesség, szorgalom, kitartás, siker, hibázás, tökéletlenség, egyéni különbségek, adottságok, alkalmasság, fejlődés, nemekre jellemző feladatok, foglalkozások, életfeladatok, kifáradás, pihenés, nyugalom, segítség, megelégedettség.	
Tematikai egység	2. Tájékozódás a munkavégzés területeiről.	Órakeret: 24
Előzetes tudás	A munkavégzés felelőssége. Érdeklődés, nyitottság.	

Tantárgyi fejlesztési célok	1. A kapott feladatot határidőre elkészíteni. 2. Tudatosan készülni a felnőtt létre és a munkavállalásra.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Fejlesztési feladat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kitartó, elfogadható munkát végezni. 2. A feladatra készülni, és aktívan részt venni a gyűjtőmunkában. 3. Önismeretét alakítani. 4. A tapasztaltakat lényegre törően megfogalmazni, munkájáról reális képet adni, és hosszabb ideig emlékezni rá. 5. A munkáról pozitív képet kialakítani. <p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Eszközhasználat, kez ügyesség fejlesztése, kisebb darabok elkészítése egyre nagyobb önállósággal (gyöngyfűzés, varrás, stb.). 2. Az intézményben meglévő munkahelyek, tevékenységek feltérképezése. 3. A számba vett munkahelyeken rövidebb idő eltöltése, irányítással, aktív munkával. (karbantartókkal, kerti munkával, konyhai feladatokkal /terítés, leszedés/, óvodában egyéni foglalkozás a kicsikkel stb.) 4. A tapasztalatokról szóbeli beszámoló a társaknak. 5. A kapott foglalkozások rendszerezése a szükséges képességek szerint (pl. jó kez ügyességre van szüksége, gyorsaságot igényel stb.) egyéni alkalmasság mérlegelése. 6. Mi szeretnék lenni? 7. Milyen munkát szeretnék végezni? 8. Munkahelyek, foglalkozások számbavétele, rendszerezése. 	<p>Kommunikáció: társas kapcsolatok, olvasás, írás, médiaismeret</p> <p>Társadalmi ismeretek: önismeret, lakóhely, közlekedés, felkészülés a felnőtt létre</p> <p>Környezetismeret: egészséges életmód</p> <p>Életvitel és gondozási ismeretek: személyes teendők, háztartás, vásárlás, fogyasztóvédelem, piktogramok értelmezése</p> <p>Információs eszközök használata: anyaggyűjtés, rövid leírások készítése, kinyomtatása</p> <p>Testnevelés: mozgás- és kondíció fejlesztése</p>	
<p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Több-kevesebb segítséggel önállóan feladatot végezni. 2. Tanulmányi séta néhány intézményben. 3. Az ott dolgozó felnőttek munkájának megismerése. 4. Kérdések alapján adatgyűjtés (mi a feladata, milyen eszközöket használ, milyen képességekre van szüksége munkájához?). 5. Saját környezetből adatgyűjtés, rövid ismertetés elmondása. 6. Foglalkozások és képességek egymás mellé rendelése. 7. Tablók készítése a munkahelyekről, foglalkozásokról. 8. Tanulmányi sétán tapasztaltak megfogalmazása. 9. A látottak megfigyelése, alkalmanként aktív bekapcsolódás a munkavégzésbe. 10. Önértékelés. 11. Prezentációk, fotók, beszélgetések a különböző munkahelyekről, foglalkozásokról. 12. Kérdések megfogalmazása. 		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Az elvégzett munkafolyamatok és eszközök megnevezése. A felmerülő ismeretlen kifejezések, fogalmak tisztázása. Felmerülő fogalmak tisztázása. Teljesítmény, kitartás, következmény, a megismert fogalmak tisztázása.	
Tematikai egység	3. Fiatal felnőttek életvezetése, munkatársi kapcsolatai.	Órakeret: 28
Előzetes tudás	1. Beilleszkedés a közösségbe. 2. Vágyak és a lehetőségek közelítése.	

Tantárgyi fejlesztési célok	1. A legfontosabb társadalmi elvárásokat, normákat megérteni, és a különféle kapcsolatokban megfogalmazni. 2. Véleményt, alkotni a helyes és helytelen viselkedésről.
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési feladat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Önismeretét fejleszteni, önmagát és társait elfogadni gyengeségeivel együtt (képeségeit megismerni, jó és rossz tulajdonságok között dönteni). 2. A tananyagot megérteni. 3. Aktívan részt venni a szerepjátékokban. 4. Tudatosítani, hogy rokonai között kell egy bizalmasának lenni, akinek elmondja titkait, félelmeit, akinek kikéri tanácsát. <p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Munkaalkalmasság. 2. A munkavállaláshoz szükséges feltételek számbavétele: alkalmasság, életkor, egészségi állapot, erőnlét, szükséges okmányok (bizonyítvány, személyi igazolvány, TAJ kártya, adókártya). 3. Munkaszerződés, bér, utasítások elfogadása. 4. Alá- és fölérendeltség a munkahelyen. 5. Munkahelyi köteleességek. 6. Jogok a munkahelyen. 7. A munkahelyi beilleszkedéshez fontos tulajdonságok megnevezése. 8. Munkatársak elfogadása, alkalmazkodás egymáshoz. 9. Baráti viszony - kollegiális viszony, (rokonai, baráti, munkatársi kapcsolatok) jellemzői. 10. Kamaszok és fiatal felnőttek közötti életviteli eltérések: fizikai szempontból, kötelezettségek, szórakozás, kapcsolatok mélysége terén. 11. Kamaszok és felnőttek irreális és reális vágyai és céljai. 12. Képességbeli korlátok felismerése, elfogadása. 13. Normák, elvárások, életkori különbségek a fenti kapcsolatokban. 14. Saját reális elvárások, vágyak megvalósulásához szükséges aktív tevékenységek rendszerezése. 	<p>Kommunikáció: társas kapcsolatok, olvasás, írás, médiaismeret</p> <p>Társadalmi ismeretek: önismeret, lakóhely, közlekedés, felkészülés a felnőtt létre</p> <p>Környezetismeret: emberi test, egészséges életmód</p> <p>Életvitel és gondozási ismeretek: személyes teendők, háztartás, vásárlás, fogyasztóvédelem, piktogramok értelmezése</p> <p>Testnevelés: mozgás- és kondíciófejlesztés</p>
<p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Munkatevékenységek gyűjtése, csoportosítása: képes elvégezni, nem képes elvégezni. 2. Okmányok megismerése. 3. Szerepjáték: munkahely keresése, új munkatárs befogadása, beilleszkedés idegen közegben (viselkedés, öltözködés). 4. Beosztott - vezető számára meglévő köteleességek és jogok széles körű megismerése. 5. Segítőképz, hanyag, szorgalmas, tiszteletlen, nagyhangú, pontos stb.. a hasznos és kerülendő tulajdonságok kiválasztása, megnevezése. 6. A kapcsolatok tartalmának megvitatása. 7. Tankönyv leckéinek feldolgozása. 8. Kérdés felelet típusú beszélgetés súlypontos alkalmazásával. 9. Képes folyóiratok, áru katalógusok nézegetése közben csoportos beszélgetés. 10. Képek gyűjtése, ragasztása, megbeszélése. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Képes vagyok rá, ill. nem tudom. Kötelező, kötelesség fogalmak tisztázása. Jog, jogosult, jogszerű fogalmak tisztázása. A tulajdonságok tartalmának tisztázása. TAJ-szám, adóazonosító jel, testi fejlettség, fizikai erőnlét, egészséges életmód, tanulás, munka, szabadidő, kapcsolatok, kötődések váltakozása, tartóssága, egoizmus kérdése, jól-, rosszul esik, én és a másik, sértődés, megbocsátás, összeveszés, kibékülés, egymás szabadsága. Önismeret. A megvalósítható cél és a sikerélmény összefüggése. Emberek szerethetősége nem függ gazdagságuktól, tehetségüktől. Rokonság, barátság, munkatárs, (kolléga) osztálytárs,

	osztályközösség, társaság, szurkolók, rajongók, társasági ember, magányos ember, rokonszenv, ellenszenv, bizalom.
A fejlesztés várt eredményei a 9. évfolyam végén	<p>A tanuló</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. látóköre bővül, közösségi és közéleti kapcsolatai erősödnek, 2. követi a társadalmi beilleszkedés, kulturált magatartás, az egészséges életmód elveit, 3. képes a környezetében megismerhető szakmák és munkalehetőségek feltérképezésére.

Gyakorlati képzés előkészítése 10.

Célok, feladatok

A gyakorlati képzés előkészítése tantárgy célja a fiatalok megismertetése a munka világával, a felnőttkori munkavégzés lehetőségeinek feltárása, a munkatevékenységek elsajátítása iránti igény kialakítása. A tantárgy tanulása során a diákok megismerkednek a környezetükben előforduló munkakörökkel, a tevékenységek elvégzéséhez szükséges képességekkel, munkakörnyezettel, eszközökkel, elvárásokkal. Elsődlegesen fontos a tanulók számára pályaválasztásukhoz kapcsolódóan a képességeikhez, érdeklődésükhöz és lehetőségeikhez illeszkedve és az intézményi kínálatot figyelembe véve a megfelelő munkatevékenységek kiválasztása és a minél önállóbb életvezetést lehetővé tevő életpálya tervezése. A tanulók megismerkednek a gyakorlati évfolyamok feladathelyzeteivel, bővülnek a munkatevékenységek körében eddig szerzett ismereteik, kialakul a munkavégzéshez szükséges motiváció, fejlődik a társadalmi munkamegosztásban elérhető helyük iránti igény. A tanuló magatartásában éretté válik a csoportos munkavégzés szabályrendszerének, a munkatársi kapcsolat, a munkavezető és alkalmazott viszonyának megismerésére. A tanuló a tantárgy tanulása során megismerkedik a munkavállaláshoz kapcsolódó adminisztrációs kötelezettségekkel, a munkaidő és pihenőidő rendjével, a munkavállalással együtt járó kötelezettségekkel és jogkörökkel, a segítségkérés eszközeivel.

A tantárgy az erkölcsi nevelés területén támogatja az etikus munkahelyi, tanműhelyi viselkedés szabályainak megismerését, a munkafeladatok elosztásának igazságos szempontjait, a vállalt feladatok végrehajtási és befejezési igényének erősödését.

Önismeret és társas kultúra területén a tanuló számára egyértelművé válik egyéni életlehetőségének formája, kirajzolódik a minél önállóbb, támogatott életvitelnek, egyszerű munkafeladatok végrehajtásának és munkatevékenység vállalásának lehetősége. A tanuló képessé válik csoportban végzett munkatevékenység folytatására, erősödik önbizalma a gyakorlati tevékenységek sikeres elvégzése iránt.

A testi és lelki egészségre nevelés terén a felnőtt élet tevékenységeire történő felkészülés erősíti önértékelését, lelki egyensúlyát a felnőtt lét megélésének érzésével.

A tanuló tapasztalatai és ismeretei bővülnek a társadalmi és munkahelyi munkamegosztás és munkahelyi kapcsolatok, kötelezettségek terén, különös tekintettel a munkahelyi óvó- és védőintézkedések betartásának fontossága szempontjából.

A kulcskompetenciák terén a tantárgy kiemelt szerepet játszik az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen a munkavállaláshoz és munkavégzéshez kapcsolódó fogalmak megismertetésével, szélesedik szóincse a gyakorlatban szükséges anyag, eszköz megnevezésekkel és a munkahelyi utasítások tartalmának megértésével.

A szociális és állampolgári kompetenciaterület fejlődését a társadalmi munkamegosztás megismerése, saját szerepének, saját fontosságának megélése támogatja.

A kezdeményezőképeség és vállalkozói és a hatékony önálló tanulás kompetenciaterület fejlődése érdekében a tanuló megtanulja a tevékenységeihez, elképzeléseihez szükséges segítséget megfelelő formában kérni és elfogadni. Képes érdeklődése szerint kérdezni és kíváncsi a környezetében történetekre és a lehetőségekre.

Évfolyam: 10

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyam:	10.
Heti óraszám:	2
Éves óraszám:	72

A tanterv témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör/Évfolyam	10.
1. A munka világa, pályaválasztás	20
2. Tájékozódás a munkavégzés területeiről	24
3. Fiatalfelnőttek életvezetése, munkatársi kapcsolatai	28

Tematikai egység	1. A munka világa, pályaválasztás.	Órakeret: 20
Előzetes tudás	1. Kitartó munkavégzés. 2. A munkavégzés örömeinek átélése.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A feladat - munkavégzés minőségét, idejének hosszát, tempóját az egyéni képességeknek megfelelő mértékben javítani.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Fejlesztési feladat 1. Megérteni, hogy a feladat és a munkavégzés természetes és fontos örömforrás, az életkor növekedésével a felnőtté válás során. 2. Ismerni és elmondani a leggyakoribb foglalkozásokban magát, a végzett tevékenységet. 3. Hiányosságait képes javítani. 4. A munka világát rendezetten látni. 5. Megérteni, hogy mindenkinek szüksége van pihenésre (szüleinek is). 6. Önállóan elfoglalni magát.		Kommunikáció: társas kapcsolatok, olvasás, írás, médiaismeret Társadalmi ismeretek: önismeret, lakóhely, közlekedés, felkészülés a felnőtt létre Környezetismeret: emberi test, egészséges életmód Életvitel és gondozási ismeretek: személyes teendők, háztartás, vásárlás, fogyasztóvédelem, piktogramok értelmezése Testnevelés: mozgás- és kondíciófejlesztés
Ismeretek 1. A tanulás és munka közötti hasonlóság és különbség. 2. Az érdemjegy, bizonyítvány és fizetés értelme, jelentése. 3. A feladatvégzés, a munkatevékenység idejének növelése. 4. A feladat, munka, minőségének javítása. 5. Tanulás és munka, képességek és pályaválasztás közötti összefüggés. 6. Tehetség, lehetőség, szorgalom, kitartás kérdése. 7. Önismeret. 8. Az egyes foglalkozáshoz szükséges tulajdonságok számbavétele, hiányok regisztrálása, célkitűzés. 9. Nemek közötti fizikai és életfeladatbeli különbségek viszonya a pályaválasztáshoz. 10. A munka nehézsége és öröme. 11. A munka és munkabér. 12. A munka és pihenés harmonikus egysége.		
Tevékenység 1. Felnőttek és tanulók hétköznapijainak feldolgozása, beszélgetés, szerepjáték keretében. 2. Valamilyen, a csoportnak és a jövőbeni szakmatanulásnak megfelelő gyakorlati tevékenység (szöveg, gyöngyfüzés, kézimunka). 3. Tankönyv leckéinek feldolgozása kérdés, felelet típusú beszélgetés keretében. 4. A meglévő és hiányzó tulajdonságok listázása egyes szakmák szerint (pl.: kézügyesség, pontosság, kitartás, felületesség, rossz látás, stb.).. 5. „Amerikából jöttem” pantomim játék alkalmazása. 6. Fizetés, pihenés, kikapcsolódás. 7. Aktív pihenés.		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	hétköznap, munkanap, munkaszüneti nap, ünnepnap, fizetés, munkabér, bevétel, jövedelem, kiadás, jutalom, oklevél, kitüntetés, bizonyítvány, minőség, mennyiség, tempó, hibás, hibátlan, gondos, összecsapott, sikeres, sikertelen, hanyag, lelkiismeretes, figyelem, pontosság, igényesség, szorgalom, kitartás, siker, hibázás, tökéletlenség, egyéni különbségek, adottságok, alkalmasság, fejlődés, nemekre jellemző feladatok, foglalkozások, életfeladatok, kifáradás, pihenés, nyugalom, önálló, elfoglaltság, segítség, megelégedettség.	
Tematikai egység	2. Tájékozódás a munkavégzés területeiről.	Órakeret: 24
Előzetes tudás	A munkavégzés felelőssége. Érdeklődés, nyitottság.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. A kapott feladatot határidőre elkészíteni. 2. Tudatosan készülni a felnőtt létre és a munkavállalásra.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Fejlesztési feladat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kitartó, elfogadható munkát végezni. 2. A feladatra készülni, és aktívan részt venni a gyűjtőmunkában. 3. Önismeretét alakítani. 4. A tapasztaltakat lényegre törően megfogalmazni, munkájáról reális képet adni, és hosszabb ideig emlékezni rá. 5. A munkáról pozitív képet kialakítani. <p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Eszközhasználat, kez ügyesség fejlesztése, kisebb darabok elkészítése egyre nagyobb önállósággal (gyöngyfűzés, varrás, kötés, agyagozás, stb.). 2. Az intézményben meglévő munkahelyek, tevékenységek feltérképezése. 3. A számba vett munkahelyeken rövidebb idő eltöltése, irányítással, aktív munkával. (karbantartókkal, kerti munkával, konyhai feladatokkal /terítés, leszedés/, óvodában egyéni foglalkozás a kicsikkel, fénymásolás, iratrendezés, iratmegsemmisítés stb.) 4. A tapasztalatokról szóbeli beszámoló a társaknak. 5. Közvetlen környezetében lévő felnőttek munkájának feltérképezése. 6. A kapott foglalkozások rendszerezése a szükséges képességek szerint (pl. jó kez ügyességre van szüksége, gyorsaságot igényel stb.) egyéni alkalmasság mérlegelése. 7. Mi szeretnék lenni? 8. Milyen munkát szeretnék végezni? 9. Munkahelyek, foglalkozások számbavétele, rendszerezése. 10. Tanulmányi kirándulások különböző munkahelyek megtekintésére (pl. kertészet, üzlet, raktár, műhely, stb.). 11. Az intézményben folyó munkavállalói program megismerése, a program résztvevőivel beszélgetés. 	<p>Kommunikáció: társas kapcsolatok, olvasás, írás, médiaismeret</p> <p>Társadalmi ismeretek: önismeret, lakóhely, közlekedés, felkészülés a felnőtt létre</p> <p>Környezetismeret: egészséges életmód</p> <p>Életvitel és gondozási ismeretek: személyes teendők, háztartás, vásárlás, fogyasztóvédelem, piktogramok értelmezése</p> <p>Információs eszközök használata: anyaggyűjtés, rövid leírások készítése, kinyomtatása</p> <p>Testnevelés: mozgás- és kondíció fejlesztése</p>	
<p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Több-kevesebb segítséggel önállóan feladatot végezni. 2. Tanulmányi séta néhány intézményben. 3. Az ott dolgozó felnőttek munkájának megismerése. 4. Kérdések alapján adatgyűjtés (mi a feladata, milyen eszközöket használ, milyen képességekre van szüksége munkájához?). 5. Az intézményben lévő munkahelyeken adott idő eltöltése aktív munkával (lehetőség szerint erőfeszítést igénylő, tényleges munkát végezzen a tanuló). 6. A feladat rövid ismertetése, milyen feladatot tudott végezni, milyen eszközöket használhatott, hogy érezte magát a munkavégzés közben. 7. Foglalkozások és képességek egymás mellé rendelése. 8. Tanulmányi sétán tapasztaltak megfogalmazása. 		

<p>9. A látottak megfigyelése, alkalmanként aktív bekapcsolódás a munkavégzésbe. 10. Önértékelés. 11. Összehasonlítás, mérlegelés. 12. Kérdések megfogalmazása.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Az elvégzett munkafolyamatok és eszközök megnevezése. A felmerülő ismeretlen kifejezések, fogalmak tisztázása. Felmerülő fogalmak tisztázása. Teljesítmény, kitartás, következmény, a megismert fogalmak tisztázása.	
Tematikai egység	3. Fiatal felnőttek életvezetése, munkatársi kapcsolatai.	Órakeret: 28
Előzetes tudás	<p>1. Beilleszkedés a közösségbe. 2. Vágyak és a lehetőségek közelítése.</p>	
Tantárgyi fejlesztési célok	<p>1. A legfontosabb társadalmi elvárásokat, normákat megérteni, és a különféle kapcsolatokban megfogalmazni. 2. Véleményt, alkotni a helyes és helytelen viselkedésről.</p>	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési feladat 1. Önismeretét fejleszteni, önmagát és társait elfogadni gyengeségeivel együtt (kéességeit megismerni, jó és rossz tulajdonságok között dönteni). 2. A tananyagot megérteni. 3. Aktívan részt venni a szerepjátékokban. 4. Tudatosítani, hogy rokonai között kell egy bizalmasának lenni, akinek elmondja titkait, félelmeit, akinek kikéri tanácsát.</p> <p>Ismeretek 1. Munkaalkalmasság. 2. A munkavállaláshoz szükséges feltételek számbavétele: alkalmasság, életkor, egészségi állapot, erőnlét, szükséges okmányok (bizonyítvány, személyi igazolvány, TAJ kártya, adókártya). 3. Munkaszerződés, bér, utasítások elfogadása. 4. Alá- és fölérendeltség a munkahelyen. 5. Munkahelyi köteleességek. 6. Jogok a munkahelyen. 7. Baráti viszony - kollegiális viszony, szerelmi viszony (rokon, baráti, szerelmi, munkatársi kapcsolatok) jellemzői. 8. Kamaszok és fiatal felnőttek közötti életviteli eltérések: fizikai szempontból, kötelezettségek, szórakozás, kapcsolatok mélysége terén. 9. Kamaszok és fiatal felnőttek érzelmi világa és személyisége közötti eltérések. 10. Út a felelős gondolkodásig, a jövőbeni életfeladat függvényében. 11. Normák, elvárások, életkori különbségek a fenti kapcsolatokban. 12. Saját reális elvárások, vágyak megvalósulásához szükséges aktív tevékenységek megszerezése.</p>		<p>Kommunikáció: társas kapcsolatok, olvasás, írás, médiaismeret</p> <p>Társadalmi ismeretek: önismeret, lakóhely, közlekedés, felkészülés a felnőtt létre</p> <p>Környezetismeret: emberi test, egészséges életmód</p> <p>Életvitel és gondozási ismeretek: személyes teendők, háztartás, vásárlás, fogyasztóvédelem, piktogramok értelmezése</p> <p>Testnevelés: mozgás- és kondíciófejlesztés</p>
<p>Tevékenység 1. Munkatevékenységek gyűjtése, csoportosítása: képes elvégezni, nem képes elvégezni. 2. Okmányok megismerése. 3. Szerepjáték: munkahely keresése, új munkatárs befogadása, beilleszkedés idegen közegben (viselkedés, öltözködés). 4. Beosztott - vezető számára meglévő köteleességek és jogok széles körű megismerése. 5. Segítőképz, hanyag, szorgalmas, tiszteletlen, nagyhangú, pontos stb.. a hasznos és kerülendő tulajdonságok kiválasztása, megnevezése. 6. A kapcsolatok tartalmának megvitatása. 7. Tankönyv leckéinek feldolgozása.</p>		

<p>8. Kérdés felelet típusú beszélgetés súlypontos alkalmazásával. 9. Drámapedagógiai módszer alkalmazása: apró történetek, életszerű szituációk eljátszása (szerepjátékok). 10. Képes folyóiratok, áru katalógusok nézegetése közben csoportos beszélgetés. 11. Sorolja fel és csoportosítsa azokat az embereket, akiket jól ismer, a hozzájuk fűződő kapcsolata alapján. 12. Ismerkedés gyakorlása (szerepjáték).</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Képes vagyok rá, ill. nem tudom. Kötelező, kötelesség fogalmak tisztázása. Jog, jogosult, jogszerű fogalmak tisztázása. A tulajdonságok tartalmának tisztázása. TAJ-szám, adóazonosító jel, testi fejlettség, fizikai erőnlét, egészséges életmód, tanulás, munka, szabadidő, kapcsolatok, kötések váltakozása, tartóssága, egoizmus kérdése, jól-, rosszul esik, én és a másik, sértődés, megbocsátás, összeveszés, kibékülés, egymás szabadsága. Emberek szerethetősége nem függ gazdagságuktól, tehetségüktől. Rokonság, barátság, szerelem, munkatárs, (kolléga) osztálytárs, osztályközösség, társaság, szurkolók, rajongók, társasági ember, magányos ember, buli, ismerkedés szinterei, rokonszenv, ellenszenv, idegen különféle csábításai, bizalom.</p>
<p>A fejlesztés várt eredményei a 10. évfolyam végén</p>	<p>A tanuló 1. látóköre bővül, közösségi és közéleti kapcsolatai erősödnek, 2. követi a társadalmi beilleszkedés, kulturált magatartás, az egészséges életmód elveit, 3. képes a környezetében megismerhető szakmák és munkalehetőségek feltérképezésére, 4. lehetőség szerint (a valós helyzethez hasonló) a munkavállaláshoz kapcsolódó adminisztratív és egyéb tennivalókat (interjú, öltözködés, önéletrajz) kipróbál.</p>

Információs eszközök használata 9.

A tantárgy célja:

1. Felkelteni a tanuló érdeklődését a számítógépek és az irodatechnikai eszközök iránt.
2. Bemutatni az eszközök sokszínűségét, gyakorlati alkalmazhatóságát a tanulásban, a játékban és a munkában.
3. Ismerni a számítógép üzemeltetési rendjét, egészségügyi és balesetvédelmi szabályait.
4. Használni az irodai munkában előforduló eszközöket.
5. Teremtsen lehetőséget a számítógép használata az egyéni ütemű tanulásra, az utasítások pontos végrehajtására.
6. Az informatikai eszközöket tudatosan, célnak megfelelően használni.
7. A számítógép részeinek, működésének megismerése.
8. Grafikával, szöveggel kapcsolatos feladatok értelmezése, megoldása.
9. Különböző típusú játékprogramok használatának elsajátítása egyéni szintekhez mért nehézségi fokon.
10. Irodatechnikai készülékek működésének megismerése, a megismert készülékek szabályos működtetése.

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	9.	10.
1. Számítógép-kezelés	11	8
2. Irodatechnika	17	17
3. Dokumentumkészítés	22	25
4. Játékprogramok	22	22

Évfolyam: 9

Tematikai egység	1. Számítógép-kezelés	Órakeret: 11
Előzetes tudás	1. Tájékozódás a billentyűzetten. 2. Vizualitás.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A számítógép használathoz kapcsolódó erkölcsi és jogi szabályozókat szintjének megfelelő mélységben ismerni és alkalmazni.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	

<p>Fejlesztési feladat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A számítógépet és a megismert eszközöket fokozódó önállósággal kezelni. 2. A számítógép képernyőjén leggyakrabban megjelenő jeleket és a rendszeresen használt szakkifejezéseket, rövidítéseket ismerni. 3. Kapcsolódni az internetre (segítséggel), tartalmakat keresni. 4. A felállított szabályokat tiszteletben tartani. 5. Az egészséget kímélve használni a számítógépet. <p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A meglévő ismeretek rendszerezése és bővítése aktuális problémákkal. 2. Rendszeresen használt szakkifejezések, rövidítések. 3. Hálózatra kapcsolódás (iskolai hálózat - internet). 4. Közösségi oldalak használata. 5. Levelezés. 6. A számítógép használata során szükséges egészségügyi szabályok ismerete és azok betartása. 		<p>Kommunikáció: olvasás, írás, médiaismeret társas kapcsolatok</p> <p>Társadalmi ismeretek: személyes adatok, önismeret, felkészülés a felnőtt életre</p> <p>Számolás-mérés: tájékozódás, pénzügyi ismeretek</p> <p>Környezetismeret: egészségvédelem</p> <p>Testnevelés: mozgásos korrekció, relaxálás</p>
<p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A számítógép használatának rendje (üzembe helyezés, munka végi teendők, mentés, kilépés, áramtalanítás, gép megvédése a szennyeződésektől - por, hő, folyadék). 2. Teendők váratlan helyzetekben. 3. A kifejezések mögötti tartalmak rövid lényegének megértése, kipróbálása a gyakorlatban (mentés - mentett, nem mentett tartalom keresése, könyvtár fogalma - saját könyvtár, más könyvtára, jelszó - a jelszó lényege, jelentősége). 4. A hálózat korlátolt, ellenőrzött használata (néhány címszó keresése - saját iskola honlapja, időjárás jelentés, műsorújság). 5. Közösségi oldalakra kapcsolódás segítségével, a kapcsolódás, adatok felrakása, kapcsolat létesítése. 6. E-mail cím létesítése, levelezés társakkal. 7. A lehetséges (meglévő) technikával egyéb kapcsolat létesítése, fogadás, elutasítás. 8. Óvatosság a kapcsolatok létesítése során. 9. Közös szabályrendszer felállítása, a korlátok elfogadása és betartása (személyiségi jog, intim szféra, időkorlátok elfogadása). 10. Saját adatok korlátozott, megfontolt használata, a kapott információk valóságtartalmának mérlegelése. 11. Ismeretlen honlapok használatának elutasítása. 12. Az interneten keresztül történő vásárlások, pénzes játékok elutasítása. 13. Szem kímélése (távolság a képernyőtől, hangerő szabályozása, hosszabb ideig tartó munka megszakítása mozgással, néhány mozgásforma elsajátítása és gyakorlása) 		<p>Ábrázolás-alakítás: képalkotás, esztétikai fejlesztés</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A számítógépen lévő rövidítések, feliratok és azok értelmezés, egér, billentyű, kattintás,	
Tematikai egység	2. Irodatechnika	Órakeret: 17
Előzetes tudás	Biztos készülékhasználat.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Az eszközöket célszerűen és biztonságosan működtetni. 2. A megismert számítógép perifériákat célszerűen használni.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok

<p>Fejlesztési feladat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Telefonálni (vezetékes, mobil és számítógépes lehetőségek megismerése). 2. CD-, DVD-lejátszót, MP3-t kezelni. 3. A fényképezőgépet használni (digitális fényképezés, telefonnal fényképezés). 4. Fénymásolás segítségével, fénymásolást figyelemmel kísérni (a papírtöltés és az elkészült munka észlelése). <p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Telefon, mobiltelefon használata („okostelefon”). 2. Ismerős számot hívni, röviden, lényegét közölni. Segélykérő telefonszámot ismerni. 3. CD- és DVD-lejátszó használata segítségével. (CD/DVD a számítógépen.) 4. MP3 és más forgalomban lévő készülék megfelelő használata. 5. A készüléket szakszerűen használni. 6. Fényképezőgép (telefon fényképező funkciója) használata (digitális fényképezés). 7. Fénymásolás (segítséggel). 		<p>Kommunikáció: olvasás, írás médiaismeret társas kapcsolatok</p> <p>Társadalmi ismeretek: személyes adatok, önismeret, felkészülés a felnőtt életre</p> <p>Számolás-mérés: tájékozódás, pénzügyi ismeretek</p> <p>Környezet-ismeret: egészség-védelem</p>
<p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. CD- (DVD-) lejtájszóba lemez behelyezése, kivétel a lejátszóból, tokba helyezés, a tárolás módja. 2. CD-lemezek kiválasztása, lejátszása. 3. Telefonkészülékek. 4. A készülék működtetése (töltés, tárolás), a kulturált játék és zenehallgatás szabályainak elsajátítása (időtartam, hangerő). 5. Telefonhívás kezdeményezése, elköszönés, a telefonálás időbeli és pénzügyi vonatkozásainak tudatosítása. 6. Fényképkészítés gyakorlása természetes fényben és vakuval. 7. Az elkészült képek meg szemléltetése a képernyőn, a fotók minőségének bírálata (jól sikerült, nem jól sikerült), a kiválasztott kép kinyomtatása. 8. Másolás a készülék (önálló) beállítása nélkül. 9. Kiseb feladatok teljesítése, adott oldalak lemásolása. 		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Elektromos hálózat, elem, halk - hangos, tárolás, hőérzékeny, porvédelem, tisztítás, karcolás, CD (DVD), szabályos működés, érzékeny a hőre, karcolásra, CD-lemez, kiad, betesz, film, filmbefűzés, vaku, másolás, fényérzékeny, átállítás, nagyítás, kicsinyítés, nyomtatás, papírtöltés, üzemmód, egyoldal, kétoldal,	
Tematikai egység	3. Dokumentumkészítés	Órakeret: 22
Előzetes tudás	Próbálkozás, egyéni megoldások keresése.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Igényes munkát végezni. 2. Dokumentumot készíteni, kinyomtatni megfelelő helyre eljuttatni (e-mailt elküldeni, plakátot kitenni).	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési feladat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Egyszerű számítógépes rajzot készíteni (segítséggel). 2. Egyéni ötletek, tervek alapján újabb alkotásokat készíteni. <p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Egyszerű szerkesztőprogramok közül adott program alkalmazása. 2. Szöveg- és ábrakészítés. 3. Egyéni alkotás készítése. 4. Az elkészült dokumentum elhelyezése a könyvtárban. 		<p>Kommunikáció: olvasás, írás, médiaismeret társas kapcsolatok</p> <p>Társadalmi ismeretek: személyes adatok, önismeret, felkészülés a felnőtt életre</p>

<p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Egyszerű rajzok, ábrák, szövegrészletek alkotása a számítógéppel. 2. Szöveg változtatása formai (betűtípus, nagyság, sortávolság, bekezdés), tartalmi (hibák javítása, szövegrészek törlése). 3. Dokumentum szerkesztése, ábra rajzolása, kép beillesztése (képes- rajzos- szöveges alkotások készítése előre megbeszélt témában - plakát készítése iskolai ünnepélyre). 4. Önéletrajz, levél írása. 5. Színválasztás, színezés, törlés, tiszta lap kérése. 6. A célnak megfelelően a szöveg stílusának, nagyságának változtatása (levél barátoknak, tanárknak, szülőknak). 7. Az elkészült dokumentum mentése, elhelyezése a könyvtárban, a dokumentum visszakeresése, újbóli megnyitása, a tartalom módosítása. 		<p>Környezet-ismeret: egészség-védelem,</p> <p>Ábrázolás-alakítás: képalkotás, esztétikai fejlesztés</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Betű- és számbillentyű rajzlap, vonal, ecset, színek, pontos másolás, magánjellelű adatok, önéletrajz,	
Tematikai egység	4. Játékprogramok	Órakeret: 22
Előzetes tudás	Biztos téri ismeretek. Türelem.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. A játékfüggőséget elkerülni. 2. A játékot következetesen végig játszani, az eredményt elfogadni.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési feladat</p> <p>- A megismert játékot egyre jobb eredménnyel teljesíteni.</p> <p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Eltérő típusú játékprogramok megismerése. 2. A játékok körét bővíteni. <p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A játék többféle irányítása szerinti (navigálás az egérrel, billentyűvel, külső eszközzel). 2. Stratégiai játékok (hosszabb ideig, egyre bővülő tartalommal). 3. Stratégiai játékok játssza a géppel, hálózat segítségével, társsal (sakk, memory, pasziánsz). 4. Tananyaghoz szorosabban kapcsolódó oktató játékok (egyre nagyobb önállósággal részt venni a játékban). 		<p>Kommunikáció: olvasás, írás, társas kapcsolatok</p> <p>Társadalmi ismeretek: személyes adatok, önismeret, felkészülés a felnőtt életre</p> <p>Környezet-ismeret egészség-védelem</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A megismert játék elnevezése, a játszáshoz szükséges fogalmak ismerete.	
A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló képes <ol style="list-style-type: none"> 1. a környezetében meglévő számítástechnikai eszközök rendeltetésszerű, balesetmentes használatára, 2. a technikai fejlődés által biztosított lehetőségek sikeres alkalmazására (segítséggel, irányítással), 3. szabadidejének tartalmas eltöltésére az információs eszközök alkalmazásával, a számítógépes függőség kialakulásának elkerülésére, 4. az egészség megóvásának szem előtt tartására az eszközök használata során. 	

Információs eszközök használata 10.

A tantárgy célja:

1. Felkelteni a tanuló érdeklődését a számítógépek és az irodatechnikai eszközök iránt.
2. Bemutatni az eszközök sokszínűségét, gyakorlati alkalmazhatóságát a tanulásban, a játékban és a munkában.
3. Ismerni a számítógép üzemeltetési rendjét, egészségügyi és balesetvédelmi szabályait.
4. Használni az irodai munkában előforduló eszközöket.
5. Teremtsen lehetőséget a számítógép használata az egyéni ütemű tanulásra, az utasítások pontos végrehajtására.
6. Az informatikai eszközöket tudatosan, célnak megfelelően használni.
7. A számítógép részeinek, működésének megismerése.
8. Grafikával, szöveggel kapcsolatos feladatok értelmezése, megoldása.
9. Különböző típusú játékprogramok használatának elsajátítása egyéni szintekhez mért nehézségi fokon.
10. Irodatechnikai készülékek működésének megismerése, a megismert készülékek szabályos működtetése.

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	9.	10.
1. Számítógép-kezelés	11	8
2. Irodatechnika	17	17
3. Dokumentumkészítés	22	25
4. Játékprogramok	22	22

Évfolyam: 10

Tematikai egység	1. Számítógép-kezelés	Órakeret: 8
Előzetes tudás	1. Tájékozódás a billentyűzeten. 2. Vizualitás.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A számítógép használathoz kapcsolódó erkölcsi és jogi szabályozókat szintjének megfelelő mélységben ismerni és alkalmazni.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Fejlesztési feladat 1. A számítógépet és a megismert eszközöket fokozódó önállósággal kezelni.	Kommunikáció: olvasás,	

<p>2. A számítógép képernyőjén leggyakrabban megjelenő jeleket és a rendszeresen használt szakkifejezéseket, rövidítéseket ismerni.</p> <p>3. Kapcsolódni az internetre (segítséggel), tartalmakat keresni.</p> <p>4. A felállított szabályokat tiszteletben tartani.</p> <p>5. Az egészséget kímélve használni a számítógépet.</p> <p>Ismeretek</p> <p>1. A meglévő ismeretek rendszerezése és bővítése aktuális problémákkal.</p> <p>2. Rendszeresen használt szakkifejezések, rövidítések.</p> <p>3. Hálózatra kapcsolódás (iskolai hálózat - internet).</p> <p>4. Közösségi oldalak használata.</p> <p>5. Levelezés.</p> <p>6. Csetelés (telefonálás számítógép használatával).</p> <p>7. Etikai elvek rögzítése.</p> <p>8. A számítógép használata során szükséges egészségügyi szabályok ismerete és azok betartása.</p>	<p>írás, médiaismeret társas kapcsolatok</p> <p>Társadalmi ismeretek: személyes adatok, önismeret, felkészülés a felnőtt életre</p> <p>Számolás-mérés: tájékozódás, pénzügyi ismeretek</p> <p>Környezetismeret: egészségvédelem</p> <p>Testnevelés: mozgásos korrekció, relaxálás</p>	
<p>Tevékenység</p> <p>1. A számítógép használatának rendje (üzembe helyezés, munka végi teendők, mentés, kilépés, áramtalanítás, gép megvédése a szennyeződésektől - por, hő, folyadék).</p> <p>2. Teendők váratlan helyzetekben.</p> <p>3. A kifejezések mögötti tartalmak rövid lényegének megértése, kipróbálása a gyakorlatban (mentés - mentett, nem mentett tartalom keresése, könyvtár fogalma - saját könyvtár, más könyvtára, jelszó - a jelszó lényege, jelentősége).</p> <p>4. A hálózat korlátolt, ellenőrzött használata (néhány címszó keresése - saját iskola honlapja, időjárás jelentés, műsorújság).</p> <p>5. Közösségi oldalakra kapcsolódás segítséggel, a kapcsolódás, adatok felrakása, kapcsolat létesítése.</p> <p>6. E-mail cím létesítése, levelezés társakkal.</p> <p>7. A lehetséges (meglévő) technikával egyéb kapcsolat létesítése, fogadás, elutasítás.</p> <p>8. Óvatosság a kapcsolatok létesítése során.</p> <p>9. Közös szabályrendszer felállítása, a korlátok elfogadása és betartása (személyiségi jog, intim szféra, időkorlátok elfogadása).</p> <p>10. Saját adatok korlátozott, megfontolt használata, a kapott információk valóságtartalmának mérlegelése.</p> <p>11. Ismeretlen honlapok használatának elutasítása.</p> <p>12. Az interneten keresztül történő vásárlások, pénzes játékok elutasítása.</p> <p>13. Szem kímélése (távolság a képernyőtől, hangerő szabályozása, hosszabb ideig tartó munka megszakítása mozgással, néhány mozgásforma elsajátítása és gyakorlása)</p>	<p>Ábrázolás-alakítás: képalkotás, esztétikai fejlesztés</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>A számítógépen lévő rövidítések, feliratok és azok értelmezés., egér, billentyű, kattintás,</p>	
<p>Tematikai egység</p>	<p>2. Irodatechnika</p>	<p>Órakeret: 17</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Biztos készülékhasználat.</p>	
<p>Tantárgyi fejlesztési célok</p>	<p>1. Az eszközöket célszerűen és biztonságosan működtetni. 2. A megismert számítógép perifériákat célszerűen használni.</p>	
<p>Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>		<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>Fejlesztési feladat</p> <p>1. Telefonálni (vezetékes, mobil és számítógépes lehetőségek megismerése).</p> <p>2. CD-, DVD-lejátszót, MP3-t kezelni.</p>		<p>Kommunikáció: olvasás, írás médiaismeret társas</p>

<p>3. A fényképezőgépet használni (digitális fényképezés, telefonnal fényképezés). 4. Fénymásolás segítségével, fénymásolást figyelemmel kísérni (a papírtöltés és az elkészült munka észlelése). 5. Nyomtatás (segítséggel).</p> <p>Ismeretek</p> <p>1. Telefon, mobiltelefon használata („okostelefon”). 2. Ismerős számot hívni, röviden, lényegét közölni. Segélykérő telefonszámot ismerni. 3. CD- és DVD-lejátszó használata segítséggel. (CD/DVD a számítógépen.) 4. MP3 és más forgalomban lévő készülék megfelelő használata. 5. A készüléket szakszerűen használni. 6. Fényképezőgép (telefon fényképező funkciója) használata (digitális fényképezés). 7. Fénymásolás (segítséggel). 8. Nyomtatás (segítséggel).</p>	<p>kapcsolatok</p> <p>Társadalmi ismeretek: személyes adatok, önismeret, felkészülés a felnőtt életre</p> <p>Számolás-mérés: tájékozódás, pénzügyi ismeretek</p> <p>Környezet-ismeret: egészség-védelem</p>	
<p>Tevékenység</p> <p>1. CD- (DVD-) lejátszóba lemez behelyezése, kivétel a lejátszóból, tokba helyezés, a tárolás módja. 2. CD-lemezek kiválasztása, lejátszása. 3. Telefonkészülékek. 4. A készülék működtetése (töltés, tárolás), a kulturált játék és zenehallgatás szabályainak elsajátítása (időtartam, hangerő). 5. Telefonhívás kezdeményezése, elköszönés, a telefonálás időbeli és pénzügyi vonatkozásainak tudatosítása. 6. Fényképkészítés gyakorlása természetes fényben és vakuval. 7. Az elkészült képek meg szemlélése a képernyőn, a fotók minőségének bírálata (jól sikerült, nem jól sikerült), a kiválasztott kép kinyomtatása. 8. Másolás a készülék (önálló) beállítása nélkül. 9. Kiseb feladatok teljesítése, adott oldalak lemásolása. 10. A nyomtató előkészítése a nyomtatáshoz (papírmennyiség ellenőrzése). 11. Az előzetesen elkészített dokumentum (levél, önéletrajz, meghívó) kinyomtatása.</p>		
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Elektromos hálózat, elem, halk - hangos, tárolás, hőérzékeny, porvédelem, tisztítás, karcolás, CD (DVD), szabályos működés, érzékeny a hőre, karcolásra, CD-lemez, kiad, betesz, film, filmbefűzés, vaku, másolás, fényérzékeny, átállítás, nagyítás, kicsinyítés, nyomtatás, papírtöltés, üzemmód, egyoldalas, kétoldalas,</p>	
<p>Tematikai egység</p>	<p>3. Dokumentumkészítés</p>	<p>Órakeret: 25</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Próbálkozás, egyéni megoldások keresése.</p>	
<p>Tantárgyi fejlesztési célok</p>	<p>1. Igényes munkát végezni. 2. Dokumentumot készíteni, kinyomtatni megfelelő helyre eljuttatni (e-mailt elküldeni, plakátot kitenni).</p>	
<p>Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>		<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>Fejlesztési feladat</p> <p>1. Egyszerű számítógépes rajzot készíteni (segítséggel). 2. Egyéni ötletek, tervek alapján újabb alkotásokat készíteni.</p> <p>Ismeretek</p> <p>1. Egyszerű szerkesztőprogramok közül adott program alkalmazása. 2. Szöveg- és ábrakészítés. 3. Egyéni alkotás készítése. 4. Az elkészült dokumentum elhelyezése a könyvtárban.</p>		<p>Kommunikáció: olvasás, írás, médiaismeret társas kapcsolatok</p> <p>Társadalmi ismeretek: személyes adatok, önismeret, felkészülés a felnőtt életre</p>

<p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Egyszerű rajzok, ábrák, szövegrészletek alkotása a számítógéppel. 2. Szöveg változtatása formai (betűtípus, nagyság, sortávolság, bekezdés), tartalmi (hibák javítása, szövegrészek törlése). 3. Dokumentum szerkesztése, ábra rajzolása, kép beillesztése (képes- rajzos- szöveges alkotások készítése előre megbeszélt témában - plakát készítése iskolai ünnepélyre). 4. Önéletrajz, levél írása. 5. Színválasztás, színezés, törlés, tiszta lap kérése. 6. A célnak megfelelően a szöveg stílusának, nagyságának változtatása (levél barátoknak, tanárknak, szülőknak). 7. Az elkészült dokumentum mentése, elhelyezése a könyvtárban, a dokumentum visszakeresése, újbóli megnyitása, a tartalom módosítása. 		<p>Környezet-ismeret: egészség-védelem,</p> <p>Ábrázolás-alakítás: képalkotás, esztétikai fejlesztés</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Betű- és számbillentyű rajzlap, vonal, eset, színek, pontos másolás, magánjellelű adatok, önéletrajz,	
Tematikai egység	4. Játékprogramok	Órakeret: 22
Előzetes tudás	Biztos téri ismeretek. Türelem.	
Tantárgyi fejlesztési célok	<ol style="list-style-type: none"> 1. A játékfüggőséget elkerülni. 2. A játékot következetesen végig játszani, az eredményt elfogadni. 	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési feladat</p> <p>- A megismert játékot egyre jobb eredménnyel teljesíteni.</p> <p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Eltérő típusú játékprogramok megismerése. 2. A játékok körét bővíteni. <p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A játék többféle irányítása szerinti (navigálás az egérrel, billentyűvel, külső eszközzel). 2. Stratégiai játékok (hosszabb ideig, egyre bővülő tartalommal). 3. Stratégiai játékok játéka a géppel, hálózat segítségével, társsal (sakk, memory, pasziánsz). 4. Tananyaghoz szorosabban kapcsolódó oktató játékok (egyre nagyobb önállósággal részt venni a játékban). 5. Képek készítése (néhány kocka rajzfilm) segítséggel. 		<p>Kommunikáció: olvasás, írás, társas kapcsolatok</p> <p>Társadalmi ismeretek: személyes adatok, önismeret, felkészülés a felnőtt életre</p> <p>Környezet-ismeret egészség-védelem</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A megismert játék elnevezése, a játszáshoz szükséges fogalmak ismerete.	
A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<p>A tanuló képes</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. a környezetében meglévő számítástechnikai eszközök rendeltetésszerű, balesetmentes használatára, 2. a technikai fejlődés által biztosított lehetőségek sikeres alkalmazására (segítséggel, irányítással), 3. szabadidejének tartalmas eltöltésére az információs eszközök alkalmazásával, a számítógépes függőség kialakulásának elkerülésére, 4. az egészség megóvásának szem előtt tartására az eszközök használata során. 	

Kommunikáció 9.

A készségfejlesztő iskolai évfolyamokon a kommunikáció tantárgy felkészít a minél önállóbb életvezetéshez és egyszerű munkafolyamatok elsajátításához szükséges elsődlegesen verbális és az egyéni sajátosságoktól függően nonverbális információk, utasítások, megértésére és az adekvát, a feladathelyzetekben szükséges beszédprodukció vagy alternatív kommunikációs csatorna alkalmazására. A tantárgy tanulása során az általános iskolai ismeretekre alapozva, az elsajátított képességek szintjéből kiindulva kell különös hangsúlyt fektetni a minél érthetőbb kommunikáció kialakítására. Verbális kommunikáció esetén cél a helyes hangképzés, a minél érthetőbb beszéd, a megfelelő tartalmi mondanivaló fejlesztése, az olvasott és hallott tartalom megértésének gyakorlása, elmélyítése. A nonverbális kommunikációs csatornák alkalmazásában lehetőség szerint törekedni kell a minél pontosabb, árnyaltabb kifejezőmódok kidolgozására, a gyakorlatban lehető legegyszerűbben alkalmazható, jól érthető formában kidolgozott rendszerre. A tantárgy célja, hogy a tanulók nyitottá váljanak kommunikációs feladatok megoldására, minél nagyobb motiváció alakuljon ki a környezettel történő kapcsolatteremtésre, pozitív tapasztalatokkal éljék meg kommunikációs kompetenciájukat. Folyamatosan legyen a tanulónak igénye a környezet megismerésére, a kíváncsiság legyen része mindennapi gondolatainak, alakuljon ki, hogy a kommunikáció a megismerés egyik fontos eszköze. A tantárgy tanulása során fejlődjön a verbális kommunikáció és a metakommunikáció összhangja. A tantárgy feladata elérni, hogy a tanulóban fejlődjön az igény arra, hogy környezete közléseit, információit megértse és önmagát megértse környezetével. A tanuló képességeihez mérten kapcsolódjon be társas érintkezésekbe, alkalmazza kommunikációs ismereteit, alkalmazkodjon a különféle beszédhelyzetekhez. Kommunikációs helyzetekben ismerje fel a kapott egyszerű információk lényegét, tudja a kapott ismereteket megfelelően értelmezni és képes legyen véleményt alkotni, élményeit megosztani. Próbálja a gyakorlati tevékenységekhez szükséges ismereteit írásos kommunikációval is bővíteni, a mindennapi tevékenységekhez kapcsolódó olvasási és írási feladatokat elvégezni. Egyre bővebb szókinccsel legyen képes érzéseit, kívánságait, problémáit kifejezni.

A tantárgy tanítása különösen fontos szerepet játszik az erkölcsi nevelés területén a szabályok megértésének és a társadalmilag elfogadott viselkedési normák alkalmazásának támogatásával, a közösségi lét és kommunikáció összhangjának erősítésével, a verbális és nem verbális kommunikációs jelzések összhangjának elősegítésével.

A nemzeti öntudat, hazafias nevelés területén elősegíti a közvetlen környezet megismerését, a nemzeti jelképek, ünnepek kommunikációs szokásrendszerének, jelentőségének és értékeinek megértését.

A tantárgy az állampolgárságra és demokráciára nevelés területén szerepet játszik a nyomtatott és elektronikus sajtó híreinek megismertetésén, figyelésén keresztül a demokratikus intézményrendszer működésének és eseményeinek értelmezésében, a demokratikus jogok és kötelezettségek gyakorlásának támogatásában.

Az önismeret és társaskultúra fejlesztését a saját tapasztalatok társakkal történő megosztásával, a más személyekkel kapcsolatos események iránti érdeklődés felkeltésével támogatja.

A családi életre nevelés területét az együtt élés szabályainak, a családi eseményeken történő viselkedésnek a megerősítésével, a családi és párkapcsolatok fontosságának tudatosításával szolgálja.

A testi és lelki egészségre nevelés fejlesztési területet az érzelmi élettel és az egészséges életmóddal kapcsolatos kommunikációs kultúra megismerésével segíti.

A felelősségvállalás másokért, önkéntesség területet a gyakorlati tevékenységek veszélyeinek és a balesetek elkerülésének felismertetésével támogatja. Elmélyíti a fenntarthatóság és környezettudatosság fejlesztési terület ismereteit a tevékenységekhez szükséges eszközök, anyagok és energia felhasználásával kapcsolatos tudatosság irányításával.

A pályaorientáció területét a tantárgy a gyakorlati munkavégzés szabályainak, lehetőségeinek, fontosságának bemutatásával és az egyéni érdeklődés felismertetésével segíti.

A gazdasági és pénzügyi nevelés fejlesztési területen a tanuló egyre jobban megismeri a felnőtt társadalom munkaalapú berendezkedését, a családi munkamegosztás fontosságát. Médiatudatosságra nevelés területén

a tantárgy segít elsajátítani az audiovizuális eszközök helyes és mértékletes alkalmazásának szabályait, a média alkalmazását információszerezésre.

A tanulás tanítása fejlesztési területen a tantárgy segíti a változások megismerésében a kommunikációs technikák alkalmazásának elsajátítását.

A kommunikáció tantárgy az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen hozzájárul a környezet megismerésében, a társas kapcsolatok alakításában lényeges kommunikációs eszközök gyakoroltatásához és a közösségi élethez nélkülözhetetlen közlési és információszerezési igény fejlesztéséhez.

A szociális és állampolgári kompetenciaterületen segíti a különböző helyzeteknek megfelelő viselkedési, önálló véleménykialakítási és képviselési formák alkalmazását.

A tantárgy az esztétikai és művészeti tudatosság kompetencia fejlődését a kellően tudatos, igényes kommunikáció alkalmazásának támogatásával éri el.

A hatékony, önálló tanulás kompetenciaterület fejlődését a tantárgy a kíváncsiság, az érdeklődés fenntartásával és az információszerezés lehetőségének segítségével éri el.

Tematikai egység	1. Anyanyelv. Beszédfejlesztés.	Órakeret 40
Előzetes tudás	Érthető, tagolt beszéd.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Ismerkedni saját lakóhelyével, eligazodni a környező utcák térképén, felismerni a nevezetes épületeket és funkcióit.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p><i>Fejlesztési feladat</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Folyamatosan, megfelelő szókinccsel beszélni. 2. Beszédét rokon értelmű szavakkal színesíteni. 3. Ismereteit és önállósága fokát bővíteni. 4. A környező utcák térképén eligazodni. 5. Nevezetes épületeket (ország, főváros, saját település) felismerni és azok funkcióit ismerni. 6. Saját lakását segítséggel leírni és lerajzolni. 7. Tárgyakat ésszerűen elrendezni a lakásban. <p><i>Ismeretek</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Beszédtechnika javítása. Légző-, fűjő-, szívógyakorlatok. 2. Nyelvi kifejezésformák használata az olvasás, írás, beszéd során. 3. Szókincsfejlesztés. 4. Meglévő ismeretek bővítése különböző témakörökben az olvasás segítségével (egészségügyi-, háztartási ismeretek). 5. Szabadidő tervezése (aktív pihenés). 6. Tapasztalatszerzés a településen (utcán). (Mosonmagyaróvár térképe). 		<p><i>Társadalmi ismeretek:</i> lakóhely, közlekedés, lakóhelyhez kapcsolódó történelmi ismeretek,</p> <p><i>Környezet-ismeret:</i> élettelen környezet, felszíni formák,</p> <p><i>Életvitel és gyakorlat:</i> személyes szükségletek, háztartási ismeretek, gondozás, vásárlás,</p> <p><i>Ábrázolás - alakítás:</i> festés, rajzolás a témákkal kapcsolatban,</p>

<p>7. Az iskola környékéről térkép készítése. 8. Lakás alaprajza, helyiségek. 9. Használati tárgyak praktikus elhelyezése a lakásban.</p>	<p><i>Ének-zene:</i> alkalomnak megfelelő dalkincs</p>	
<p><i>Tevékenység</i> 1. Artikulációs gyakorlatok, a kiejtés javítása. 2. A tanult nyelvtani kifejezések, fordulatok alkalmazása. 3. Nyelvtani fogalmakról tanultak elmélyítése (szó, mondat, hang, betű, mondatfajták egyes és többes szám, jelen és múlt idő). 4. Szógyűjtés adott hanggal, szótaggal, szóvégi hanggal. 5. Szavak gyűjtése (szófajok szerint azonos alakú, többjelentésű szavak, szinonim fogalmak, ellentétpárok). 6. A szövegértés folyamatos ellenőrzése változatos témákban (Egészségmegőrzés, káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése). 7. Tisztítószer, élelmiszerek, háztartási gépek használati utasítása, 8. Ételreceptek, prospektusok, közlekedési fogalmak, menetrend, műsorújság. 9. Séta, nevezetességek, kirakat nézése (alkalmas ajándék keresése). 10. Mosonmagyaróvár térképének tanulmányozása, ismerős helyek keresése. 11. Helyek bejárása, saját útvonal megrajzolása. 12. Lakás, otthon (alaprajz, jellemzők: helyiségek, saját lakrész, szépítése). 13. Berendezés megfigyelése különböző látószövegekből. 14. Tárgyak csoportosítása (funkció, összehasonlítás).</p>	<p><i>Információs eszközök használata:</i> anyaggyűjtés, szövegírás,</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Aktuális nyelvtani fogalmak és szabályok, felmerülő fogalmak tisztázása, értelmezése. Időpont, időtartam, késés, pontosság, szükséges holmik, luxuscikkek, útkeresztződés, mellékutca, járdaszívet, egyirányú utca, főút, vizes helyiségek, lakószobák, mellékhelyiségek, szerszámok, eszközök, háztartási gépek, dísz tárgyak.</p>	
<p>Tematikai egység</p>	<p>2. Olvasás - írás</p>	<p>Órakeret 70</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>1. A nagybetűk helyes használata mondatkezdéskor, és mondaton belül.</p>	
<p>Tantárgyi fejlesztési célok</p>	<p>1. Az olvasottakat röviden összefoglalni. 2. Mondatot helyesen leírni, az esetleges hibákat kijavítani.</p>	
<p>Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	
<p><i>Fejlesztési feladat</i> 1. Egyszerű, tagolt szöveget olvasni, az olvasottakat röviden összefoglalni, értelmezni. 2. Olvasási technikáját fokozatosan javítani. 3. Rendezett külalakkal, olvashatóan írni, egyszerű hibákat megtalálni, javítani. 4. Szavakat csoportosítani és azokat leírni. 5. Rövid történet, irodalmi alkotást elolvasni, a szereplőket önállóan jellemezni, történetet kérdések segítségével elmondani. 6. A feladatot és a kérdéseket megérteni, a helyes választ jelölni (utasítás szerint x vagy aláhúzás). 7. Adott űrlap kérdéseire megfelelő válaszokat beírni, törekedni a feladat önálló megoldására. 8. Megfelelő tevékenységet hozzárendelni az időpontokhoz.</p> <p><i>Ismeretek</i> 1. Olvasás gyakorlása. 2. Rövid novella, vers, mese olvasása. 3. Petőfi: János Vitéz. A mű feldolgozásai (színházi, rajzfilm). 4. Szabadon választott irodalmi mű közös feldolgozása (a tanulók képességei szerint választott hosszabb irodalmi alkotás).</p>	<p><i>Társadalmi ismeretek:</i> felkészülés a felnőtt életre, <i>Életvitel és gyakorlat:</i> a mindennapi gyakorlatot segítő szövegek olvasása, értelmezése, <i>Alakítás-ábrázolás:</i> esztétikai érzék fejlesztése, <i>Információs eszközök használata:</i> levél írása, nyomtatása, elküldése,</p>	

<p>5. Írás gyakorlása.</p> <p>6. Az írás külalakjának, rendezettségének tudatos javítása.</p> <p>7. Személyi adatok ismerete, helyes leírása.</p> <p>8. Kérdőív, tesztlap kitöltése.</p> <p>9. Levél, üdvözlőlap közös megírása, megcímzése.</p> <p>10. Napirend leírása.</p> <p>11. Önellenőrzés. Hibák megtalálása és javítása.</p>		
<p><i>Tevékenység</i></p> <p>1. Hangos olvasás megfelelő intonációval, kifejezően.</p> <p>2. Olvasási tempó változtatása (lassú, gyors).</p> <p>3. Mese, történet folytatása, végvariációk alkotása adott történetből.</p> <p>4. A tartalom meghallgatása, szemelvények (1-1 versszak) önálló olvasása, megtanulása.</p> <p>5. Dramatizálás.</p> <p>6. Az olvasottak kiegészítése saját tapasztalatokkal.</p> <p>7. Másolás, írás, diktálás után.</p> <p>8. Űrlap kitöltése személyi adatokkal.</p> <p>9. Levél közös megfogalmazása hiányzó osztálytársnak.</p> <p>10. Elemi szövegelemzés (élethelyzetek, érzelmek, emberi kapcsolatok felismerése, megértése).</p> <p>11. Személyére vonatkozó kérdések elolvasása, helyes válasz 1-1 szóban.</p> <p>12. Általános tájékozottságra, irányuló kérdésekre helyes válasz kiválasztása, jelölése.</p> <p>13. Megadott időpontokhoz tevékenységek írása.</p> <p>14. Rövidebb szöveg áttekintése, saját munka összehasonlítása a társakéval.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Olvasási technikával kapcsolatos kifejezések. Ismeretlen fogalmak értelmezése, régi és népies kifejezések. Betűforma, sorköz, szóköz, kihagyás, igazolvány, személyi szám, állampolgárság, aláírás felelőssége lakcím, kerület, irányítószám, bélyeg, életkor, kedvenc étel, legjobb barát, különböző témakörök, legkedvesebb időtöltés, munka, pihenés, szórakozás, elfoglaltság, jókivánság, elköszönés, dátum.	
Tematikai egység	3. Médiaismeret. Nem verbális információ értelmezése.	Órakeret 30
Előzetes tudás	1. Piktogramok és írott utasítások megértése és követése.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Látott történetet megérteni, erkölcsi ítéletet alkotni. 2. Reálisan programot tervezni és egyeztetni. 3. Saját véleményét udvariasan megfogalmazni (az őszinteség és az udvariasság szükségessége egyedi helyzetekben).	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p><i>Fejlesztési feladat</i></p> <p>1. Könyveket (információhordozókat) rendeltetésszerűen, kíméletesen használni.</p> <p>2. Elemi ismeretek szerezni a megismert történelmi korokról.</p> <p>3. Egyszerűbb szövegeket önállóan elolvasni és értelmezni.</p> <p>4. Néhány közmondást, szólást adekvátan használni.</p> <p>5. Egyszerűbb keresztrejtvényt megoldani.</p> <p>6. Eligazodni a tv-újságban és a műsorok között.</p> <p>7. Közlekedési táblákat és jelentésüket biztosan ismerni.</p> <p>8. A piktogramok információit ismerni, és betartani.</p>	<p><i>Társadalmi ismeretek:</i> ünnepekkel kapcsolatos ismeretek, színházi előadások, koncertek, filmek megtekintése, kulturált viselkedés,</p> <p><i>Környezet és egészségnevelés:</i> egészségnevelés, érzékszervek védelme,</p>	

		<i>Életvitel és gyakorlat:</i> piktogramok,
<i>Ismeretek</i> 1. Történelmi regék, mondák megismerése (olvasás, megtekintés, eljátszás). 2. Kapcsolat a könyvvel. Képregény, szimbólumok. 3. Szólások, közmondások értelmezése. 4. Könyv, folyóirat, újság, lexikon különbsége. Újságotolvasás. 5. Játék a betűkkel (játékos feladatok írásban), hiányos mondatok kiegészítése, keresztrejtvény. 6. Tv, Videó, DVD műsorának közös megtekintése (ifjúsági filmek, filmsorozatok epizódjai). 7. TV-műsor újság átnézése, állandó műsorok időpontja. 8. Ételreceptek, használati utasítások olvasása szükség szerint. 9. Közlekedési táblák gyalogosokra vonatkozó jelzései. 10. Tágabb környezetben használatos piktogramok megtalálása és értelmezése (mosdó, lift közintézményekben, számítógép, mobiltelefon jelzései, kezelési utasítások).		szabadidő eltöltése, vásárlás, főzés, Információs eszközök használata: filmek, filmrészletek megtekintése, Ábrázolás-alakítás: kiállítások, tárlatok látogatása, Ének-zene: zenehallgatás,
<i>Tevékenység</i> 1. Könyv vásárlása, megbecsülése, saját könyv, kölcsönzés. 2. Olvasmányok közös olvasása, megtárgyalása. 3. Audiovizuális eszközök szakszerű használata (bekapcsolás, hangerő szabályozása).		
4. Fim(részlet) megtekintése, megbeszélése. 5. Tv-újság olvasgatása, adott műsorok keresése időpont és cím alapján. 6. Programfüzet átnézése (kulturális és szabadidő programok, helyi programok). 7. Gyűjtés, értelmezés. 8. Vásárlási lista összeállítása recept alapján. 9. Eszközök használata a használati utasítás szerint. 10. Tanulmányi séta során táblák gyűjtése, jelentése. 11. Piktogramok gyűjtése, értelmezése (ki talál többet, mit jelent?). 12. Keresztrejtvény közös megfejtése. 13. Versenyek, játékok (kvíz, szójáték, kitalálás, most mutasd meg).		
Kulcsfogalmak/ Fogalmak	mesebeli lények (kitalált lények), tv-csatornák, játék- és ismeretterjesztő filmek, vetélkedők, valóság, fantázia. Felmerülő ismeretlen fogalmak tisztázása, régi korok, történelmünk nagyjai, mozi, színház, koncert, néző múzeumok, szabadtéri programok, meghatározások, szó kiegészítése, folytatása, rokon értelmű szavak címzett, ismeretlen fogalmak tisztázása. Piktogramok és jelentésük. (Veszélyt jelző piktogramok, színek, rövid feliratok).	
Tematikai egység	4. Társas kapcsolatok. Konfliktuskezelési technikák.	Órakeret: 40
Előzetes tudás	1. Saját cselekedet helyes megítélése.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Az alkalomnak megfelelően viselkedni, a felnőtt felügyelet időleges megszüntetési körét bővíteni (kirándulás, klubfoglalkozás).	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Fejlesztési feladat 1. Röviden, lényegre törően, jól artikuláltan telefonálni. 2. Saját és mások viselkedését helyesen megítélni. 3. Jó helyzetfelismerés és a tanultak önálló alkalmazása. 4. A felnőtt felügyelet időleges megszüntetési körének bővülése.		Társadalmi ismeretek: társas kapcsolatok, lakóhelyi, közlekedési helyzetek, felkészülés a felnőtt életre,
Ismeretek		

<p>1. Telefonálás (vonalas és mobil készüléken). 2. Kapcsolatteremtési módok különböző szituációban (példák gyűjtése a mindennapok eseményeiből). 3. Viselkedési helyzetek megoldása (példák gyűjtése és a megoldási javaslatok megbeszélése). 4. A társadalmi együttélésre jellemző kifejezések és szólások, közmondások megértése (rövid történetekkel illusztrálva a szólásokat, közmondásokat). 5. Szabadidőben végzett tevékenységek viselkedési szabályai. 6. Illemszabályok nyaraláskor.</p>	<p>Életvitel és gyakorlat: személyes szükséglet, háztartási teendők, gondozás, vásárlás, Információs eszközök használata: anyaggyűjtés, filmrészletek,</p>
<p>Tevékenység 1. Telefonbeszélgetés gyakorlása mesterségesen kialakított, és valós helyzetekben (tárcsázás, üdvözlés, beszélgetés, ismerőssel). 2. Tájékozódás a telefonkönyvben. 3. Helyzetgyakorlatok (buszon maradt a táskád, a busz elmegy/, levél, csomag feladása a postán/, gyógyszer vásárlása/, rendőrségi igazoltatás/, rendkívüli közlekedési változásokor segítség kérése az utazási cél eléréséhez, utazásnál, vásárlásnál ki viszi a csomagot/ ha nincs elég hely, ki üljön le /autóban ki hova üljön /öltözködés, tisztálkodás, köszönés, hangoskodás, alkalmazkodás, milyen közös programot szervezzenek). 4. Helyzetgyakorlatok (valaki elvesz a táskából valamit/, valaki helytelenül bánik a háziállatával/, falra firkálást lát/, kicsik játékát zavarják/, késik a megbeszélt helyszínről/, le kíván szállni járműről, de áll valaki az ajtóban/, rosszindulatú megjegyzést tesznek jelenlétében valakire, hogyan reagáljon). 5. Milyen ember, - akinek a szeme sem áll jól/, - lógatja az orrát/, - vigyorog, mint a vadalma /(további példák gyűjtése, értelmezése).</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ Fogalmak</p>	<p>Az előforduló szavak, kifejezések értelmezése. Nyilvános telefon, telefonkártya, telefonszám, mobil telefon, előfizetés, a beszélgetés díja, takarékoság. A már tanult udvariassági formák gyakorlása, és bővítésük újabbakkal. Megbeszélt helyzetek helyes megoldásához szükséges formulák (térjen ki a konfliktusok elől, ne válaszoljon).</p>
<p>A fejlesztés várt eredménye a 9. évfolyam végén</p>	<p>A tanuló 1. igényli az olvasást, 2. képes az olvasott szöveg megértésére, a tartalom rövid összefoglalására, a tanulságok levonására, 3. képes olvasható írásra rendezett külalakkal, 4. képes egyszerű hibákat megtalálni, javítani, 5. képes kapcsolataiban megbízható és őszinte viselkedés tanúsítására, 6. képes nyilvános helyen feltűnés nélküli beilleszkedésre. 7. a kommunikációs eszközök és sajtótermékek kínálatából korosztályának, érdeklődésének megfelelő tartalmak kiválasztására.</p>

Kommunikáció 10.

A készségfejlesztő iskolai évfolyamokon a kommunikáció tantárgy felkészít a minél önállóbb életvezetéshez és egyszerű munkafolyamatok elsajátításához szükséges elsődlegesen verbális és az egyéni sajátosságoktól függően nonverbális információk, utasítások, megértésére és az adekvát, a feladathelyzetekben szükséges beszédprodukció vagy alternatív kommunikációs csatorna alkalmazására. A tantárgy tanulása során az általános iskolai ismeretekre alapozva, az elsajátított képességek

szintjéből kiindulva kell különös hangsúlyt fektetni a minél érthetőbb kommunikáció kialakítására. Verbális kommunikáció esetén cél a helyes hangképzés, a minél érthetőbb beszéd, a megfelelő tartalmi mondanivaló fejlesztése, az olvasott és hallott tartalom megértésének gyakorlása, elmélyítése. A nonverbális kommunikációs csatornák alkalmazásában lehetőség szerint törekedni kell a minél pontosabb, árnyaltabb kifejezőmódok kidolgozására, a gyakorlatban lehető legegyszerűbben alkalmazható, jól érthető formában kidolgozott rendszerre. A tantárgy célja, hogy a tanulók nyitottá váljanak kommunikációs feladatok megoldására, minél nagyobb motiváció alakuljon ki a környezettel történő kapcsolatteremtésre, pozitív tapasztalatokkal éljék meg kommunikációs kompetenciájukat. Folyamatosan legyen a tanulónak igénye a környezet megismerésére, a kíváncsiság legyen része mindennapi gondolatainak, alakuljon ki, hogy a kommunikáció a megismerés egyik fontos eszköze. A tantárgy tanulása során fejlődjön a verbális kommunikáció és a metakommunikáció összhangja. A tantárgy feladata elérni, hogy a tanulóban fejlődjön az igény arra, hogy környezete közléseit, információit megértse és önmagát megértse környezetével. A tanuló képességeihez mérten kapcsolódjon be társas érintkezésekbe, alkalmazza kommunikációs ismereteit, alkalmazkodjon a különféle beszédhelyzetekhez. Kommunikációs helyzetekben ismerje fel a kapott egyszerű információk lényegét, tudja a kapott ismereteket megfelelően értelmezni és képes legyen véleményt alkotni, élményeit megosztani. Próbálja a gyakorlati tevékenységekhez szükséges ismereteit írásos kommunikációval is bővíteni, a mindennapi tevékenységekhez kapcsolódó olvasási és írási feladatokat elvégezni. Egyre bővebb szókinccsel legyen képes érzéseit, kívánságait, problémáit kifejezni.

A tantárgy tanítása különösen fontos szerepet játszik az erkölcsi nevelés területén a szabályok megértésének és a társadalmilag elfogadott viselkedési normák alkalmazásának támogatásával, a közösségi lét és kommunikáció összhangjának erősítésével, a verbális és nem verbális kommunikációs jelzések összhangjának elősegítésével.

A nemzeti öntudat, hazafias nevelés területén elősegíti a közvetlen környezet megismerését, a nemzeti jelképek, ünnepek kommunikációs szokásrendszerének, jelentőségének és értékeinek megértését.

A tantárgy az állampolgárságra és demokráciára nevelés területén szerepet játszik a nyomtatott és elektronikus sajtó híreinek megismertetésén, figyelésén keresztül a demokratikus intézményrendszer működésének és eseményeinek értelmezésében, a demokratikus jogok és kötelezettségek gyakorlásának támogatásában.

Az önismeret és társaskultúra fejlesztését a saját tapasztalatok társakkal történő megosztásával, a más személyekkel kapcsolatos események iránti érdeklődés felkeltésével támogatja.

A családi életre nevelés területét az együtt élés szabályainak, a családi eseményeken történő viselkedésnek a megerősítésével, a családi és párkapcsolatok fontosságának tudatosításával szolgálja.

A testi és lelki egészségre nevelés fejlesztési területet az érzelmi élettel és az egészséges életmóddal kapcsolatos kommunikációs kultúra megismerésével segíti.

A felelősségvállalás másokért, önkéntesség területet a gyakorlati tevékenységek veszélyeinek és a balesetek elkerülésének felismertetésével támogatja. Elmélyíti a fenntarthatóság és környezettudatosság fejlesztési terület ismereteit a tevékenységekhez szükséges eszközök, anyagok és energia felhasználásával kapcsolatos tudatosság irányításával.

A pályaaorientáció területét a tantárgy a gyakorlati munkavégzés szabályainak, lehetőségeinek, fontosságának bemutatásával és az egyéni érdeklődés felismertetésével segíti.

A gazdasági és pénzügyi nevelés fejlesztési területen a tanuló egyre jobban megismeri a felnőtt társadalom munkaalapú berendezkedését, a családi munkamegosztás fontosságát. Médiatudatosságra nevelés területén a tantárgy segít elsajátítani az audiovizuális eszközök helyes és mértékletes alkalmazásának szabályait, a média alkalmazását információszerezésre.

A tanulás tanítása fejlesztési területen a tantárgy segíti a változások megismerésében a kommunikációs technikák alkalmazásának elsajátítását.

A kommunikáció tantárgy az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen hozzájárul a környezet megismerésében, a társas kapcsolatok alakításában lényeges kommunikációs eszközök gyakoroltatásához és a közösségi élethez nélkülözhetetlen közlési és információszerezési igény fejlesztéséhez.

A szociális és állampolgári kompetenciaterületen segíti a különböző helyzeteknek megfelelő viselkedési, önálló véleménykialakítási és képviseleti formák alkalmazását.

A tantárgy az esztétikai és művészeti tudatosság kompetencia fejlődését a kellően tudatos, igényes kommunikáció alkalmazásának támogatásával éri el.

A hatékony, önálló tanulás kompetenciaterület fejlődését a tantárgy a kíváncsiság, az érdeklődés fenntartásával és az információszerzés lehetőségének segítésével éri el.

Tematikai egység	1. Anyanyelv. Beszédfejlesztés.	Órakeret 30
Előzetes tudás	Érthető, tagolt beszéd. Gondolatok, érzések szóbeli kifejezése.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Ismerkedni saját lakóhelyével, eligazodni a környező utcák térképén, felismerni a nevezetes épületeket és funkcióit. 2. Társalgásba bekapcsolódni, véleményét bátran elmondani.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p><i>Fejlesztési feladat</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Folyamatosan, megfelelő szókinccsel beszélni. 2. Beszédét rokon értelmű szavakkal színesíteni. 3. Ismereteit és önállósága fokát bővíteni. 4. Kapcsolódjon be a társalgásba, bátran mondja el véleményét. <p><i>Ismeretek</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Beszédtechnika javítása. Légző-, fűjő-, szívógyakorlatok. 2. Nyelvi kifejezésformák használata az olvasás, írás, beszéd során. 3. Szókincsfejlesztés. 4. Meglévő ismeretek bővítése különböző témakörökben az olvasás segítségével (egészségügyi-, háztartási ismeretek). 5. Szabadidő tervezése (aktív pihenés). 6. Családi események, ünnepek. 		<p><i>Társadalmi ismeretek:</i> lakóhely, közlekedés, lakóhelyhez kapcsolódó történelmi ismeretek,</p> <p><i>Életvitel és gyakorlat:</i> személyes szükségletek, háztartási ismeretek, gondozás, vásárlás,</p> <p><i>Ábrázolás - alakítás:</i> festés, rajzolás a témákkal kapcsolatban,</p> <p><i>Ének-zene:</i> alkalomnak megfelelő dalkincs</p>
<p><i>Tevékenység</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Artikulációs gyakorlatok, a kiejtés javítása. 2. A tanult nyelvtani kifejezések, fordulatok alkalmazása. 3. Nyelvtani fogalmakról tanultak elmélyítése (szó, mondat, hang, betű, mondatfajták egyes és többes szám, jelen és múlt idő). 4. Szógyűjtés adott hanggal, szótaggal, szóvégi hanggal. 5. Szavak gyűjtése (szófajok szerint, azonos alakú, többjelentésű szavak, szinonim fogalmak, ellentétpárok). 6. A szövegértés folyamatos ellenőrzése változatos témákban (Egészségmegőrzés, káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése). 7. Tisztítószerek, élelmiszerek, háztartási gépek használati utasítása, 8. Ételreceptek, menürend, műsorújság. Virágápolással kapcsolatos tartalmainak értelmezése. 9. Családi alkalmakkal, ünnepi események tervezésével, ajándékozással kapcsolatos 		<p><i>Információs eszközök használata:</i> anyaggyűjtés, szövegírás,</p>

tapasztalatok megosztása. 10. Séta, nevezetességek, kirakat nézése (alkalmas ajándék keresése).		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Aktuális nyelvtani fogalmak és szabályok, felmerülő fogalmak tisztázása, értelmezése.	
Tematikai egység	2. Olvasás - írás	Órakeret 70
Előzetes tudás	1. A nagybetűk helyes használata mondatkezdéskor, és mondaton belül. 2. A leírtak valóságtartamának vállalása.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Az olvasottakat röviden összefoglalni. 2. Mondatot helyesen leírni, az esetleges hibákat kijavítani.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p><i>Fejlesztési feladat</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Egyszerű, tagolt szöveget olvasni, az olvasottakat röviden összefoglalni, értelmezni. 2. Olvasási technikáját fokozatosan javítani. 3. Rendezett külalakkal, olvashatóan írni, egyszerű hibákat megtalálni, javítani. 4. Szavakat csoportosítani és azokat leírni. 5. Törekedni a pontos és tempós munkára. 6. Valós eseményeket néhány mondattal megfogalmazni. 7. Képeslapot, levelet írni (lap vásárlásától a feladásig, borítékot megcímezni önállóan vagy segítséggel). <p><i>Ismeretek</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Olvasás gyakorlása, újságolvasás. 2. Mondat értelmezése. 3. Írás gyakorlása. (írás tempójának fokozása). 4. Az írás külalakjának, rendezettségének tudatos javítása. 5. Önálló fogalmazás írása. 6. Levél, üdvözlőlap önálló megírása, megcímezése. 7. Keltezés értelmezése és helyes leírása. 8. Hallott szövegből szavak gyűjtése, írása. 9. Önellenőrzés. Hibák megtalálása és javítása. <p><i>Tevékenység</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hangos olvasás megfelelő intonációval, kifejezően. 2. Néma olvasás. 3. Kereső olvasás (adatok, témák, ismeretek). 4. Egymás kézírásának olvasása. 5. Egybeírt mondat szavakra bontása. 6. Beszámolás az olvasottakról. 7. Szavak írása másolással, tollbamondással időre. 8. Rövid üdvözlés küldése osztálytársnak (papír alapú, e-mail, sms). 9. Egy nap eseményeinek önálló leírása néhány mondatban (napló, naptári bejegyzés). 10. Időrendbe állítás keltezés alapján. 11. Rövidebb szöveg áttekintése, saját munka összehasonlítása a társakéval. 12. Hírek gyűjtése az ország különböző tájairól (események, szereplők, helyszínek). 13. Ételrecept felolvasása, hozzávalók kigyűjtése a szöveg alapján (saját tapasztalat megosztása társaival, kóstoló, kínálás). 14. Szabadidő kulturált eltöltése, a könyvtár használata (kölcsonzés, könyv, CD, DVD), saját hobbi megtalálása, a magányos és társas alkalmak egészséges arányának megkeresése. 		<p><i>Társadalmi ismeretek:</i> felkészülés a felnőtt életre,</p> <p><i>Életvitel és gyakorlat:</i> a mindennapi gyakorlatot segítő szövegek olvasása, értelmezése,</p> <p><i>Alakítás-ábrázolás:</i> esztétikai érzék fejlesztése,</p> <p><i>Információs eszközök használata:</i> levél írása, nyomtatása, elküldése,</p>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Olvasási technikával kapcsolatos kifejezések. Betűformák, szóköz, mondat, írásjelek, napló, beszámoló, e-mail, sms, megszólítás, tartalom, aláírás, címzés, bélyeg, postaláda, feladás, megye, város, község, falu, tanya, országhatár, perc, másodperc, idő, gyorsaság, külalak, lényeges és lényegtelen hibák, főzés, sütés, párolás, saját könyv, kölcsönzés, határidő, könyvtári kölcsönzőjegy.	
Tematikai egység	3. Médiaismeret. Nem verbális információ értelmezése.	Órakeret 30
Előzetes tudás	1. Piktogramok és írott utasítások megértése és követése. 2. A vágyak és lehetőségek közötti különbség érzékelése.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Látott történetet megérteni, erkölcsi ítéletet alkotni. 2. Reálisan programot tervezni és egyeztetni. 3. Saját véleményét udvariasan megfogalmazni (az őszinteség és az udvariasság szükségessége egyedi helyzetekben).	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p><i>Fejlesztési feladat</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Egyszerűbb szövegeket önállóan elolvasni és értelmezni. 2. Érzelmileg a versekre, művészeti alkotásokra hangolódni (irodalom, film, képzőművészet, zene, színház). 3. Nemzeti jelképeket ismerni, jelentőségét megérteni. 4. Néhány közmondást, szólást adekvátan használni. 5. Egyszerűbb keresztrejtvényt megoldani, megfelelő szavakat önállóan megtalálni és beírni. 6. Eligazodni a tv-újságban, a teletext információi és a műsorok között. 7. Közlekedési táblákat és jelentésüket biztosan ismerni. 8. A piktogramok információit ismerni, és betartani. 		<p><i>Társadalmi ismeretek:</i> ünnepekkel kapcsolatos ismeretek, színházi előadások, koncertek, filmek megtekintése, kultúrált viselkedés,</p> <p><i>Környezet és egészségnevelés:</i> egészségnevelés, érzékszervek védelme,</p> <p><i>Életvitel és gyakorlat:</i> piktogramok,</p>
<p><i>Ismeretek</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Klasszikus költőink verseinek hallgatása, olvasása (Himnusz, Szózat, Nemzeti dal, rövidebb részletek megtanulása). 2. A gyermekek élete a különböző korokban (Kincskereső kisködmön, Pál utcai fiúk, illetve napjainkban játszódó novellák, illetve filmrészletek). 3 Szólások, közmondások, szlogenek, reklámszövegek értelmezése. 4. Hiányos mondatok kiegészítése, keresztrejtvény. 5. Tv, Videó, DVD műsorának közös megtekintése (ifjúsági filmek, filmsorozatok epizódjai). 6. A valóság és a médiában ábrázolt helyzetek (híhető-hihetetlen) elkülönítése. 7. Érzelmek megértése nem verbális jelzésekből, az érzelmek megfogalmazása és őszinte vállalása (arc kifejezések, gesztusok értelmezése). 8. TV- műsorújság átnézése, állandó műsorok időpontja. 9. Ételreceptek, használati utasítások olvasása szükség szerint. 10. Közlekedési táblák gyalogosokra vonatkozó jelzései. 11. Tágabb környezetben használatos piktogramok megtalálása és értelmezése (mosdó, lift közintézményekben, számítógép, mobiltelefon jelzései, kezelési utasítások). 		<p>szabadidő eltöltése, vásárlás, főzés,</p> <p>Információs eszközök használata: filmek, filmrészletek megtekintése,</p> <p>Ábrázolás-alakítás: kiállítások, tárlatok látogatása,</p> <p>Ének-zene: zenehallgatás,</p>
<p><i>Tevékenység</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Olvasmányok közös olvasása, megtárgyalása. 2. A szövegek értelmezése, átfogalmazása, történetbe foglalása. 3. Szemelvények, történetek olvasása, meghallgatása, megnézése felvételtől. 		
<ol style="list-style-type: none"> 4. Verseket hallgatása. A füstbe ment terv című vers közös elolvasása. 5. A teljes művek végig hallgatása, az 1. szakasz pontos megtanulása, éneklése. 		

<p>6. Történet elmesélése ábrák (képsorozatok) segítségével, képi ábrázolások értelmezése (időrend, összefüggések).</p> <p>7. A filmekben látottakat és a valóság viszonya, példák gyűjtése, csoportosítása (az utánpótlás veszélyeinek tudatosítása).</p> <p>8. Következtetések, reakciók (képek, mozgóképek értelmezése, saját viselkedés elemzése videofelvétel, fotó alapján), helyes, helytelen differenciálása.</p> <p>9. Hosszabb, bővített mondatba megfelelő állítmány kiválasztása, beírása.</p> <p>10. Tv-újság olvasgatása, adott műsorok keresése időpont és cím alapján. (Teletextről műsor kiválasztása, megkeresése).</p> <p>11. Vásárlási lista összeállítása recept alapján.</p> <p>12. Eszközök használata a használati utasítás szerint.</p> <p>13. Tanulmányi séta során táblák gyűjtése, jelentése.</p> <p>14. Piktogramok gyűjtése, értelmezése (ki talál többet, mit jelent?).</p> <p>15. Levélben kapott feladat néma elolvasása, elvégzése.</p> <p>16. Keresztrejtvény közös megfejtése.</p> <p>17. Versenyek, játékok (kvíz, szójáték, kitalálás, most mutasd meg).</p>		
<p>Kulcsfogalmak/ Fogalmak</p>	<p>Tv-csatornák, játék- és ismeretterjesztő filmek, vetélkedők, valóság, fantázia. Szó kiegészítése, folytatása, rokon értelmű szavak, piktogramok és jelentésük. (Veszélyt jelző piktogramok, színek, rövid feliratok). Rokon értelmű szavak, múlt-, jelen- és jövő idő, ismeretlen szavak magyarázata, irigy, jószívú, segítőkész, vers, rím, ritmus, ismeretlen kifejezések magyarázata, versek szavainak értelmezése, megbeszélése, a teletext címszavai.</p>	
<p>Tematikai egység</p>	<p>4. Társas kapcsolatok. Konfliktuskezelési technikák.</p>	<p>Órakeret: 50</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>1. Saját cselekedet helyes megítélése. 2. Elemi udvariassági szabályok ismerete és spontán alkalmazása.</p>	
<p>Tantárgyi fejlesztési célok</p>	<p>1. Az alkalomnak megfelelően viselkedni, a felnőtt felügyelet időleges megszüntetési körét bővíteni (kirándulás, klubfoglalkozás). 2. Beilleszkedni és alkalmazkodni kisebb és nagyobb közösségekbe.</p>	
<p>Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	
<p>Fejlesztési feladat</p> <ol style="list-style-type: none"> Saját és mások viselkedését helyesen megítélni. Megbízható, őszinte kapcsolatokat kialakítani. Az önértékelést és helyzetfelismerést folyamatosan erősíteni. Véleményt megfogalmazni, megvédeni és vállalni (külön figyelemmel a családon belüli- és a munkahelyi erőszak érzékelésére, elhárítására). <p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> Az együttélés szabályai. A társadalmi együttélésre jellemző kifejezések és szólások, közmondások megértése (rövid történetekkel illusztrálva a szólásokat, közmondásokat). Mindennapos élethelyzetek, viselkedési szokások feldolgozása. Különböző társadalmi szerepek elfogadása, összehasonlítása. A korlátozottság elfogadása, saját lehetőségek felmérése, vágyak megtervezése, függés előnyei. Beszélgetés és helyzetgyakorlatok különböző témákról, különböző személyekkel. Munkahelyi viselkedési szokások és problémás szituációk megbeszélése. Családi kapcsolatok. Párkapcsolatok. Elfogadhatatlan helyzetek érzékelése, erőszak kezelése. 	<p>Társadalmi ismeretek: társas kapcsolatok, felkészülés a felnőtt életre,</p> <p>Életvitel és gyakorlat: személyes szükséglet, háztartási teendők, gondozás, vásárlás,</p> <p>Információs eszközök használata: anyaggyűjtés, filmrészletek,</p> <p>Gyakorlati képzés előkészítése: munkavállalás, munkahelyi viselkedés,</p>	
<p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> Milyen a viszony, ha -együtt vannak sülve-főve. Mit jelent - lóg a nyakán, - kellemetlenül érintette az eset, - megrázó élmény, - 		

<p>eltávolodtak egymástól, - távol kerültek egymástól.</p> <p>3. A környezet hierarchikus felépítésének megtanulása, különböző viszonyulási módok gyakorlása, alkalmazása. (családi viszonyok, főnök, beosztott).</p> <p>4. Önmaguk elhelyezése a rendszerben, alá - fölérendeltség megértése, elfogadása.</p> <p>5. Irányított beszélgetés, segítségkérés lehetősége, biztonság (Késve érkezés a munkahelyre, nincs kedve munkába menni, a rábízott feladatot nehézsége miatt nem tudja megoldani, elrontotta a munkadarabot, kigúnyolja munkatársa, beteg, szabadságra megy, nem talál valamit, megkapja a fizetését és társai inni, szerencsejátékozni hívják, otthon lakik, kell-e hazaadnia a fizetéséből).</p> <p>6. Párkapcsolatok, barátság, szerelem (a kapcsolatok helyes és helytelen kezelése) példákon keresztül helyzetelemzés, állásfoglalás.</p> <p>7. Milyen az igazi barát, mi engedhető meg az iskolában, mikor van a testi szerelem ideje, partnercserék, betegségek, védekezés, házasság.</p> <p>8. A hazajárás ideje, munkamegosztás otthon, egyedüllét szükségessége, annak közlési módja (viselkedés az aktuális családi körülményeknek megfelelően).</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ Fogalmak</p>	<p>Az előforduló szavak, kifejezések értelmezése. A tárgyalt helyzetek átlátása, megértése, szükséges fogalmak tisztázása. Családtag, munkatárs, alkalmazott, teljesítmény, önzetlenség, hűség, ragaszkodás, érettség, felelőtlenség, házirend, napirend, kötelességtudó, megbízható.</p>
<p>A fejlesztés várt eredménye a 10. évfolyam végén</p>	<p>A tanuló</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. igényli az olvasást, 2. képes az olvasott szöveg megértésére, a tartalom rövid összefoglalására, a tanulságok levonására, 3. képes olvasható írásra rendezett külalakkal, 4. képes egyszerű hibákat megtalálni, javítani, 5. képes kapcsolataiban megbízható és őszinte viselkedés tanúsítására, saját maga és mások helyes megítélésére, 6. képes nyilvános helyen feltűnés nélküli beilleszkedésre. 7. a tanultak önálló alkalmazására jó helyzetfelismeréssel, 8. a kommunikációs eszközök és sajtótermékek kínálatából korosztályának, érdeklődésének megfelelő tartalmak kiválasztására.

Környezet- és egészségvédelem 9.

A környezet- és egészségvédelem tantárgy célja az általános iskolában elsajátított ismeretek koncepcionális folytatásaként tovább mélyíteni a tanulók ismereteit az emberi szervezet működésével kapcsolatban. A tanulók fokozatosan, egyre önállóbban figyelik meg és értékelik testük működését, felismerik az egészségre káros, veszélyes helyzeteket, védik egészségüket és ismerik a betegség esetén követendő magatartásformákat. A tantárgy kiemelten foglalkozik az egészséges életmód témakörével, a felnőtt élet legfontosabb természetes testi, lelki folyamataival, a kulturált megjelenés, ápoltság és egészségmegtartás fontosságával. A tantárgy tanítása során különösen hangsúlyos az élő és élettelen természeti környezet összefüggéseinek, folyamatainak elmélyítése, kapcsolatának dinamikája az emberi környezettel. A tantárgy tanítása során eléri, hogy a tanulók felismerjék mindennapi életükben az élő és élettelen környezet hatásait szervezetükre, feladataikra, munkájukra.

A tantárgy nagy szerepet játszik az erkölcsi nevelés területén a természetben és az emberi létezésben előforduló másság megismerésében, elfogadásában.

Önismeret és társas kultúra fejlesztési területen az egészséges lelki egyensúly megtartásában fontos szerepet játszó érzelmi, hangulati jelek felismerésében, kontrolljának alakításában.

Testi és lelki egészségre nevelés területén támogatja a tanuló egészséges életmódra törekvését, amely alapját képezi a kiegyensúlyozott felnőtt életnek és megteremti a káros szenvedélyek kerülésének tudatosulását.

A fenntarthatóság és környezettudatosság fejlesztési terület ismeretei bővülnek az élő és élettelen természet szépségeinek és egyensúlyának megismerése közben, amely hangsúlyozza az önálló élettér kialakításának és megóvásának igényét.

A tanulók az anyanyelvi kompetenciaterületen önmaguk és környezetük megfigyelésével fejlődnek a szervezetet érő külső és belső hatások, igények megfogalmazásában, jelzésében.

A természettudományos és technikai kompetenciaterületen mélyülnek a tanulók ismeretei a gyakorlatias természettudományos, különösen a mindennapi háztartásban vagy egyszerű munkavégzésben fontos jelenségek körében.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség területén a tanuló nyitottá válik az őt körül vevő környezet szépségeinek befogadására.

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	9.	10.
1. Az emberi test	21	17
2. Egészségmegőrzés - Egészséges életmód	17	21
3. Élő természet - Élőlények és környezetük	17	17
4. Élettelen környezet - környezeti ártalmak	17	17

Évfolyam: 9

Tematikai egység	1. Az emberi test	Órakeret: 21
Előzetes tudás	1. Reális testkép. 2. Empátia.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Felismerni, (magán) megmutatni testrészeit, segítséggel a tanult belső szervek helyét. 2. A betegséggel szembeni félelmet leküzdeni. 3. Felnőttekhez, orvosához bizalommal fordulni.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési feladat</p> <p>1. Megnevezni és megmutatni érzékszerveit, azok kíméletes használatát, a segédeszközök megfelelő alkalmazását.</p> <p>2. Felismerni magán a testrészeket, segítséggel a tanult belső szerveket.</p> <p>3. Kérdésre kiválasztani és megnevezni a kérdezett csontot (csigolya, borda), megmutatni magán a főbb izmokat.</p> <p>4. Megmutatni magán a szívét, a vérnyomásmérőt ismerni, a vérnyomásmérést eltérni.</p> <p>5. Ismerni, hogy a tüdő a mellkasban foglal helyet, a tüdőszűrésen szükség szerint részt venni.</p> <p>6. Segítséggel feleleveníteni a táplálék útját.</p> <p>7. A vesék, húgyhólyag, vizelet szerepét (mégertelenítés) megérteni.</p> <p>8. Ismerni, hogy az agy a koponyában van, sportolás közben a fejet óvni kell.</p> <p>9. A testen megjelenő állandó változást tudomásul venni.</p> <p>10. Az orvosi beavatkozással szembeni félelmet leküzdeni.</p> <p>11. Tudni, hogy a gyógyszereket csak az orvosi és gyógyszerési utasításnak megfelelően szabad bevenni (mennyiségi és időbeli utasítások).</p> <p>12. Ismerni a balesetveszélyes helyzeteket, és tudatosan kerülni azokat.</p> <p>13. Tudni, hogy a szükséges odafordulás, segítségnyújtás természetes és ez kötelességünk.</p>		<p>Kommunikáció: szókincsbővítés, olvasás, írás, médiaismeret, telefonálás</p> <p>Társadalmi ismeretek: önismeret, adatok, társas kapcsolatok, felkészülés a felnőtt életre</p> <p>Életvitel és gyakorlat: személyi szükséglettel kapcsolatos teendők</p> <p>Ábrázolás-alakítás: portré (festés, rajz), makett</p> <p>Testnevelés: testkép, test karbantartása, edzése</p>
<p>Ismeretek</p> <p>1. Testrészeink.</p> <p>2. Testünk vázrendszere, a gerinc.</p> <p>3. Testünk izomrendszere.</p> <p>4. Belső szerveink.</p> <p>5. A szív.</p> <p>6. A tüdő.</p> <p>7. Az emésztőrendszer.</p> <p>8. A kiválasztás.</p> <p>9. Az agy a gondolkodás szerve.</p> <p>10. Érzékszerveink és védelmük.</p> <p>11. Az emberi test változásai az idő múlásával (méhen belüli élet a születésig, életkorszakok szerinti változások újszülött, csecsemő, kisgyermek, kamaszkor,</p>		<p>Információs eszközök használata: anyaggyűjtés</p>

<p>fiatal felnőtt,időskor).</p> <p>12. Betegségek (gyermekkori fertőző betegségek, szervi betegségek pl. vérnyomás, gyomorbetegség, cukorbetegség stb.)</p> <p>13. Orvosi ellátás rendszere, körzeti - szakorvosi - kórházi betegellátás.</p> <p>14. Gyógyszerek szerepe. A gyógyszerek haszna és veszélyei.</p> <p>15. Az öngyógyszerezés elkerülése, gyógyszerek tárolása.</p> <p>16. Balesetvédelem - balesetek elkerülése - teendők balesetek esetén, elsősegélynyújtás, sebkötözés.</p> <p>17. Orvosi ügyelet, mentőkocsi.</p> <p>18. Veszélyes helyzetek elkerülése.</p> <p>19. Biztonságos sportolás és munka.</p>	
<p>Tevékenység</p> <p>1. Három fő testrész megnevezése, bemutatása.</p> <p>2. A csontváz, izom, tüdő, szív, gyomor felismerése.</p> <p>3. Csontvázon a koponya, gerincoszlop, bordák és végtagcsontok bemutatása.</p> <p>4. A gerinc megkeresése a csontvázon, egy csigolya megmutatása külön.</p> <p>5. A tanult főbb izmok megmutatása először szemléltetőeszközön, majd saját magán.</p> <p>6. A szív helyének bemutatása magán, pulzusz mérés, a vérnyomásmérő bemutatása.</p> <p>7. A tüdő helyének megmutatása, beszélgetés a levegő útjáról (a dohányzás káros hatása).</p> <p>8. Beszélgetés a táplálék útjáról és az emésztésről.</p> <p>9. A vesék és a húgyhólyag bemutatása szemléltető figurán (ábrán).</p> <p>10. Az agy helyének megbeszélése a koponyában, beszélgetés az agyról (gondolkodás szerve).</p> <p>11. Beszélgetés az érzékszervekről, és azok védelméről (a segédeszközök funkciója, használata, karbantartása - szemüveg, hallókészülék, fogsó pótlás).</p> <p>12. Játékos gyakorlatok a fül, illetve szem kiiktatásával.</p> <p>13. Képek és makettek a fejlődési folyamatról, a magzati lét megvitatása, az élet fontosságának megértése.</p> <p>14. A különböző életkori szakaszok jellemzői, a sebezhetőség, és segítségre szorulás hangsúlyozása: - csecsemő tehetetlen, táplálásra, állandó törődésre szorul, - iskoláskor tanulás, edzett test, fokozódó terhelés, - felnőttkor: munkabírás, gondoskodás a családról és önmagáról, - öregkor ellátást, törődést igényel.</p> <p>15. A tanult ismeretek rendszerezése.</p> <p>16. Könyvek, szórólapok beszerzése, tanulmányozása a betegségekről, tünetek megbeszélése, emlékek felidézése saját betegségről.</p> <p>17. Orvosi rendelőkben tanulmányi séta, eszközök megtekintése, kipróbálása (vérnyomásmérés, vércukor vizsgálat, tüdőszűrés).</p> <p>18. A gyógyszerek szedéséről pontos ismeretek a használati- és orvosi utasítások megtartásának fontossága.</p> <p>19. Munkahelyi, játszótéri, háztartási és közlekedési balesetek bemutatása, példák saját tapasztalatból, ill. filmek.</p> <p>20. Szerepjáték (orvosi vizsgálat, panasz megfogalmazása, baleset, telefonálás, teendők baleset esetén).</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>fej, törzs, végtagok, tüdő, szív, gyomor, belek, végbél, koponya, gerincoszlop, arckoponya, gerinc, csigolya, agykoponya, borda, végtag, csontok, izomszív, vérkeringés, alacsony és magas vérnyomás, tüdő, légzés, táplálkozás, emésztés, vesék, húgyhólyag, vizelet, méregtelenítés, agy, szem (látás), szemüveg, fül (hallás), hallókészülék, orr (szaglás) veszélyhelyzetek (füst). Magzat, magzatvíz, embrió, újszülött, csecsemő, fogalmak és a felmerülő megnevezések. Betegségek megnevezése, terápiák megnevezése. Orvosi vizsgálattal kapcsolatos fogalmak, eszközök, eljárások megnevezése. Gyógyszerezéssel kapcsolatos megnevezések és fogalmak (kapszula, kúp, tableta, injekció, mérgező, veszélyes, adagolás), vérzéscsillapítás, elsősegély, veszélyes - veszélytelen - biztonságos,</p>
<p>Tematikai egység</p>	<p>2. Egészségmegőrzés - Egészséges életmód</p> <p style="text-align: right;">Órakeret: 17</p>

Előzetes tudás	1. Serdülőkori változások elfogadása. 2. Az egészséges táplálkozás és a testi egészség közötti összefüggés felismerése
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Tudatosítani, hogy a testi tulajdonságok változása természetes. 2. Az egészség megőrzése érdekében a helyes táplálkozást és a kapcsolatos ismereteket, teendőket kívánatos szem előtt tartani.
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési feladat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Magát és csoporttársait testalkat szempontjából jellemezni. 2. Tudni, hogy a fertőző betegségek bizonyos tünetekkel járhatnak. 3. Tudni, hogy a menstruáció természetes folyamat és ilyenkor még nagyobb gondot kell fordítani a tisztálkodásra. 4. Ismerni, hogy a jó étrend a „mindenből egy keveset” elven alapul. 5. Irányítással összeállítani korosztálynak megfelelő, tápláló, egészséges heti étrendet (reggeli, ebéd, vacsora). 6. Tudni, hogy vannak szervezetünkre veszélyes anyagok, melyek fogyasztását kerülni kell. 7. Ismerni, hogy a szenvedélybetegség nemcsak saját magukat a betegeket, hanem a környezetét is tönkreteszi. 8. Tudni, hogy a gyógyszereket az előírásnak megfelelően kell tárolni és alkalmazni. 	<p>Kommunikáció: olvasás, írás, médiaismeret</p> <p>Társadalmi ismeretek: önismeret, személyi adatok, társas kapcsolatok, felkészülés a felnőtt életre</p> <p>Életvitel és gyakorlat: személyes szükséglet, gondozás, vásárlás, háztartási munkák</p>
<p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A fertőző betegségek tünetei, megelőzés, kezelés, gyógyítás. 2. Serdülőkori változások: nemek közti különbségek. Lányok (havi ciklus), fiúk (nemi érése). 3. Lelki változások. 4. Testápolás 5. Testi higiénia (pattanásos bőr, hajzsírosodás). Fog és szájápolás. Hajápolás. Körömápolás- a körömvágás veszélyei. (Észrevenni, ha rendezetlen a körme és segítséget kérni körme levágásához.) 6. A táplálkozás és a mozgáskultúra hatása az egészségre. 7. Táplálkozás - zöldség és gyümölcsfogyasztás. 8. Táplálkozás - tejtermékek. 9. Táplálkozás - húsfogyasztás. 10. Táplálkozás - édességek. 11. Elhízás - diéta. Testedzés. 12. Táplálkozási szokások. Küzdjünk az elhízás ellen diétával és testmozgással. 13. Káros szenvedélyek (dohányzás, alkohol, bódító hatású szerek, játékfüggőség, testképzavarok) kialakulásának megelőzése. 14. Gyógyszerek kettős hatása, a túlzott gyógyszerfogyasztás hátrányai. 15. A gyógyszerek megfelelő tárolása (szavatosság, zárható tárolóhely). 16. Élelmiszerekben lévő tartósítószer (érzékenység feltárása, tudatosítása - liszt-, tejérzékenység). 17. Egészségünkre veszélyes anyagok tudatos kerülése. 	<p>Testnevelés: testkép, test karbantartása, edzése, kondicionálás</p> <p>Információs eszközök használata: anyaggyűjtés</p> <p>Gyakorlati képzés előkészítése: kulturált megjelenés, állóképesség</p>
<p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Beszélgetés az eddig tanult fertőző betegségekről s azok tüneteiről (láz, kiütés, hányás). 2. Beszélgetés: - a női és férfi test különbségéről, - női nem, hím nem (a nemek közötti eltérések), hormonális változások. A felnőtt kor, testünk változásai. 3. Fényképek válogatása adott szempontok szerint. 4. Beszélgetés az érzékenységről, sértődékenységről, hirtelen támadt haragról (összefüggések megtalálása a táplálkozás, a hangulat, a közérzet között). Szerepjáték. 5. Az ápolt külső feltétele az ápolt fogazat, a frissen mosott, szépen megfésült haj (bőrünk, hajunk megfigyelése, figyelemfelhívás az ápolásra). 6. Serdülőkori, kamaszkori tisztálkodási szokások felsorolása. 7. Testápoló szerek felismerése, kiválasztása. 	

<p>8. Képek válogatása, csoportosítása külső megjelenés szerint (ideális alkat, kövér, beteg, sovány), életmód szerint (kirándul, sportol, heverészik).</p> <p>9. Látogatás csarnokban, piacon, gyümölcs, zöldség csoportosítása a vitamin, hasznos tápanyagtartalom és felhasználási módok alapján.</p>	
<p>11. Tejtermékek felismerése és megnevezése gyakorlatban az árusító helyen, felhasználási módok, a fogyasztás előnyei, a termékekben lévő pozitív tartalom miatt.</p> <p>12. Húsárak felsorolása (miből készül, húsfeldolgozás, konyhai elkészítés), a különböző húsféleségekre jellemző tulajdonságok (csirkehús - könnyű, nem hizlal, zsíros sertéshús - vigyázni kell, mert túlzott fogyasztása káros az egészségre stb.) csoportosítása.</p> <p>13. Szavatosság, elkészítési módok.</p> <p>14. Kedvenc ételek hozzávalói, elkészítési módja, ételreceptek (táplálkozási zavarok).</p> <p>15. Beszélgetés az édességek fajtáiról, előnyeikről, hátrányaikról (hízás, fogszuvasodás).</p> <p>16. Beszélgetés az elhízásról, gyomorrontásról.</p> <p>17. Az eddig tanultak átismétlése, étrend készítése.</p> <p>18. Az elhízás elleni gyógymódok felsorolása.</p> <p>19. Beszélgetés a dohányzás, alkohol, kábítószer hatásairól, a túlzott gyógyszerfogyasztásról, és azok következményeiről.</p> <p>20. Beszélgetés a tartósítószerrel, mint veszélyforrásról (tartósítószer-allergia).</p> <p>21. Séta gyógyszertárban, gyógynövényüzletben.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>fertőzés, tünet, védőoltás, menstruáció (és a témával kapcsolatos fogalmak), tisztálkodás, kozmetikumok, pattanás, bőrápolás, arcszesz, sampon, fogkefe (krém), fodrász, körömmolló, reszelő, étrend, zsírszegény táplálkozás, édesség, elhízás, edzőterem, testmozgás, diéta, dohányzás, alkoholfogyasztás, kábítószer, gyógyszer, recept, gyógyszertár, patika, zöldség-gyümölcs, piac, csarnok, zöldséges, főzelék, nyers, párolt, sült, főzött, vitamin, friss tej, tartós tej, hús, felvágott, nyers, főtt, sült, füstölt, friss hús, tartósítás, szavatosság, romlott, cukorbetegség, örömforrás, mértékletesség, étvágy, étvágytalanság, hízásra való hajlam, helyes táplálkozás, megelőzés, tartósítószer, konzerv allergia, természetes tartósító anyagok, természetes konzerválás,</p>
<p>Tematikai egység</p>	<p>3. Élő természet - Élőlények és környezetük</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>1. A sokféleség és a másság elfogadása. Az élő természet védelemének szükségessége, és ezzel kapcsolatos feladatai.</p>
<p>Tantárgyi fejlesztési célok</p>	<p>1. Ismerni a növények és állatok élőhelyeit, táplálkozását, hasznát. 2. Felelősséget érezni a gondozására bízott növényekért, állatokért.</p>
<p>Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>Fejlesztési feladat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A természet sokszínűségéről ismereteket szerezni. 2. Tájékozódni a tanult ismeretek alapján kis segítséggel a térképen, könyvekben. 3. Tájékozottság a növények és állatok élőhelyei, táplálkozása, haszná körében, segítséggel következtetéseket levonni a növények, állatok életmódja alapján. 4. Felelősséget érezni a gondozására bízott növényekért és állatokért. 5. Lehetőségei szerint óvni környezetét élővilágát. 6. Változatos táplálkozás szükségességét megérteni. <p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Növények, állatok, emberek jellemző tulajdonságai (földrészekon élő emberek bőrszín és arcforma alapján különböznek csak tőlünk). 2. A környezet hatása az élőlényekre, összefüggések felfedezése. 	<p>Kommunikáció: olvasás, írás, médiaismeret</p> <p>Társadalmi ismeretek: önismeret, társas kapcsolatok felkészülés a felnőtt életre</p> <p>Életvitel és gyakorlat: személyes szükséglet, gondozás, vásárlás, háztartási munkák</p>

<p>3. Szárazföldi-, vízi életmód (édesvízi - sósvízi) növények és állatok legfontosabb jellemzői az életmód alapján. 4. A föld tájainak növényei, állatai, sarkvidék, hegyvidék, sivatag, őserdő, stb. 5. Növények és állatok tartásának szabályai (hobby állatok). 6. Az ember szerepe az élő természet megóvásában. 7. Az élő természetről tanult ismeretek rendszerezése. 8. Összefüggések felismerése, következtetések levonása. 9. A környezet és az élőlények egymásra gyakorolt hatása. 10. Tápláléklánc. 11. Az ember környezetre gyakorolt hatása. 12. Környezetvédelem. 13. Védett környezet. Nemzeti parkok.</p>	<p>Testnevelés: kondicionálás, kirándulás</p> <p>Információs eszközök használata: anyaggyűjtés</p> <p>Gyakorlati képzés előkészítése: kulturált megjelenés, állóképesség</p>	
<p>Tevékenység</p> <p>1. Fotóalbumok, videók, TV műsorok megtekintése megfigyelési szempontok adásával a tapasztalatok megbeszélése, következtetések levonása. 2. Csoportosítás, rendszerezés, következtetés: pl. szárazföldi: tüdővel lélegzik, vízi: kopolyával lélegzik, a tápláléknak megfelelő fogazat, csőr alakult ki, a táplálékszerzéshez szükséges alkat pl. zsiráfnak hosszú a nyaka, magasról kell a táplálékot legelni, vízi állatok bőre síkos, hogy az úszás könnyebb legyen stb. 3. Tájak és jellegzetes élőlények (összefüggés az éghajlat és a növény- és állatvilág között). 4. Képes „tápláléklánc” összeállítása. 5. Anyaggyűjtés, beszélgetés, csoportosítás, válogatás. 6. Tanulmányi séta és kirándulás a szűkebb lakóhely és az ország eltérő adottságú tájain (pl. hegyvidék, síkság, ipari, ill. mezőgazdasági területek). 7. A tapasztalatok rendszerezése. 8. Képek készítése, gyűjtése adott témákra, az élmények megjelenítése (rajzok, festmények, tablók). 9. Tanulmányi séták (állatkert, erdő, park, kertészet, botanikus kert, a vadas park, állatkereskedés, tanya, házi kert). 10. Rajzos írásos és egyéb alkotás „élménybeszámoló” készítése élmények alapján (képes albumok), adott szempontok szerinti csoportosítások, képrendezeések, tablók készítése. 11. Feladatlapok megoldása. 12. Személyes beszámolók a házi kedvencek tartásáról.</p>		
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>bőrszín, arcberendezés, növényevő, húsevő, hasznos, kártevő, mérgező, tápláléklánc, Nemzeti park, állatvédelem, állatorvos, felelősség, veszély, védőoltás,</p>	
<p>Tematikai egység</p>	<p>4. Élettelen környezet - környezeti ártalmak</p>	<p>Órakeret: 17</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>1. Egyszerű összefüggések felismerése. 2. Személyes felelősség a környezetért.</p>	
<p>Tantárgyi fejlesztési célok</p>	<p>1. A tisztaságra vigyázni, környezetének védelmét, szépítését megtanulni. Alapszinten ismerni a víz szerepét a háztartásban és az élet egyéb területein. Környezetében tisztaságot és rendet tartani.</p>	
<p>Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	
<p>Fejlesztési feladat</p> <p>1. A víz éltető és romboló hatásait ismerni. 2. Az iható és nem iható vízre vonatkozó feliratokat, ábrázolásokat (az „ivóvíz” és a” nem ivóvíz” jelző feliratokat felismerni) és a kapcsolatos teendőket ismerni. 3. Tudni, hogy a szélnek különböző fokozatai vannak, ez lehet romboló és az embert segítő erő. 4. Ismerni és elmondani, hogy milyen szabályokat kell betartani a háztartásban keletkező tűz megelőzésére.</p>	<p>Kommunikáció: olvasás, írás, médiaismeret</p> <p>Társadalmi felkészülés a felnőtt életre</p> <p>Életvitel és gyakorlat:</p>	

<p>5. Tudni, hogy vannak elemi csapások, amikkel szemben tehetetlen az ember, és vannak olyanok, aminek saját maga az okozója.</p> <p>6. Ismerni, hogy vannak a világnak olyan pontjai, ahol gyakoriak a földrengések, vulkánok.</p> <p>7. Megtanulni szűkebb- és tágabb környezetében tisztaságot, rendet tartani.</p> <p>8. Környezetében lévő fűtőberendezés, háztartási gépek rendeltetésszerű, balesetmentes, környezetkímélő használatát elsajátítani.</p> <p>9. Észrevenni az elhasználdott levegőt, és megtanulni a szellőztetést.</p> <p>10. Levegőzésre alkalmas helyeket és a közelben lévő kirándulóhelyeket ismerni lakóhelyén.</p> <p>11. A szelektív hulladékgyűjtés szabályait és annak fontosságát ismerni.</p> <p>Ismeretek</p> <p>1. A természet erői: víz, szél, tűz.</p> <p>2. Természeti katasztrófák, földrengés, vulkánok.</p> <p>3. Küzdelem a természet erői ellen.</p> <p>4. Tiszta víz (ivóvíz - szennyezett víz, a szennyezett víz fogyasztásának veszélyessége).</p> <p>5. Tiszta levegő (légszennyezők - megelőzés).</p> <p>6. Tiszta környezetünk.</p> <p>7. Szelektív hulladékgyűjtés- veszélyes hulladékok.</p> <p>8. Hulladék újrahasznosítás.</p>	<p>személyes szükséglet, gondozás</p> <p>Ének-zene: dalok, zene a természetről</p> <p>Ábrázolás-alakítás: természet-ábrázolás, rajz, festmény, térbeli alkotások</p> <p>Testnevelés: kondicionálás, kirándulás</p> <p>Információs eszközök használata: anyaggyűjtés</p> <p>Gyakorlati képzés előkészítése: a természet erőinek szerepe életünkre, a</p>
<p>Tevékenység</p> <p>1. Beszélgetés képek alapján a víz szerepéről, veszélyeiről életünkben (körforgás-rajzos feladatlap kitöltése).</p> <p>2. Felolvasás vagy beszélgetés kapcsán a tűz kultúrtörténeti vonatkozásainak meghallgatása.</p> <p>3. Tankönyv képeinek értelmezése.</p> <p>4. Beszélgetés a szellő - szél - orkán - szélvész különbségeiről.</p> <p>5. Beszélgetés a természeti katasztrófákról, a földrengés lényegének alapszintű bemutatása.</p> <p>6. Egy tűzhányó bemutatása képről, elemi szintű magyarázattal kísérve.</p> <p>7. Beszélgetés a természeti és az ember által okozott katasztrófákról.</p> <p>8. A tankönyv képeinek értelmezése.</p> <p>9. Biztonsági intézkedések a természeti katasztrófák elkerülése érdekében.</p> <p>10. Tankönyvi ábrák segítségével a tiszta víz kritériumainak megállapítása.</p> <p>11. Tankönyvi ábrák segítségével a tiszta levegő ismérveinek felsorolása.</p> <p>12. Beszélgetés, tabló készítése a víz, a levegő tisztán tartásáról, a szennyezés káros hatásairól.</p> <p>13. Beszélgetés a szelektív hulladékgyűjtés fontosságáról.</p> <p>14. Hulladékok csoportosítása.</p> <p>15. Néhány példa említése az újra felhasznált hulladék feldolgozására.</p> <p>16. Beszélgetés a környezetünk tisztábbá tételéről, gyakorlati megfigyelés az iskolában, szemétszedés.</p> <p>17. Példák ismertetése az újra felhasznált hulladék feldolgozására, képek, termékek gyűjtése.</p>	<p>nehézségek leküzdése</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>víz, árvíz, szellő, szél, orkán, szélvész, hurrikán, katasztrófa, földrengésjelző, földrengés, vulkán, láva, tűzhányó, környezetvédelem, tiszta (íható) víz, ásványvíz, esővíz, ipari víz, szennyvíz, tiszta levegő, friss és használt levegő, szellőztetés, légkondicionálás, mezőgazdaság, aszály, öntözés, árvíz, hóolvadás, jégeső, tűz, őseMBER, kemence, kályha, tábortűz, tűzvész, tűzoltás, tűzvédelem, karácsonyfa tűz, elektromos tűz. Természeti katasztrófák: földrengés, árvíz, tornádó, tájfun, lavina, erdőtüz, ciklon, szélvihar, villámcsapás, aszály, éhínség, Ember által okozott: vegyi katasztrófa, atomkatasztrófa, tűzvések, természeti katasztrófák, óvintézkedések. Légszennyeződés, gőz, gáz, pára. Környezetvédelem, zöldek, aktivisták, tüntetés. Hulladékok csoportosítása, hulladék újrahasznosítása, papír, fém, műanyag alapú hulladékok.</p>

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló ismeri</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. az emberi test felépítését, működését, az egészségmegőrzés módját és szükségességét, 2. az egészséges táplálkozás és az egészséges életmód jelentőségét, 3. alapszinten a háztartásokban és az élet egyéb területein a víz szerepét és a természet erőit, hatását, 4. a természetvédelem alapjait, 5. a tiszta, egészséges környezet megteremtése érdekében szükséges teendőket.
--	---

Környezet- és egészségvédelem 10.

A környezet- és egészségvédelem tantárgy célja az általános iskolában elsajátított ismeretek koncepcionális folytatásaként tovább mélyíteni a tanulók ismereteit az emberi szervezet működésével kapcsolatban. A tanulók fokozatosan, egyre önállóbban figyelik meg és értékelik testük működését, felismerik az egészségre káros, veszélyes helyzeteket, védik egészségüket és ismerik a betegség esetén követendő magatartásformákat. A tantárgy kiemelten foglalkozik az egészséges életmód témakörével, a felnőtt élet legfontosabb természetes testi, lelki folyamataival, a kulturált megjelenés, ápoltság és egészségmegtartás fontosságával. A tantárgy tanítása során különösen hangsúlyos az élő és élettelen természeti környezet összefüggéseinek, folyamatainak elmélyítése, kapcsolatának dinamikája az emberi környezettel. A tantárgy tanítása során eléri, hogy a tanulók felismerjék mindennapi életükben az élő és élettelen környezet hatásait szervezetükre, feladataikra, munkájukra.

A tantárgy nagy szerepet játszik az erkölcsi nevelés területén a természetben és az emberi létezésben előforduló másság megismerésében, elfogadásában.

Önismeret és társas kultúra fejlesztési területen az egészséges lelki egyensúly megtartásában fontos szerepet játszó érzelmi, hangulati jelek felismerésében, kontrolljának alakításában.

Testi és lelki egészségre nevelés területén támogatja a tanuló egészséges életmódra törekvését, amely alapját képezi a kiegyensúlyozott felnőtt életnek és megteremti a káros szenvedélyek kerülésének tudatosulását.

A fenntarthatóság és környezettudatosság fejlesztési terület ismeretei bővülnek az élő és élettelen természet szépségeinek és egyensúlyának megismerése közben, amely hangsúlyozza az önálló élettér kialakításának és megóvásának igényét.

A tanulók az anyanyelvi kompetenciaterületen önmaguk és környezetük megfigyelésével fejlődnek a szervezetet érő külső és belső hatások, igények megfogalmazásában, jelzésében.

A természettudományos és technikai kompetenciaterületen mélyülnek a tanulók ismeretei a gyakorlatias természettudományos, különösen a mindennapi háztartásban vagy egyszerű munkavégzésben fontos jelenségek körében.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség területén a tanuló nyitottá válik az őt körül vevő környezet szépségeinek befogadására.

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	9.	10.
1. Az emberi test	21	17
2. Egészségmegőrzés - Egészséges életmód	17	21
3. Élő természet - Élőlények és környezetük	17	17
4. Élettelen környezet - környezeti ártalmak	17	17

Évfolyam: 10

Tematikai egység	1. Az emberi test	Órakeret: 17
Előzetes tudás	1. Reális testkép. 2. Empátia.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Felismerni, (magán) megmutatni testrészeit, segítséggel a tanult belső szervek helyét. 2. A betegséggel szembeni félelmet leküzdeni. 3. Felnőttekhez, orvosához bizalommal fordulni.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Fejlesztési feladat</p> <p>1. Megnevezni és megmutatni érzékszerveit, azok kíméletes használatát, a segédeszközök megfelelő alkalmazását.</p> <p>2. Felismerni magán a testrészeket, segítséggel a tanult belső szerveket.</p> <p>3. Kérdésre kiválasztani és megnevezni a kérdezett csontot (csigolya, borda), megmutatni magán a főbb izmokat.</p> <p>4. Megmutatni magán a szívét, a vérnyomásmérőt ismerni, a vérnyomásmérést eltűnni.</p> <p>5. Ismerni, hogy a tüdő a mellkasban foglal helyet, a tüdőszűrésen szükség szerint részt venni.</p> <p>6. Segítséggel feleleveníteni a táplálék útját.</p> <p>7. A vesék, húgyhólyag, vizelet szerepét (méregtelenítés) megérteni.</p> <p>8. Ismerni, hogy az agy a koponyában van, sportolás közben a fejet óvni kell.</p> <p>9. A testen megjelenő állandó változást tudomásul venni.</p> <p>10. Az orvosi beavatkozással szembeni félelmet leküzdeni.</p> <p>11. Tudni, hogy a gyógyszereket csak az orvosi és gyógyszerészi utasításnak megfelelően szabad bevenni (mennyiségi és időbeli utasítások).</p> <p>12. Ismerni a balesetveszélyes helyzeteket, és tudatosan kerülni azokat.</p>	<p>Kommunikáció: szókincsbővítés, olvasás, írás, médiaismeret, telefonálás</p> <p>Társadalmi ismeretek: önismeret, adatok, társas kapcsolatok, felkészülés a felnőtt életre</p> <p>Életvitel és gyakorlat: személyi szükséglettel kapcsolatos teendők</p> <p>Ábrázolás-alakítás: portré (festés, rajz), makett</p>	

<p>13. Tudni, hogy a szükséges odafordulás, segítségnyújtás természetes és ez kötelességünk.</p>	<p>Testnevelés: testkép, test karbantartása, edzése</p>
<p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Testrészeink. 2. Testünk vázrendszere, a gerinc. 3. Testünk izomrendszere. 4. Belső szerveink. 5. A szív. 6. A tüdő. 7. Az emésztőrendszer. 8. A kiválasztás. 9. Az agy a gondolkodás szerve. 10. Érzékszerveink és védelmük. 11. Az emberi test változásai az idő múlásával (méhen belüli élet a születésig, életkorszakok szerinti változások újszülött, csecsemő, kisgyermek, kamaszkor, fiatal felnőtt,időskor). 12. Betegségek (gyermekkori fertőző betegségek, szervi betegségek pl. vérnyomás, gyomorbetegség, cukorbetegség stb.) 13. Orvosi ellátás rendszere, körzeti - szakorvosi - kórházi betegellátás. 14. Gyógyszerek szerepe. A gyógyszerek haszna és veszélyei. 15. Az öngyógyszerezés elkerülése, gyógyszerek tárolása. 16. Balesetvédelem - balesetek elkerülése - teendők balesetek esetén, elsősegélynyújtás, sebkötözés. 17. Orvosi ügyelet, mentőkocsi. 18. Veszélyes helyzetek elkerülése. 19. Biztonságos sportolás és munka. 	<p>Információs eszközök használata: anyaggyűjtés</p>
<p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Három fő testrész megnevezése, bemutatása. 2. A csontváz, izom, tüdő, szív, gyomor felismerése. 3. Csontvázon a koponya, gerincoszlop, bordák és végtagcsontok bemutatása. 4. A gerinc megkeresése a csontvázon, egy csigolya megmutatása külön. 5. A tanult főbb izmok megmutatása először szemléltetőeszközön, majd saját magán. 6. A szív helyének bemutatása magán, pulzuszámolás, a vérnyomásmérő bemutatása. 7. A tüdő helyének megmutatása, beszélgetés a levegő útjáról (a dohányzás káros hatása). 8. Beszélgetés a táplálék útjáról és az emésztésről. 9. A vesék és a húgyhólyag bemutatása szemléltető figurán (ábrán). 10. Az agy helyének megbeszélése a koponyában, beszélgetés az agyról (gondolkodás szerve). 11. Beszélgetés az érzékszervekről, és azok védelméről (a segédeszközök funkciója, használata, karbantartása - szemüveg, hallókészülék, fogsó). 12. Játékos gyakorlatok a fül, illetve szem kiiktatásával. 13. Képek és makettek a fejlődési folyamatról, a magzati lét megvitatása, az élet fontosságának megértése. 14. A különböző életkori szakaszok jellemzői, a sebezhetőség, és segítségre szorulás hangsúlyozása: - csecsemő tehetetlen, táplálásra, állandó törődésre szorul, - iskoláskor tanulás, edzett test, fokozódó terhelés, - felnőttkor: munkabírás, gondoskodás a családról és önmagáról, - öregkor ellátást, törődést igényel. 15. A tanult ismeretek rendszerezése. 16. Könyvek, szórólapok beszerzése, tanulmányozása a betegségekről, tünetek megbeszélése, emlékek felidézése saját betegségről. 17. Orvosi rendelőkben tanulmányi séta, eszközök megtekintése, kipróbálása (vérnyomásmérés, vércukor vizsgálat, tüdőszűrés). 18. A gyógyszerek szedéséről pontos ismeretek a használati- és orvosi utasítások megtartásának fontossága. 19. Munkahelyi, játszótéri, háztartási és közlekedési balesetek bemutatása, példák saját tapasztalatból, ill. filmek. 	

20. Szerepjáték (orvosi vizsgálat, panasz megfogalmazása, baleset, telefonálás, teendők baleset esetén).		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	fej, törzs, végtagok, tüdő, szív, gyomor, belek, végbél, koponya, gerincoszlop, arckoponya, gerinc, csigolya, agykoponya, borda, végtag, csontok, izomszív, vérkeringés, alacsony és magas vérnyomás, tüdő, légzés, táplálkozás, emésztés, vesék, húgyhólyag, vizelet, méregtelenítés, agy, szem (látás), szemüveg, fül (hallás), hallókészülék, orr (szaglás) veszélyhelyzetek (füst). Magzat, magzatvíz, embrió, újszülött, csecsemő, fogalmak és a felmerülő megnevezések. Betegségek megnevezése, terápiák megnevezése. Orvosi vizsgálattal kapcsolatos fogalmak, eszközök, eljárások megnevezése. Gyógyszerezéssel kapcsolatos megnevezések és fogalmak (kapszula, kúp, tableta, injekció, mérgező, veszélyes, adagolás), vérzéscsillapítás, elsősegély, veszélyes - veszélytelen - biztonságos,	
Tematikai egység	2. Egészségmegőrzés - Egészséges életmód	Órakeret: 21
Előzetes tudás	1. Serdülőkori változások elfogadása. 2. Az egészséges táplálkozás és a testi egészség közötti összefüggés felismerése	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Tudatosítani, hogy a testi tulajdonságok változása természetes. 2. Az egészség megőrzése érdekében a helyes táplálkozást és a kapcsolatos ismereteket, teendőket kívánatos szem előtt tartani.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Fejlesztési feladat 1. Magát és csoporttársait testalkat szempontjából jellemezni. 2. Tudni, hogy a fertőző betegségek bizonyos tünetekkel járhatnak. 3. Tudni, hogy a menstruáció természetes folyamat és ilyenkor még nagyobb gondot kell fordítani a tisztálkodásra. 4. Megismerni a legszükségesebb kozmetikumokat, és megtanulni azok helyes használatát. 5. Ismerni, hogy a jó étrend a „mindenből egy keveset” elven alapul. 6. Irányítással összeállítani korosztályának megfelelő, tápláló, egészséges heti étrendet (reggeli, ebéd, vacsora). 7. Tudni, hogy vannak szervezetünkre veszélyes anyagok, melyek fogyasztását kerülni kell. 8. Ismerni, hogy a szenvedélybetegség nemcsak saját magukat a betegeket, hanem a környezetét is tönkreteszi. 9. Tudni, hogy a gyógyszereket az előírásnak megfelelően kell tárolni és alkalmazni.		Kommunikáció: olvasás, írás, médiaismeret Társadalmi ismeretek: önismeret, személyi adatok, társas kapcsolatok, felkészülés a felnőtt életre Életvitel és gyakorlat: személyes szükséglet, gondozás, vásárlás, háztartási munkák
Ismeretek 1. A fertőző betegségek tünetei, megelőzés, kezelés, gyógyítás. 2. Serdülőkori változások: nemek közti különbségek. Lányok (havi ciklus), fiúk (nemi érése). 3. Lelki változások. 4. Testápolás 5. Testi higiénia (pattanásos bőr, hajzsírosodás). Fog és szájjápolás. Hajápolás. Körömápolás- a körömvágás veszélyei. (Észrevenni, ha rendezetlen a körme és segítséget kérni körme levágásához.) 6. A táplálkozás és a mozgáskultúra hatása az egészségre. 7. Táplálkozás - zöldség és gyümölcsfogyasztás. 8. Táplálkozás - tejtermékek. 9. Táplálkozás - húsfogyasztás. 10. Táplálkozás - édességek. 11. Elhízás - diéta. Testedzés. 12. Táplálkozási szokások. Küzdjünk az elhízás ellen diétával és testmozgással. 13. Káros szenvedélyek (dohányzás, alkohol, bódító hatású szerek, játékfüggőség,		Testnevelés: testkép, test karbantartása, edzése, kondicionálás Információs eszközök használata: anyaggyűjtés Gyakorlati képzés előkészítése: kulturált megjelenés, állóképesség

<p>testképzavarok) kialakulásának megelőzése.</p> <p>14. Gyógyszerek kettős hatása, a túlzott gyógyszerfogyasztás hátrányai.</p> <p>15. A gyógyszerek megfelelő tárolása (szavatosság, zárható tárolóhely).</p> <p>16. Élelmiszerekben lévő tartósítószer (érzékenység feltárása, tudatosítása - liszt-, tejérzékenység).</p> <p>17. Egészségünkre veszélyes anyagok tudatos kerülése.</p>	
<p>Tevékenység</p> <p>1. Beszélgetés az eddig tanult fertőző betegségekről s azok tüneteiről (láz, kiütés, hányás).</p> <p>2. Beszélgetés: - a női és férfi test különbségéről, - női nem, hím nem (a nemek közötti eltérések), hormonális változások. A felnőtt kor, testünk változásai.</p> <p>3. Fényképek válogatása adott szempontok szerint.</p> <p>4. Beszélgetés az érzékenységről, sértődékenységről, hirtelen támadt haragról (összefüggések megtalálása a táplálkozás, a hangulat, a közérzet között).</p> <p>Szerepjáték.</p> <p>5. Az ápolts külső feltétele az ápolts fogazat, a frissen mosott, szépen megfésült haj (bőrünk, hajunk megfigyelése, figyelemfelhívás az ápolásra).</p> <p>6. Látogatás illatszerboltban, fodrásznál, kozmetikai szalonban.</p> <p>7. Serdülőkori, kamaszkori tisztálkodási szokások felsorolása.</p> <p>8. Testápoló szerek felismerése, kiválasztása.</p> <p>9. Képek válogatása, csoportosítása külső megjelenés szerint (ideális alkat, kövér, beteg, sovány), életmód szerint (kirándul, sportol, heverészik).</p> <p>10. Látogatás csarnokban, piacon, gyümölcs, zöldség csoportosítása a vitamin, hasznos tápanyagtartalom és felhasználási módok alapján.</p>	
<p>11. Tejtermékek felismerése és megnevezése gyakorlatban az árusító helyen, felhasználási módok, a fogyasztás előnyei, a termékekben lévő pozitív tartalom miatt.</p> <p>12. Húsáruk felsorolása (miből készül, húsfeldolgozás, konyhai elkészítés), a különböző húsféleségekre jellemző tulajdonságok (csirkehús - könnyű, nem hizlal, zsíros sertéshús - vigyázni kell, mert túlzott fogyasztása káros az egészségre stb.) csoportosítása.</p> <p>13. Szavatosság, elkészítési módok.</p> <p>14. Kedvenc ételek hozzávalói, elkészítési módja, ételreceptek (táplálkozási zavarok).</p> <p>15. Beszélgetés az édességek fajtáiról, előnyeikről, hátrányaikról (hízás, fogszuvasodás).</p> <p>16. Beszélgetés az elhízásról, gyomorrontásról.</p> <p>17. Az eddig tanultak átisméltése, étrend készítése.</p> <p>18. Az elhízás elleni gyógymódok felsorolása.</p> <p>19. Beszélgetés a dohányzás, alkohol, kábítószer hatásairól, a túlzott gyógyszerfogyasztásról, és azok következményeiről.</p> <p>20. Beszélgetés a tartósítószerrel, mint veszélyforrással (tartósítószer-allergia).</p> <p>21. Séta gyógyszertárban, gyógynövényüzletben.</p> <p>22. Plakátok, szórólapok, tájékoztató füzetek gyűjtése adott témával kapcsolatban.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>fertőzés, tünet, védőoltás, menstruáció (és a témával kapcsolatos fogalmak), tisztálkodás, kozmetikumok, pattanás, bőrápolás, arcszesz, sampon, fogkefe (krém), fodrász, körömolló, reszelő, étrend, zsírszegény táplálkozás, édesség, elhízás, edzőterem, testmozgás, diéta, dohányzás, alkoholfogyasztás, kábítószer, gyógyszer, recept, gyógyszertár, patika, zöldség-gyümölcs, piac, csarnok, zöldséges, főzelék, nyers, párolt, sült, főzött, vitamin, friss tej, tartós tej, hús, felvágott, nyers, főtt, sült, füstölt, friss hús, tartósítás, szavatosság, romlott, cukorbetegség, örömforrás, mértékletesség, étvágy, étvágytalanság, hízásra való hajlam, helyes táplálkozás, megelőzés, tartósítószer, konzerv allergia, természetes tartósító anyagok, természetes konzerválás,</p>
<p>Tematikai egység</p>	<p>3. Élő természet - Élőlények és környezetük</p> <p style="text-align: right;">Órakeret: 17</p>

Előzetes tudás	1. A sokféleség és a másság elfogadása. Az élő természet védelemének szükségessége, és ezzel kapcsolatos feladatai.
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Ismerni a növények és állatok élőhelyeit, táplálkozását, hasznát. 2. Felelősséget érezni a gondozására bízott növényekért, állatokért.
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési feladat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A természet sokszínűségéről ismereteket szerezni. 2. Tájékozódni a tanult ismeretek alapján kis segítséggel a térképen, könyvekben. 3. Tájékozottság a növények és állatok élőhelyei, táplálkozása, haszna körében, segítséggel következtetéseket levonni a növények, állatok életmódja alapján. 4. Felelősséget érezni a gondozására bízott növényekért és állatokért. 5. Lehetőségei szerint óvni környezetét élővilágát. 6. Változatos táplálkozás szükségességét megérteni. <p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Növények, állatok, emberek jellemző tulajdonságai (földrészekben élő emberek bőrszín és arcforma alapján különböznek csak tőlünk). 2. A környezet hatása az élőlényekre, összefüggések felfedezése. 3. Szárazföldi-, vízi életmód (édesvízi - sósvízi) növények és állatok legfontosabb jellemzői az életmód alapján. 4. A föld tájainak növényei, állatai, sarkvidék, hegyvidék, sivatag, őserdő, stb. 5. Növények és állatok tartásának szabályai (hobby állatok). 6. Az ember szerepe az élő természet megóvásában. 7. Az élő természetről tanult ismeretek rendszerezése. 8. Összefüggések felismerése, következtetések levonása. 9. A környezet és az élőlények egymásra gyakorolt hatása. 10. Tápláléklánc. 11. Az ember környezetre gyakorolt hatása. 12. Környezetvédelem. 13. Védett környezet. Nemzeti parkok. 14. Környezetvédő programok. 	<p>Kommunikáció: olvasás, írás, médiaismeret</p> <p>Társadalmi ismeretek: önismeret, társas kapcsolatok felkészülés a felnőtt életre</p> <p>Életvitel és gyakorlat: személyes szükséglet, gondozás, vásárlás, háztartási munkák</p> <p>Testnevelés: kondicionálás, kirándulás</p> <p>Információs eszközök használata: anyaggyűjtés</p> <p>Gyakorlati képzés előkészítése: kulturált megjelenés, állóképesség</p>
<p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fotóalbumok, videók, TV műsorok megtekintése megfigyelési szempontok adásával a tapasztalatok megbeszélése, következtetések levonása. 2. Csoportosítás, rendszerezés, következtetés: pl. szárazföldi: tüdővel lélegzik, vízi: kopolyával lélegzik, a tápláléknak megfelelő fogazat, csőr alakult ki, a táplálékszerzéshez szükséges alkat pl. zsiráfnak hosszú a nyaka, magasról kell a táplálékot legelni, vízi állatok bőre síkos, hogy az úszás könnyebb legyen stb. 3. Tájak és jellegzetes élőlények (összefüggés az éghajlat és a növény- és állatvilág között). 4. Képes „tápláléklánc” összeállítása. 5. Anyaggyűjtés, beszélgetés, csoportosítás, válogatás. 6. Tanulmányi séta és kirándulás a szűkebb lakóhely és az ország eltérő adottságú tájain (pl. hegyvidék, síkság, ipari, ill. mezőgazdasági területek). 7. A tapasztalatok rendszerezése. 8. Képek készítése, gyűjtése adott témákra, az élmények megjelenítése (rajzok, festmények, tablók). 9. Tanulmányi séták (állatkert, erdő, park, kertészet, botanikus kert, a vadas park, állatkereskedés, tanya, házi kert). 10. Rajzos írásos és egyéb alkotás „élménybeszámoló” készítése élmények alapján (képes albumok), adott szempontok szerinti csoportosítások, képrendeázések, tablók készítése. 11. Feladatlapok megoldása. 12. Személyes beszámoló a házi kedvencek tartásáról. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	bőrszín, arcberendezés, növényevő, húsevő, hasznos, kártevő, mérgező, tápláléklánc, Nemzeti park, állatvédelem, állatorvos, felelősség, veszély, védőoltás,

Tematikai egység	4. Élettelen környezet - környezeti ártalmak	Órakeret: 17
Előzetes tudás	1. Egyszerű összefüggések felismerése. 2. Személyes felelősség a környezetért.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. A tisztaságra vigyázni, környezetének védelmét, szépítését megtanulni. Alapszinten ismerni a víz szerepét a háztartásban és az élet egyéb területein. Környezetében tisztaságot és rendet tartani.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési feladat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A víz életető és romboló hatásait ismerni. 2. Az iható és nem iható vízre vonatkozó feliratokat, ábrázolásokat (az „ivóvíz” és a” nem ivóvíz” jelző feliratokat felismerni) és a kapcsolatos teendőket ismerni. 3. Tudni, hogy a szélnek különböző fokozatai vannak, ez lehet romboló és az embert segítő erő. 4. Ismerni és elmondani, hogy milyen szabályokat kell betartani a háztartásban keletkező tűz megelőzésére. 5. Tudni, hogy vannak elemi csapások, amikkel szemben tehetetlen az ember, és vannak olyanok, aminek saját maga az okozója. 6. Ismerni, hogy vannak a világnak olyan pontjai, ahol gyakoriak a földrengések, vulkánok. 7. Megtanulni szűkebb- és tágabb környezetében tisztaságot, rendet tartani. 8. Környezetében lévő fűtőberendezés, háztartási gépek rendeltetészerű, balesetmentes, környezetkímélő használatát elsajátítani. 9. Észrevenni az elhasználadott levegőt, és megtanulni a szellőztetést. 10. Levegőzésre alkalmas helyeket és a közelben lévő kirándulóhelyeket ismerni lakóhelyén. 11. A szelektív hulladékgyűjtés szabályait és annak fontosságát ismerni. <p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A természet erői: víz, szél, tűz. 2. Természeti katasztrófák, földrengés, vulkánok. 3. Küzdelem a természet erői ellen. 4. Tiszta víz (ivóvíz - szennyezett víz, a szennyezett víz fogyasztásának veszélyessége). 5. Tiszta levegő (légszennyezők - megelőzés). 6. Tiszta környezetünk. 7. Szelektív hulladékgyűjtés- veszélyes hulladékok. 8. Hulladék újrahasznosítás. 		<p>Kommunikáció: olvasás, írás, médiaismeret</p> <p>Társadalmi felkészülés a felnőtt életre</p> <p>Életvitel és gyakorlat: személyes szükséglet, gondozás</p> <p>Ének-zene: dalok, zene a természetről</p> <p>Ábrázolás-alakítás: természet-ábrázolás, rajz, festmény, térbeli alkotások</p> <p>Testnevelés: kondicionálás, kirándulás</p> <p>Információs eszközök használata: anyaggyűjtés</p> <p>Gyakorlati képzés előkészítése: a természet erőinek szerepe életünkre, a</p>
<p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Beszélgetés képek alapján a víz szerepéről, veszélyeiről életünkben (körforgás-rajzos feladatlap kitöltése). 2. Felolvasás vagy beszélgetés kapcsán a tűz kultúrtörténeti vonatkozásainak meghallgatása. 3. Tankönyv képeinek értelmezése. 4. Beszélgetés a szellő - szél - orkán - szélvész különbségeiről. 5. Beszélgetés a természeti katasztrófákról, a földrengés lényegének alapszintű bemutatása. 6. Egy tűzhányó bemutatása képről, elemi szintű magyarázattal kísérve. 7. Beszélgetés a természeti és az ember által okozott katasztrófákról. 8. A tankönyv képeinek értelmezése. 9. Biztonsági intézkedések a természeti katasztrófák elkerülése érdekében. 10. Tankönyvi ábrák segítségével a tiszta víz kritériumainak megállapítása. 11. Tankönyvi ábrák segítségével a tiszta levegő ismérveinek felsorolása. 12. Beszélgetés, tabló készítése a víz, a levegő tisztán tartásáról, a szennyezés káros 		nehézségek leküzdése

<p>hatásairól. 13. Beszélgetés a szelektív hulladékgyűjtés fontosságáról. 14. Hulladékok csoportosítása. 15. Néhány példa említése az újra felhasznált hulladék feldolgozására. 16. Beszélgetés a környezetünk tisztábbá tételéről, gyakorlati megfigyelés az iskolában, szemétszedés. 17. Példák ismertetése az újra felhasznált hulladék feldolgozására, képek, termékek gyűjtése.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>víz, árvíz, szellő, szél, orkán, szélvész, hurrikán, katasztrófa, földrengésjelző, földrengés, vulkán, láva, tűzhányó, környezetvédelem, tiszta (íható) víz, ásványvíz, esővíz, ipari víz, szennyvíz, tiszta levegő, friss és használt levegő, szellőztetés, légkondicionálás, mezőgazdaság, aszály, öntözés, árvíz, hóolvadás, jégeső, tűz, őseber, kemence, kályha, tábortűz, tűzvész, tűzoltás, tűzvédelem, karácsonyfa tűz, elektromos tűz. Természeti katasztrófák: földrengés, árvíz, tornádó, tájfun, lavina, erdőtüz, ciklon, szélvihar, villámcsapás, aszály, éhínség, Ember által okozott: vegyi katasztrófa, atomkatasztrófa, tűzvesztek, természeti katasztrófák, óvintézkedések. Légszennyeződés, gőz, gáz, pára. Környezetvédelem, zöldek, aktivisták, tüntetés. Hulladékok csoportosítása, hulladék újrahasznosítása, papír, fém, műanyag alapú hulladékok.</p>
<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló ismeri 1. az emberi test felépítését, működését, az egészségmegőrzés módját és szükségességét, 2. az egészséges táplálkozás és az egészséges életmód jelentőségét, 3. alapszinten a háztartásokban és az élet egyéb területein a víz szerepét és a természet erőit, hatását, 4. a természetvédelem alapjait, 5. a tiszta, egészséges környezet megteremtése érdekében szükséges teendőket.</p>

Osztályfőnöki óra 9.

Az osztályfőnöki óra célja az osztályba járó tanulók közösségének kialakítása, fejlesztése, a csoporthoz tartozás, identitás tudatosítása. Az osztályfőnöki óra a pedagógiai folyamatban kiemelt helyet foglal el, céljai és feladatai a nevelési-oktatási folyamat teljes spektrumára kiterjednek. A tantárgy célja a tanulók segítése önismeretük fejlesztésében, személyiségük stabilizálása a lehetséges életpálya elérésének céljai érdekében. A tantárgy tematikája segíti a szociális képességek (a kapcsolatteremtés, a kommunikáció, az empátia, a tolerancia, a kooperáció, a konfliktuskezelés stb. képességeinek) fejlesztését főként az osztályban megélt saját élmények, tapasztalatok alapján. A tantárgy fontos szerepe a társadalmi beilleszkedés támogatása, az élet különböző területeire érvényes szabályok rendszerezése, a felnőtt élet megkezdésének előkészítése. Az osztályfőnöki óra lehetőséget ad az iskolai közösségi programokhoz történő kapcsolódás előkészítésére, tervezésére, az ünnepélyeken, megemlékezéseken a csoport szerepvállalására.

Az osztályfőnöki óra fontos szerepet tölt be az erkölcsi nevelés területén a szabálykövető magatartás fejlesztésében és kiterjesztésében, a cselekedetek előre tervezésében és a következmények előzetes felmérésében, a választások erkölcsi meggyőződés szerinti mérlegelésében.

A tantárgy az állampolgárságra, demokráciára nevelés területén felkészít az állampolgári jogok és kötelezettségek tartalmának mélyebb megismerésére, a napi élettel kapcsolatos felelős ügyintézésre.

Az önismeret és társaskultúra fejlesztése területén a tantárgy hozzájárul az emberi kapcsolatok alakításához és megtartásához nélkülözhetetlen korrekt magatartás, empátia és a reális énkép fejlődéséhez.

A testi és lelki egészségre nevelés területén a tanuló megismeri és egyre önállóbban, belülről fakadóan alkalmazza a felnőtt élethez kapcsolódó lakókörnyezeti és munkahelyi egészségvédelem, balesetvédelem szempontjait, tudatosan törekszik testi épségének és érzelmi egyensúlyának megőrzésére.

A felelősségvállalás másokért, önkéntesség fejlesztési területen a tanuló egyre jobban megismeri a közösségi élet színtereit és felismeri szerepét a közösségért végzett munkában, kialakul az igény a kölcsönös segítség iránt.

A fenntarthatóság és környezettudatosság területén a tantárgy segít a személyes élet tevékenységeinek idő-, anyag-, és energiatakarékos tervezésére és lebonyolítására.

A tantárgy az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen fejleszti a tanulók egymás közötti és a felnőtt élet valamennyi területét lefedően is a kapcsolatfelvételhez, információ átadáshoz és informálódáshoz szükséges kommunikációs formákat, fejlődik a közösségi életben szükséges beszédértése, beszédprodukciója.

A digitális kompetenciaterületen az informatikai és infokommunikációs eszközök használata fejlődik és differenciálódik az eszközök célszerű és tudatos alkalmazásának gyakorlásával.

A szociális és állampolgári kompetenciaterület a tantárgy tanulása során a családi és társadalmi munkamegosztás ismeretei körében bővül, a tanuló egyre jobban felkészül saját életének alakítására és az aktív részvételre közösségi életben.

Tematikai egység	1. Aktuális témák	Órakeret: 10
Előzetes tudás	Saját környezetének ismerete, az események számontartása.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Osztályközösséget alakítani. 2. Egyéni és társadalmi ünnepeket ismerni, számon tartani, mások ünnepeit megismerni, elfogadni, ünneplésének a tiszteletet megadni (tolerancia).	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési feladat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Szűkebb és tágabb közösséget megismerni, annak életét, történéseit figyelemmel kísérni. 2. Aktivitást és együttműködést tabusítani. 3. Megegyezőssel programokat tervezni, a közös eseményeken aktív részvétel. 4. Saját véleményt megfogalmazni. 5. Toleráns viselkedést tanúsítani, vitázni. <p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A közösség építése érdekében saját teendőinek feltérképezése. 2. A közösség életében adódó aktuális, váratlan események kezelési módjának elsajátítása. 3. Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete, és felkészülés a közösség alkalmaira (ünnepek, külső programok). <p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Az intézmény (iskola, munkahely) hagyományainak, történetének megismerése. 2. Tervek készítése (naptáron bejelölni az alkalmakat), jelmez készítése, öltözék megválasztása, a közös élmények megbeszélése, az elkészült fotók, felvételek közös megtekintése, a látottak megvitatása. 		<p>Társadalmi ismeretek: Ünnepek, színházi előadások, koncertek, filmek megtekintése, kultúrált viselkedés,</p> <p>Életvitel és gyakorlat: piktogramok, szabadidő eltöltése, Ajándékozás,</p> <p>Információs eszközök haszn.: fotók, események dokumentálása,</p> <p>Ábrázolás-alakítás: kiállítások, tárlatok látogatása,</p>

<p>3. Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (meghívó, plakátkészítés, vendégvárással kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban szerepvállalás, beszámoló szóban az eseményről).</p> <p>4. Tanulmányi séta, kirándulás, múzeumlátogatás.</p> <p>5. A tapasztalatok, ismeretek rendszerezése.</p> <p>6. A közösség életében felmerülő probléma megfogalmazása, véleményalkotás, vita (programválasztás, viselkedési, öltözködési, igazmondási konfliktusok).</p> <p>7. Egyéni tapasztalatok, vélemények gyűjtése.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Az ünnepekkel, eseményekkel, osztályközösséggel kapcsolatos fogalmak köre.	
Tematikai egység	2. Felkészülés a felnőtt létre	Órakeret: 14
Előzetes tudás	<p>1. Jogok, feladatok, kötelességek tartalma.</p> <p>2. Célorientáltság.</p>	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. A viselkedéskultúrát kialakítani.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Fejlesztési feladat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Reális önismeretre és valós helyzetértelmezésre törekedni. 2. Tudatosan cselekedni, erőfeszítést tenni a kívánt cél elérése érdekében. Norma, normakövetés (példakép). 3. Mindennapi tevékenységeiben fontossági sorrendet felállítani. 4. Megérteni a munkafegyelem tartalmát. 5. Ismerni és betartani az általános balesetvédelmi szabályokat. 6. A pénz kezelésének fontosságát ismerni. 7. A pihenés szükségességét és formáit ismerni. <p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A felnőtt lét előnyei, hátránya. 2. Kötelességek, szabályok (munkahelyi-, lakóhelyi előírások, balesetvédelmi, tűzrendészeti szabályok). 3. Időbeosztás (munka, pihenés, szórakozás helyes aránya). 4. Napi rutin tudatos alakítása az egyéni lehetőségeknek megfelelően. 5. Személye körüli teendők (higiénia, öltözködés, kulturált megjelenés, egészséges étkezési szokások, idegenekkel távolságtartás, az intim szféra tiszteletben tartása). 6. Pályaválasztás, munkavállalás, munkahely (munkavégzéssel kapcsolatos teendők, alkalmazkodás, figyelem fontossága, fizetés beosztása). 	<p>Kommunikáció: olvasás, írás, szókinccsbővítés, médiaismeret,</p> <p>Környezetismeret: egészséges életmód, egészség-megőrzés,</p> <p>Életvitel és gyakorlat: személyes szükségletek, teendők, háztartási és gondozási teendők,</p> <p>Gyakorlati képzés előkészítése: pályaválasztás, munkavállalás, életvezetés, munkatársi kapcsolatok,</p>	
<ol style="list-style-type: none"> 7. Pihenés, szórakozás, szabadság (kulturált időtöltés, megfelelő társaság kiválasztása, káros szenvedélyek kerülése). 8. Helyes - helytelen (viselkedési szokások kialakulása, szenvedélyek kialakulása, -dohányzás, italozás). <p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A kívánatos tulajdonságok tudatos kialakítása, fejlesztése, szituációs gyakorlatok. 2. Szembesülés reális és irreális tervekkel (vágyak és a lehetőségek tudatosítása). 3. Írott és íratlan szabályok (iskolai szabályok, közlekedési szabályok, játékszabályok) betartása, megszegése, következmények (példák saját élményekből, filmekből). 4. Videofilm megtekintése, megbeszélése, helyes, nem helyes felismerése. 5. Személyes higiénia napi rutinja, heti teendők (hajmosás), havi(hajvágás) számbavétele, tudatosítása. 		

<p>6 Saját napirend összeállítása.</p> <p>7. Különböző munkakörökhöz szükséges tulajdonságok számbavétele.</p> <p>8. Különböző munkahelyek megismerésére tanulmányi séták (pl. boltok, raktárak, konyhák, műhelyek stb. megtekintése).</p> <p>9. Beszélgetés, szituációs játék, képek nézegetése, csoportosítása.</p> <p>10. Megcélzott szakma szerinti képességek intenzívebb fejlesztése (pl.: tevékenység egyre hosszabb ideig, rendszeresség fejlesztése, megtartó emlékezet fejlesztése, utasítások megjegyzése, végrehajtása).</p> <p>11. Pihenés: kirándulás, testedzés, tánc, kézműves tevékenységek, egyedül, együtt a családdal, társaságban.</p> <p>12. Egészségmegőrzés, kondicionálás lehetőségei (életmód, életvezetés).</p>		
<p>13. Egészségkárosító szokások számbavétele (prospektusok gyűjtése, szituációs gyakorlatok), a visszautasítás gyakorlása.</p> <p>14. A pénz értékének tudatosítása. A takarékoság lehetőségeinek megbeszélése.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>munkafegyelem, baleset, figyelem, táplálkozás, a pénz értéke, törvény, szabály, személyi igazolvány, állampolgár, saját kezű aláírás, tájékozódás, tapasztalatszerzés, próbálkozás, tanács, tanácsadó, kötelesség, mulasztás, tévedés, hiba kijavítása, elnézés kérése, takarékoskodás, ápoltság, taszító, vonzó, sminkelés, káros szokás, egészségmegőrzés, mértékletes, lustaság, jóleső fáradtság, visszautasítás</p>	
Tematikai egység	3. Beilleszkedés, alkalmazkodás	Órakeret: 12
Előzetes tudás	Helyes értékválasztás.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Az osztályközösség tagjait megismerni. Saját képességeit ismerni, jövőjét reálisan tervezni.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési feladat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A szabályokat elfogadni. 2. Helyes napirendet kialakítani. 3. Szolidaritást tanúsítani a rászorulókkal szemben. 4. Aktívan részt venni az iskolaközösség életében. 5. Bekapcsolódni a helyi öntevékeny csoportok munkájába (szakkör, énekkar, tánccsoport). <p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tanulói jogok és kötelességek. 2. Házi rend. 3. Tűz- és balesetvédelem. 4. Napirend. 5. Tanórán kívüli elfoglaltságok. 6. Tanulás és tudás. 7. Bevált és új tanulási módszerek kialakítása („a tanulás tanulása”, tanulási technikák megismerése). 8. Műhelyek, munkahelyek megismerése, munkatársi kapcsolatok. 9. Gyakorlati tantárgyakkal kapcsolatos képességek feltérképezése (többek között kézügyesség, kitartás, pontosság, megbízhatóság). 		<p>Kommunikáció: olvasás, írás, szókincs bővítés, médiaismeret,</p> <p>Környezetismeret: egészséges életmód, egészség-megőrzés,</p> <p>Életvitel és gyakorlat: személyes szükségletek, teendőik, háztartási és gondozási teendőik,</p> <p>Gyakorlati képzés előkészítése: pályaválasztás, munkavállalás, életvezetés, munkatársi kapcsolatok,</p>
<p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A házi renddel, munkarenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása). 		

	2. Időbeosztás, órarend. 3. Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével. 4. Beszámoló az önálló tanulásról és a tanulópárok együttműködésének tapasztalatairól. 5. Kérdések megfogalmazása az új tantárgyakkal kapcsolatban. 6. Kapcsolatépítés, aktív együttműködés.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	egyéni tanulás, tanulócsoport, kötelező tanóra, igazolt-igazolatlan hiányzás, legális munkavégzés, feketemunka, együttérzés, önkéntesség, önfeláldozás, karitatív tevékenység	
A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló képes <ol style="list-style-type: none"> 1. az osztályközösség és viselkedéskultúra alakítására, 2. saját képességeinek ismeretére, jövőjének reális tervezésére, 3. aktívan részt venni az intézmény és a lakóhely életében. 	

Osztályfőnöki óra 10.

Az osztályfőnöki óra célja az osztályba járó tanulók közösségének kialakítása, fejlesztése, a csoporthoz tartozás, identitás tudatosítása. Az osztályfőnöki óra a pedagógiai folyamatban kiemelt helyet foglal el, céljai és feladatai a nevelési-oktatási folyamat teljes spektrumára kiterjednek. A tantárgy célja a tanulók segítése önismeretük fejlesztésében, személyiségük stabilizálása a lehetséges életpálya elérésének céljai érdekében. A tantárgy tematikája segíti a szociális képességek (a kapcsolatteremtés, a kommunikáció, az empátia, a tolerancia, a kooperáció, a konfliktuskezelés stb. képességeinek) fejlesztését főként az osztályban megélt saját élmények, tapasztalatok alapján. A tantárgy fontos szerepe a társadalmi beilleszkedés támogatása, az élet különböző területeire érvényes szabályok rendszerezése, a felnőtt élet megkezdésének előkészítése. Az osztályfőnöki óra lehetőséget ad az iskolai közösségi programokhoz történő kapcsolódás előkészítésére, tervezésére, az ünnepélyeken, megemlékezéseken a csoport szerepvállalására.

Az osztályfőnöki óra fontos szerepet tölt be az erkölcsi nevelés területén a szabálykövető magatartás fejlesztésében és kiterjesztésében, a cselekedetek előre tervezésében és a következmények előzetes felmérésében, a választások erkölcsi meggyőződés szerinti mérlegelésében.

A tantárgy az állampolgárságra, demokráciára nevelés területén felkészít az állampolgári jogok és kötelezettségek tartalmának mélyebb megismerésére, a napi élettel kapcsolatos felelős ügyintézésre.

Az önismeret és társaskultúra fejlesztése területén a tantárgy hozzájárul az emberi kapcsolatok alakításához és megtartásához nélkülözhetetlen korrekt magatartás, empátia és a reális énkép fejlődéséhez.

A testi és lelki egészségre nevelés területén a tanuló megismeri és egyre önállóbban, belülről fakadóan alkalmazza a felnőtt élethez kapcsolódó lakókörnyezeti és munkahelyi egészségvédelem, balesetvédelem szempontjait, tudatosan törekszik testi épségének és érzelmi egyensúlyának megőrzésére.

A felelősségvállalás másokért, önkéntesség fejlesztési területen a tanuló egyre jobban megismeri a közösségi élet színtereit és felismeri szerepét a közösségért végzett munkában, kialakul az igény a kölcsönös segítség iránt.

A fenntarthatóság és környezettudatosság területén a tantárgy segít a személyes élet tevékenységeinek idő-, anyag-, és energiatakarékos tervezésére és lebonyolítására.

A tantárgy az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen fejleszti a tanulók egymás közötti és a felnőtt élet valamennyi területét lefedően is a kapcsolatfelvételhez, információ átadáshoz és informálódáshoz szükséges kommunikációs formákat, fejlődik a közösségi életben szükséges beszédértése, beszédprodukciója.

A digitális kompetenciaterületen az informatikai és infokommunikációs eszközök használata fejlődik és differenciálódik az eszközök célszerű és tudatos alkalmazásának gyakorlásával.

A szociális és állampolgári kompetenciaterület a tantárgy tanulása során a családi és társadalmi munkamegosztás ismeretei körében bővül, a tanuló egyre jobban felkészül saját életének alakítására és az aktív részvételre közösségi életben.

Tematikai egység	1. Aktuális témák	Órakeret: 14
Előzetes tudás	Saját környezetének ismerete, az események számontartása.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Osztályközösséget alakítani. 2. Egyéni és társadalmi ünnepeket ismerni, számon tartani, mások ünnepeit megismerni, elfogadni, ünneplésének a tiszteletet megadni (tolerancia). 3. Aktívan részt venni az intézmény és a lakóhely életében.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Fejlesztési feladat 1. Szűkebb és tágabb közösséget megismerni, annak életét, történéseit figyelemmel		Társadalmi ismeretek:

<p>kísérni. 2. Aktivitást és együttműködést tabusítani. 3. Megegyezéssel programokat tervezni, a közös eseményeken aktív részvétel. 4. Saját véleményt megfogalmazni, és azt bátran képviselni. 5. Toleráns viselkedést tanúsítani, vitázni, az álláspontot rugalmasan megváltoztatni meggyőzés hatására.</p> <p>Ismeretek 1. A közösség építése érdekében saját teendőinek feltérképezése. 2. A közösség életében adódó aktuális, váratlan események kezelési módjának elsajátítása. 3. Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete, és felkészülés a közösség alkalmaira (ünnepélyek, külső programok). 4. Tágabb közösségről szóló hírek, események követése, a megfelelő alkalmakon aktív (passzív) részvétel.</p> <p>Tevékenység 1. Az intézmény (iskola, munkahely) hagyományainak, történetének megismerése. 2. Tervek készítése (naptáron bejelölni az alkalmakat), jelmez készítése, öltözék megválasztása, a közös élmények megbeszélése, az elkészült fotók, felvételek közös megtekintése, a látottak megvitatása. 3. Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (meghívó, plakátkészítés, vendéglátással kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban, írásban az eseményről). 4. Tanulmányi séta, kirándulás, múzeumlátogatás. 5. A tapasztalatok, ismeretek rendszerezése. 6. A közösség életében felmerülő probléma megfogalmazása, véleményalkotás, vita (programválasztás, viselkedési, öltözködési, igazmondási konfliktusok). 7. Újságcikkekben, napi híradóban, magazinműsorban olvasott, hallott, látott esetek megbeszélése, saját ítélet megfogalmazása. 8. Egyéni tapasztalatok, vélemények gyűjtése.</p>	<p>Ünnepek, színházi előadások, koncertek, filmek megtekintése, kultúrált viselkedés,</p> <p>Életvitel és gyakorlat: piktogramok, szabadidő eltöltése, Ajándékozás,</p> <p>Információs eszközök haszn.: fotók, események dokumentálása,</p> <p>Ábrázolás-alakítás: kiállítások, tárlatok látogatása,</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Az ünnepekkel, eseményekkel, osztályközösséggel kapcsolatos fogalmak köre.	
Tematikai egység	2. Felkészülés a felnőtt létre	Órakeret: 10
Előzetes tudás	1. Jogok, feladatok, kötelességek tartalma. 2. Célorientáltság.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. A viselkedéskultúrát kialakítani. 2. „Felnőttség” felelősségét megélni.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési feladat 1. Reális önismeretre és valós helyzetértelmezésre törekedni. 2. Tudatosan cselekedni, erőfeszítést tenni a kívánt cél elérése érdekében. Norma, normakövetés (példakép). 3. Mindennapi tevékenységeiben fontossági sorrendet felállítani. 4. Megérteni a munkafegyelem tartalmát. 5. Ismerni és betartani az általános balesetvédelmi szabályokat. 6. Téves vélemény-, megalapozatlan bizalom káros következményeit figyelembe venni (becsapottság, kihasználás, megkárosítás, rossz hatások). 7. A pénz kezelésének fontosságát ismerni, gazdálkodásában a könnyelműséget kerülni. 8. A pihenés szükségességét és formái ismerni.</p>		<p>Kommunikáció: olvasás, írás, szókincsbővítés, médiaismeret,</p> <p>Környezetismeret: egészséges életmód, egészség-megőrzés,</p> <p>Életvitel és gyakorlat: személyes szükségletek, teendők, háztartási és</p>

<p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A felnőtt lét előnyei, hátránya. 2. Kötelességek, szabályok (munkahelyi-, lakóhelyi előírások, balesetvédelmi, tűzrendészeti szabályok). 3. Időbeosztás (munka, pihenés, szórakozás helyes aránya). 4. Napi rutin tudatos alakítása az egyéni lehetőségeknek megfelelően. 5. A felnőtt élettel kapcsolatos élethelyzetek számbavétele. 6. Lakás (lakásfenntartás költségei, takarékoság, lakás tisztántartása, bezárása). 7. Személye körüli teendők (higiénia, öltözködés, kulturált megjelenés, egészséges étkezési szokások, idegenekkel távolságtartás, az intim szféra tiszteletben tartása). 8. Pályaválasztás, munkavállalás, munkahely (munkavégzéssel kapcsolatos teendők, alkalmazkodás, figyelem fontossága, fizetés beosztása, banki szolgáltatás körülményekről igénybe vétele). 	<p>gondozási teendők,</p> <p>Gyakorlati képzés előkészítése: pályaválasztás, munkavállalás, életvezetés, munkatársi kapcsolatok,</p>
<p>9. Pihenés, szórakozás, szabadság (kulturált időtöltés, megfelelő társaság kiválasztása, káros szenvedélyek kerülése).</p> <p>10. Helyes - helytelen (viselkedési szokások kialakulása, szenvedélyek kialakulása, - dohányzás, italozás, játékfüggőség, kábítószer fogyasztás).</p> <p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A kívánatos tulajdonságok tudatos kialakítása, fejlesztése, szituációs gyakorlatok. 2. Szembesülés reális és irreális tervekkel (vágyak és a lehetőségek tudatosítása). 3. Írott és íratlan szabályok (iskolai szabályok, közlekedési szabályok, játékszabályok) betartása, megszegése, következmények (példák saját élményekből, filmekből). 4. Videofilm megtekintése, megbeszélése, helyes, nem helyes felismerése. 5. Személyes higiénia napi rutinja, heti teendők (hajmosás), havi(hajvágás) számbavétele, tudatosítása. 6. Lakás tisztántartása, rendje (napi-, heti-, havi teendők) és biztonsága (bezárása, idegenek távöltartása), szomszédokkal szembeni viselkedés, egymás segítése. 7. Saját napirend összeállítása. 8. A tervezett élet előnyeinek tudatosítása. (A mai napra tervezett feladatok és tevékenységek az e havi, ez évi, későbbi terve végig gondolása tervezése.) 9. Különböző munkakörökhöz szükséges tulajdonságok számbavétele. 10. Képességi lista készítése a számba jövő munkakörökről (pl. a takarító: pontos, kitartó, megbízható, rendszerető). 11. Különböző munkahelyek megismerésére tanulmányi séták (pl. boltok, raktárak, konyhák, műhelyek stb. megtekintése). 12. Beszélgetés, szituációs játék, képek nézegetése, csoportosítása. 13. Megcélzott szakma szerinti képességek intenzívebb fejlesztése (pl.: tevékenység egyre hosszabb ideig, rendszeresség fejlesztése, megtartó emlékezet fejlesztése, utasítások megjegyzése, végrehajtása). 14. Pihenés: kirándulás, testedzés, tánc, kézműves tevékenységek, egyedül, együtt a családdal, társaságban. 15. Egészségmegőrzés, kondicionálás lehetőségei (életmód, életvezetés). 	
<ol style="list-style-type: none"> 16. Egészségkárosító szokások számbavétele (prospektusok gyűjtése, szituációs gyakorlatok), a visszautasítás gyakorlása. 17. A pénz értékének tudatosítása. A takarékoság lehetőségeinek megbeszélése. 18. Helyzetgyakorlatok, tanulmányi séta bankban, számlanyitáshoz szükséges adatok és kapcsolatos teendők és veszélyek. 	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>munkafegyelem, baleset, figyelem, létfeltétel, táplálkozás, lakás, ruházkodás, a pénz értéke, törvény, szabály, igazságszolgáltatás, büntetés, saját érdek, választó, képviselő, képviselő. személyi igazolvány, határátlépés, állampolgár, sajátkezü aláírás, tájékozódás, tapasztalatszerzés, próbálkozás, tanács, tanácsadó, kötelesség, mulasztás, tévedés, hiba kijavítása, elnézés kérése, bank, folyószámla, átutalás, fedezet, takarékoskodás, titkos kód, bankkártya, kölcsön, kezes, ápoltság, taszító, vonzó, sminkelés, káros szokás, egészségmegőrzés, mértékletes, lustaság, jóleső fáradtság, szenvedély, visszautasítás</p>

Tematikai egység	3. Beilleszkedés, alkalmazkodás	Órakeret: 12
Előzetes tudás	Helyes értékválasztás.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Az osztályközösség tagjait megismerni. Saját képességeit ismerni, jövőjét reálisan tervezni.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési feladat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A szabályokat elfogadni. 2. Helyes napirendet kialakítani. 3. Érzelmileg azonosulni az elődök tetteivel. 4. Szolidaritást tanúsítani a rászorulókkal szemben. 5. Aktívan részt venni a lakóközösség és az iskolaközösség életében. 6. Bekapcsolódni a helyi öntevékeny csoportok munkájába (szakkör, énekkar, táncsoport). <p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tanulói jogok és kötelességek. 2. Házirend. 3. Tűz- és balesetvédelem. 4. Napirend. 5. Tanórán kívüli elfoglaltságok. 6. Tanulás és tudás. 7. Bevált és új tanulási módszerek kialakítása („a tanulás tanulása”, tanulási technikák megismerése). 8. Műhelyek, munkahelyek megismerése, munkatársi kapcsolatok. 9. Gyakorlati tantárgyakkal kapcsolatos képességek feltérképezése (többek között kezűgyesség, kitartás, pontosság, megbízhatóság). 		<p>Kommunikáció: olvasás, írás, szókincsbővítés, médiaismeret,</p> <p>Környezetismeret: egészséges életmód, egészség-megőrzés,</p> <p>Életvitel és gyakorlat: személyes szükségletek, teendő, háztartási és gondozási teendők,</p> <p>Gyakorlati képzés előkészítése: pályaválasztás, munkavállalás, életvezetés, munkatársi kapcsolatok,</p>
<p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A házirenddel, munkarenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása). 2. Időbeosztás, órarend. 3. Hatékonyság ellenőrzése. 4. Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével. 5. Beszámoló az önálló tanulásról és a tanulópárok együttműködésének tapasztalatairól. 6. Kérdések megfogalmazása az új tantárgyakkal kapcsolatban. 7. Kapcsolatépítés, aktív együttműködés. 		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	egyéni tanulás, tanulócsoport, kötelező tanóra, igazolt-igazolatlan hiányzás, legális munkavégzés, feketemunka, helytörténet, múlt, közelmúlt, együttérzés, önkéntesség, önfeláldozás, karitatív tevékenység	
A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló képes <ol style="list-style-type: none"> 1. az osztályközösség és viselkedéskultúra alakítására, 2. saját képességeinek ismeretére, jövőjének reális tervezésére, 3. aktívan részt venni az intézmény és a lakóhely életében. 	

Számolás-mérés 9.

A számolás-mérés tantárgy megerősíti az általános iskolában elsajátított ismereteket, készségeket és megalapozza a minél önállóbb életkezdéshez és a gyakorlati tevékenységek elsajátításához szükséges számolási, számítási és mérési ismereteket. A tantárgy tananyagának elsajátítása során folyamatosan törekedni kell a mindennapi élethez, önellátáshoz, munkatevékenységekhez gyakorlatba ágyazottan kapcsolódó feladatmegoldásokra, kerülni kell a túlzott elméletieskedést, fontos a műveletek tapasztalati megerősítése különböző mérő- és szemléltető eszközökkel. Nagy hangsúlyt kell helyezni a gyakorlati oktatást megalapozó hossz-, súly-, terület-, kerület-, térfogatmérések megtapasztalására, a több, kevesebb mennyiségek felismerésére és a szükséges tevékenységhez az elégséges mennyiség meghatározására, az alapanyagok beosztásának megalapozására. A számolási műveletek gyakorlásán és az alapvető logikai feladatok megoldásán túl a tantárgy feladata a felnőtt lét megismerését segítő térbeli és időbeli tájékozódási ismeretek bővítése, a mindennapi feladatok tervezéséhez szükséges szempontok figyelembevételével. A térbeli tájékozódás segítése érdekében fontos a közvetlen környezetben és a tágabb környéken történő eligazodás segítése, a közlekedési útvonalak feltérképezése. Az időbeosztás és az idővel történő gazdálkodás állandó gyakorlása, a rendszeresség és a tervezés fontosságának hangsúlyozása elősegíti az önszabályozás kialakulását. A számolás-mérés tantárgy tanítása lehetőséget ad a családi pénzbeosztás szempontjainak megismerésére, a munkabér értékének felismertetésére, a jövedelmek beosztásának tervezésére, a vásárlások során a fontos és nem szükséges áruk elkülönítésére, a fölösleges költségek és túlköltés megelőzésére.

A számolás-mérés tantárgy különösen fontos szerepet játszik az erkölcsi nevelés terén a szabályok betartására, a kitartásra és pontosságra neveléssel, a takarékoskodás szempontjainak felismertetésével és a mennyiségek igazságos elosztására és arányos beosztására nevelésével.

A családi életre nevelés terén felkészít a lakókörnyezetben történő eligazodásra, a havi, heti és napirend munka, tanulás, pihenés, szórakozás ésszerű beosztására és családi jövedelem beosztásának megismerésére és tervezésére. A fenntarthatóság, környezettudatosság fejlesztési területen támogatja a takarékos, beosztó életvitel tervezésének és kivitelezésének elveit.

Pályaorientáció területén segíti a munkavégzéshez kapcsolódó mérési tevékenységek és számítási műveletek megismerését és elősegíti a szükséges segédeszközök tervezését.

Gazdasági és pénzügyi nevelés területén felkészít a minél önállóbb életvitelhez szükséges gazdálkodási és takarékosági feladatok ellátására. A tanulás tanítása területen segíti az önálló tervezéshez, gondolkodáshoz szükséges adatok felismerését és gyűjtését.

A kulcskompetenciák fejlesztése során az anyanyelvi kommunikáció fejlődését a tantárgy a számolási és mérési tevékenységek, adatok, mértékegységek helyes megnevezésének tudatosításával erősíti.

A matematikai kompetencia fejlesztéséhez a tantárgy a matematikai nyelvezet és gondolkodás alapjainak valamint az alapvető mérési, számolási tapasztalatok és összefüggések megismertetésével járul hozzá.

A természettudományos és technikai kompetencia fejlődését a természet által meghatározott egyszerű fizikai paraméterek, természeti jelenségek megismertetésével támogatja. A számolás-mérés tantárgy a digitális kompetenciaterület fejlődését segíti a különböző mérőeszközök helyes alkalmazásának elsajátításával és a számolási műveletekhez a különféle digitális eszközök bevonásával.

A tantárgy a hatékony, önálló tanulás kompetenciaterület fejlődésében az önálló ismeretszerzés és minél önállóbb következtetések levonásának támogatásával járul hozzá.

A nevelés - oktatás - fejlesztés területei	Tantárgy	9 - 10. évfolyam		
		9. évfolyam	10. évfolyam	2 tanéves óraszám
Társadalmi környezet	Számolás-mérés	5	5	360

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyam:	9.	10.
Heti óraszám:	5	5
Éves óraszám:	180	180

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	9.	10.
--------------------	----	-----

1. Térbeli és időbeli tájékozódás	40	40
2. Műveletek	52	52
3. Mértékegységek, mérések, a pénz	70	70
4. Szabadon felhasználható 10%	18	18

Tematikai egység	1. Térbeli és időbeli tájékozódás			Órakeret: 40
Előzetes tudás	1. A rendelkezésre álló idő beosztása. 2. Eligazodás az időpontok között (dátumok).			
Tantárgyi fejlesztési célok	1. A térbeli, időbeli tájékozódást fejleszteni. 2. Helyesen értelmezni a mindennapi életben használt földrajzi kifejezéseket, és spontán beszédben helyesen használni a tanultakat.			
Kapcsolódási pontok	Kommunikáció: szókincs-bővítés, Társadalmi ismeretek: lakóhely, közlekedés, történelmi ismeretek, Környezetismeret: élettelen környezet, felszíni formák, Gyakorlati képzés előkészítése: munkavégzéssel kapcsolatos időbeli ismeretek			
Tananyag, ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt, javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok	
Tájékozódás az iskola területén	Az iskola összes helyiségének, dolgozójának, munkájuknak, munkahelyeiknek megismerése, szükség esetén felkeresése, megbízatások önálló teljesítése	helyiségek, munkakörök	Otthonosan és felelősségteljesen mozogni az iskola és otthona környékén.	
Tájékozódás az iskola környékén	Az iskola címének elmondása, leírása Környező utcák bejárása, nevei. Legközelebbi tömegközlekedési eszközök Az otthon-iskola útvonal ismerete, elmondása, megmutatása a térképen	kerület, utca, házszám, középületek, lakóépületek <i>közterületek</i>	Ismerje az otthon - iskola útvonalát, igazodjon el a környező utcákban.	
Alapvető földrajzi ismeretek	A földgömb Távolságok becslése, lemérése, átszámítása. Autóutak, vasútvonalak „bejárása”. Piktogramok értelmezése. Albumok nézegetése a Föld különböző tájairól Lapozgatás, oldalszámok sorrendje meghatározott oldalak fellapozása	égtájak, földrészek, országok természeti képződmények	Alapvető térképismereteit (égtájak, földrészek és néhány ország megmutatása) bővíteni.	
Eligazodni Magyarország térképén.	A földgömb, Magyarország és Budapest térképének tanulmányozása, piktogramok értelmezése. Híradások, események helyszínének megkeresése	égtájak, földrészek, országok természeti képződmények	Gyakorlatszerzés hazánk térképéről	
Idő	Az időfogalom szűkebb és tágabb kiterjedése	(múlt - jelen - jövő).	tájékozódni időben	

Az óra	Időegységek, időtartamok becslése, mérése, időpontok fontossága (nyitva tartások, menetrend, TV-műsor stb.) Digitális és hagyományos óra jelzéseinek egyeztetése	Időpontok meghatározása többféle módon. (fél 8, 7.30., 19.30) másodperc	Időpontot pontosan meghatározni kétféle óra alapján.
Napirend, heti beosztás	Napi tevékenységek időtartamai, Napirend készítése a tevékenységekre fordított időtartamokkal (összesen 24 óra)	munkaidő, szabadidő szabadidős tevékenységek	Az időt hasznosan eltölteni, és jól kihasználni.
Év, évszakok, hónapok	Egy éves időtartam érzékelése (tavaly ilyenkorától mostanáig). Naptári év, tanév meghatározása évszakok periodikus váltakozása. Születési év és jelen év különbségéből az életkor kiszámítása	1 évvel ezelőtt, 1 év óta 1 év múlva stb. kifejezések értelmezése.	Tájékozódni tágabb időhatárokon belül.
Történelmi időszakok	Beszélgetés régi korokról, régi épületek, bútorok, ruhák, szerszámok megfigyelése Múzeumlátogatások Történelmi évszámok, értelmezésük	régi, <i>ócska, antik</i> , műemlék	Érdeklődni történelmi események, és személyek iránt.

Tematikai egység	2. Műveletek		Órakeret: 52
Előzetes tudás	Számológép használat. Összeadás alkalmazása a mindennapi életben.		
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Képességeinek megfelelő mértékben elvégezni a műveleteket, becslési, önellenőrzési képességét fejleszteni. 2. A feladat megoldását megtervezni, és helyesen kiszámolni.		
Kapcsolódási pontok	Kommunikáció: szókinccs, szövegértés, Társadalmi ismeretek: személyi szükséglettel, felnőtt élettel kapcsolatos témák, közlekedés, Életvitel és gyakorlat: vásárlás, piktogramok,		
Tananyag, ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt, javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok
Műveletek 100-as körben (egyéni képességekre fokozott figyelemmel).	A tanult műveletek végzése egyre nagyobb önállósággal egy és kétjegyű számokkal. Saját színvonalukon önálló számolás, közös ellenőrzés, önálló javítás. helyiérték gyakorlása, számjegyek egymás alá írása, nagyságrendek megállapítása	egyesek, tízesek, százask helye, maradék hozzáadása	Megbecsülni, kiszámítani és ellenőrizni a műveletek eredményét. Felismerni az ellentétes műveletek összefüggéseit.
Számkör bővítése.	Nagy számok kiolvasása, nagyságrendjük	számok nevei tízezertől	Egyéni képességek szerint elolvasni a számokat és

	érzékelése. Árak nézegetése árjegyzékekben a túró rúditól az Audiig. Számok kiolvasása, nagyságrendek összehasonlítása Alaki- és helyi érték differenciálása Telefonszám lejegyzése, kiolvasása	olcsó, drága, akció, leértékelés	reálisan megkülönböztetni nagyságrendjüket. Felismerni a számok nagyságrendjét, alaki, - és helyi értékek különbségét megérteni.
Számológép használata (ellenőrzés, önellenőrzés).	Szorzás, osztás fogalma, előfordulása a mindennapi életben. Szorzás a számológéppel, ellenőrzése összeadásokkal, osztással ellentétes műveletek fogalma	sorrend, ellenőrzés becslés, kitörlés, javítás	Megbízhatóan alkalmazni a számológépet, az eredményt becsléssel ellenőrizni.
Szöveges feladatok (megoldási terv készítése, az eredmény értelmezése, válasz megfogalmazása).	szöveges feladatok megbeszélése, szükséges műveletek megállapítása, elvégzése, ellenőrzése	kérdés tisztázása, megválaszolása szóban	A feladatot logikusan átgondolni és a megfelelő művelet kiválasztani. Helyesen megfogalmazni a választ a szöveges feladatban feltett kérdésre.

Tematikai egység	3. Mértékegységek, mérések, a pénz		Órakeret: 70
Előzetes tudás	Pénzhasználat. Pontosság.		
Tantárgyi fejlesztési célok	1. A pénzzel kapcsolatos felelős gondolkodást kialakítani. 2. Takarékoság szükségességét megérteni, elfogadni.		
Kapcsolódási pontok	Kommunikáció: szókincs-bővítés, olvasás, írás, Társadalmi ismeretek: felkészülés a felnőtt életre, Környezet-ismeret: emberi test, Életvitel és gyakorlat: háztartási munka, vásárlás, takarékoság, Gyakorlati képzés előkészítése: munkavállalás, munkabér, rezszi elemei,		
Tananyag, ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt, javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok
Mérési gyakorlatok, mértékegységek, mérések.	Különböző típusú mérésekhez megfelelő eszköz kiválasztása, mértékegység meghatározása. Mérőeszközök használatának megfigyelése különböző üzletekben. Mérőeszközök helyes használata. Mennyiségek növelése, csökkentése, értékek önálló megállapítása, leírása. A napi gyakorlatban használt mennyiségekkel kapcsolatos fogalmak megismerése (csipetnyi só, csepp ecet, borsónyi, diónyi, morzsányi, ujjnyi,	személy- és konyhai mérleg, mérőszalag, vonalzó	Kiválasztani és helyesen alkalmazni a megfelelő mérőeszközt, pontosan mérni.

	hajszálvékony). Hosszúságmérés a szövéssel kapcsolatos nagyságrendben. Mért adatok összehasonlítása, szemmérték ellenőrzése méréssel, optikai „csalódások” ellenőrzése (egyenlő, pedig eltérőnek látszik).		
A pénz, pénzkezelés, banki ismeretek.	Papírpénzek, érmék felismerése, megnevezése, értékük összehasonlítása. Összegek kiszámolása, váltások. Különböző jövedelemforrások számbavétele. Jövedelmek, megélhetési költségek, „rezi”, villany-, gáz-, telefon-, ebéd-befizetés, BKV- bérlet nagyságrendje, összehasonlítása. Vásárlások. Üzletekben, katalógusokban áruk megfigyelése. Hirdetéseken, plakátokon összegek keresése. Különböző szolgáltatások árai.	bank, bankkártya, csekk, készpénz jövedelem, adósság, hitel kölcsön, részletfizetés takarékoság	A pénz gondos kezelését, megőrzésének módját ismerni. Differenciálni a szükséges és a luxuscikkeket.

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló képes 1. számok (nagy számok) kiolvasására, nagyságrendjük érzékelésére, 2. mérések, mértékegységek alkalmazására, 3. több művelettel végezhető szöveges feladatok megértésére, szükséges műveletek elvégzésére, 4. időegységek adekvát használatára 5. a számológép megbízható alkalmazására, 6. a pénz fontosságának megértésére, beosztására, megóvására.
---	--

Számolás-mérés 10.

A számolás-mérés tantárgy megerősíti az általános iskolában elsajátított ismereteket, készségeket és megalapozza a minél önállóbb életkezdéshez és a gyakorlati tevékenységek elsajátításához szükséges számolási, számítási és mérési ismereteket. A tantárgy tananyagának elsajátítása során folyamatosan törekedni kell a mindennapi élethez, önellátáshoz, munkatevékenységekhez gyakorlatba ágyazottan kapcsolódó feladatmegoldásokra, kerülni kell a túlzott elméletieskedést, fontos a

műveletek tapasztalati megerősítése különböző mérő- és szemléltető eszközökkel. Nagy hangsúlyt kell helyezni a gyakorlati oktatást megalapozó hossz-, súly-, terület-, kerület-, térfogatmérések megtapasztalására, a több, kevesebb mennyiségek felismerésére és a szükséges tevékenységhez az elégséges mennyiség meghatározására, az alapanyagok beosztásának megalapozására. A számolási műveletek gyakorlásán és az alapvető logikai feladatok megoldásán túl a tantárgy feladata a felnőtt lét megismerését segítő térbeli és időbeli tájékozódási ismeretek bővítése, a mindennapi feladatok tervezéséhez szükséges szempontok figyelembevételével. A térbeli tájékozódás segítése érdekében fontos a közvetlen környezetben és a tágabb környéken történő eligazodás segítése, a közlekedési útvonalak feltérképezése. Az időbeosztás és az idővel történő gazdálkodás állandó gyakorlása, a rendszeresség és a tervezés fontosságának hangsúlyozása elősegíti az önszabályozás kialakulását. A számolás-mérés tantárgy tanítása lehetőséget ad a családi pénzbeosztás szempontjainak megismerésére, a munkabér értékének felismertetésére, a jövedelmek beosztásának tervezésére, a vásárlások során a fontos és nem szükséges áruk elkülönítésére, a fölösleges költségek és túlköltés megelőzésére.

A számolás-mérés tantárgy különösen fontos szerepet játszik az erkölcsi nevelés terén a szabályok betartására, a kitartásra és pontosságra neveléssel, a takarékoskodás szempontjainak felismertetésével és a mennyiségek igazságos elosztására és arányos beosztására nevelésével.

A családi életre nevelés terén felkészít a lakókörnyezetben történő eligazodásra, a havi, heti és napirend munka, tanulás, pihenés, szórakozás ésszerű beosztására és családi jövedelem beosztásának megismerésére és tervezésére. A fenntarthatóság, környezettudatosság fejlesztési területen támogatja a takarékos, beosztó életvitel tervezésének és kivitelezésének elveit.

Pályaorientáció területén segíti a munkavégzéshez kapcsolódó mérési tevékenységek és számítási műveletek megismerését és elősegíti a szükséges segédeszközök tervezését.

Gazdasági és pénzügyi nevelés területén felkészít a minél önállóbb életvitelhez szükséges gazdálkodási és takarékoskodási feladatok ellátására. A tanulás tanítása területén segíti az önálló tervezéshez, gondolkodáshoz szükséges adatok felismerését és gyűjtését.

A kulcskompetenciák fejlesztése során az anyanyelvi kommunikáció fejlődését a tantárgy a számolási és mérési tevékenységek, adatok, mértékegységek helyes megnevezésének tudatosításával erősíti.

A matematikai kompetencia fejlesztéséhez a tantárgy a matematikai nyelvezet és gondolkodás alapjainak valamint az alapvető mérési, számolási tapasztalatok és összefüggések megismertetésével járul hozzá.

A természettudományos és technikai kompetencia fejlődését a természet által meghatározott egyszerű fizikai paraméterek, természeti jelenségek megismertetésével támogatja. A számolás-mérés tantárgy a digitális kompetenciaterület fejlődését segíti a különböző mérőeszközök helyes alkalmazásának elsajátításával és a számolási műveletekhez a különféle digitális eszközök bevonásával.

A tantárgy a hatékony, önálló tanulás kompetenciaterület fejlődésében az önálló ismeretszerzés és minél önállóbb következtetések levonásának támogatásával járul hozzá.

A nevelés - oktatás - fejlesztés területei	Tantárgy	9 - 10. évfolyam		
		9. évfolyam	10. évfolyam	2 tanéves óraszám
Társadalmi környezet	Számolás-mérés	180	180	360

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyam:	9.	10.
Heti óraszám:	5	5
Éves óraszám:	180	180

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	9.	10.
1. Térbeli és időbeli tájékozódás	40	40
2. Műveletek	52	52
3. Mértékegységek, mérések, a pénz	70	70
4. Szabadon felhasználható 10%	18	18

Tematikai egység	1. Térbeli és időbeli tájékozódás	Órakeret: 40
Előzetes tudás	1. A rendelkezésre álló idő beosztása. 2. Eligazodás az időpontok között (dátumok).	

Tantárgyi fejlesztési célok	1. A térbeli, időbeli tájékozódást fejleszteni. 2. Helyesen értelmezni a mindennapi életben használt földrajzi kifejezéseket, és spontán beszédben helyesen használni a tanultakat.		
Kapcsolódási pontok	Kommunikáció: szókincs-bővítés, Társadalmi ismeretek: lakóhely, közlekedés, történelmi ismeretek, Környezetismeret: élettelen környezet, felszíni formák, Gyakorlati képzés előkészítése: munkavégzéssel kapcsolatos időbeli ismeretek		
Tananyag, ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt, javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok
Tájékozódás az otthon és az iskola környékén	Lakóhely, iskola megmutatása a település térképén. (Budapest térképén). Járművek, útvonalak tanulmányozása térképen, (BKV térképen), egyes útvonalak bejárása, felidézése a térképen. Saját lakcím leírása, bejelölése a térképen, egymás „meglátogatása” (útvonal meghatározása).	BKV, tömegközlekedés, átszállás, közlekedési csomópont	Otthonosan és felelősségteljesen mozogni az iskola és otthona környékén. Ismerni az otthon - iskola útvonalát, eligazodni a környező utcákban.
Alapvető földrajzi ismeretek	Látogatás a Planetáriumban, csillagok, bolygók, a Nap, a Föld fogalma, a földgömb tanulmányozása, tengerek, óceánok, földrészek helyének meghatározása.	Északi sark, Déli sark, Egyenlítő, földrészek, országok nevei	Alapvető térképismereteit (égtájak, földrészek és néhány ország megmutatása) bővíteni.
Eligazodni Magyarország térképén.	Égtájak nevei, értelmezésük (Településünktől északra, Budapesttől északra). Távolságok becslése, lemérése, átszámítása. Autóutak, vasútvonalak „bejárása”. Piktogramok értelmezése.	távolsági és tömegközlekedési eszközök	Gyakorlatszerzés hazánk térképéről
Időegységek	Időegységek a másodperctől az évszázadig. Jelenlegi időpont helyes megállapítása. Időtartamok kiszámítása a kezdési és befejezési időpontból (egy éves időtartam érzékelése tavaly ilyenkortól mostanáig, a szünidő hosszát kiszámítani utolsó és első tanítási nap alapján). Téli és nyári időszámítás.	időegységek nevei időtartam	Megérteni az időbeliség, és az időtartamok közti nagyságrendbeli különbségeket
Időegységek a naptól az évig (év, évszakok, hónapok).	Az év felosztása egy oldalas naptárban nap, hét, hónap, évszak év váltása minden variációban tevékenységek időtartamának	tannév, naptári év, <i>éva</i> , <i>szezon</i> , tanítási szünet, szünidő	Megérteni az időbeliség, és az időtartamok közti nagyságrendbeli különbségeket.

	meghatározása (mennyi ideig tart az iskolaév, a tavaszi szünet, az ebéd, egy mondat leírása, egy fogmosás).		
Ismerkedés régmúlt korokkal (történelmi időszakok).	Múzeumlátogatások, feliratok, magyarázatok olvasása, értelmezése.	honfoglalás, király, szabadságharc, háborúk	Ismerkedés régmúlt korokkal (történelmi időszakok).

Tematikai egység	2. Műveletek		Órakeret: 104
Előzetes tudás	Számológép használat. Összeadás alkalmazása a mindennapi életben.		
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Képességeinek megfelelő mértékben elvégezni a műveleteket, becslési, önellenőrzési képességét fejleszteni. 2. A feladat megoldását megtervezni, és helyesen kiszámolni.		
Kapcsolódási pontok	Kommunikáció: szókincs, szövegértés, Társadalmi ismeretek: személyi szükséglettel, felnőtt étellel kapcsolatos témák, közlekedés, Életvitel és gyakorlat: vásárlás, piktogramok,		
Tananyag, ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt, javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok
Műveletek 100-as körben (egyéni képességekre fokozott figyelemmel).	A tanult műveletek végzése egyre nagyobb önállósággal egy és kétjegyű számokkal. Összetett, több műveletet tartalmazó feladatok végzése, tagok felcserélése összeadásnál. Összeadás és kivonás - az ellentétes műveletek fogalma, ellentétes műveletek összefüggéseinek felismerése.	plusz és mínusz jelentése a számolásnál és a mindennapi életben.	Felismerni az ellentétes műveletek összefüggéseit.
Számkör bővítése.	Nagy számok kiolvasása, ezres, 10- és 100 ezres számjegyeinek megszámlálása, nagyságrendjük megállapítása, teljes számok elolvasása. Helyértékek megállapítása. 0-t tartalmazó számok kiolvasása, 1, 2, 3, és négyjegyű számok elolvasása, írása diktálás után, számjegyek egymás alá írása, diktálás után	tízezer, százezer, millió szám, számjegy sorszám fogalmak különbsége.	Felismerni a számok nagyságrendjét, alakját, - és helyi értékek különbségét megérteni.
Számológép használata (ellenőrzés, önellenőrzés).	Számok, műveleti jelek hibátlan beütése, az eredmény ellenőrzése fordított művelettel. Szorzás, osztás fogalma, előfordulása a mindennapi életben. Szorzás a számológéppel,	számológép-számítógép különbsége	Megbízhatóan alkalmazni a számológépet, az eredményt becsléssel ellenőrizni. A feladatot logikusan átgondolni és a megfelelő műveletet kiválasztani.

	ellenőrzése összeadásokkal, osztással.		
Szöveges feladatok (megoldási terv készítése, az eredmény értelmezése, válasz megfogalmazása).	Szöveges feladatok megbeszélése, szükséges műveletek megállapítása, elvégzése, ellenőrzése, a kapott eredmény értelmezése, eredmény szöveges megfogalmazása.	tervezés, végrehajtás, válasz	A feladatot logikusan átgondolni és a megfelelő művelet kiválasztani. Helyesen megfogalmazni a választ a szöveges feladatban feltett kérdésre.

Tematikai egység	3. Mértékegységek, mérések, a pénz		Órakeret: 140
Előzetes tudás	Pénzhasználat. Pontosság.		
Tantárgyi fejlesztési célok	1. A pénzzel kapcsolatos felelős gondolkodást kialakítani. 2. Takarékoság szükségességét megérteni, elfogadni.		
Kapcsolódási pontok	Kommunikáció: szókincs-bővítés, olvasás, írás, Társadalmi ismeretek: felkészülés a felnőtt életre, Környezet-ismeret: emberi test, Életvitel és gyakorlat: háztartási munka, vásárlás, takarékoság, Gyakorlati képzés előkészítése: munkavállalás, munkabér, rezszi elemei,		
Tananyag, ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt, javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok
Mérési gyakorlatok, mértékegységek, mérések.	Mérőeszközök használatának megfigyelése különböző üzletekben. Mérőeszközök helyes használata. Egymás testmagasságának mérése, összehasonlítása. Egymás testsúlyának becslése, mérése, adatok feljegyzése, mérések megisméltése fél év után, változás kiszámolása. Súly- és térfogat-mérések a tankonyhán	több, kevesebb, pontosan annyi nőtt, hízott, fogyott	Kiválasztani és helyesen alkalmazni a megfelelő mérőeszközt, pontosan mérni.
A pénz, pénzkezelés, banki ismeretek.	Papírpénzek, érmék felismerése, megnevezése, értékük összehasonlítása. Számlák befizetésének, pénz feladásának megfigyelése. „Mit vehetnél ennyi pénzből?” becslés, javítás. Hasonló áruk keresése több katalógusban. „Melyik olcsóbb?” Árak és mennyiségek összefüggése. Akciós áruk, az eredeti és a leszállított ár különbségének kiszámítása. Termékek árainak becslése, ellenőrzése „mennyit tévedtél?”	papírpénzek felismerése, címletükről és színükről bank, posta, csekk, bankkártya, ellenőrző szelvény	A pénz gondos kezelését, megőrzésének módját ismerni.

	Pénz beosztása. Szükséges és szükségtelen áruk.		
--	---	--	--

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló képes 1. számok (nagy számok) kiolvasására, nagyságrendjük érzékelésére, 2. mérések, mértékegységek alkalmazására, 3. több művelettel végezhető szöveges feladatok megértésére, szükséges műveletek elvégzésére, 4. időegységek adekvát használatára 5. a számológép megbízható alkalmazására, 6. a pénz fontosságának megértésére, beosztására, megóvására.
---	--

Társadalmi ismeretek 9.

A társadalmi ismeretek tantárgy célja az általános iskolában elsajátított ismeretekre építve a felnőtt élet mindennapjait átszövő történelmi, állampolgári és lakóhelyi ismeretek elmélyítése, pontosítása. A tantárgy tanulása során a tanuló egyre differenciáltabban megismeri az állampolgárságával, személyi okmányaival kapcsolatos jogokat és kötelezettségeket, a társadalmi együttélésrel kapcsolatos szabályrendszert. Felismeri az állampolgársághoz kapcsolódó és a mindennapi társadalmi életben előforduló tevékenységeknél a szükséges és elégséges segítségigénylési lehetőségeket, képes támogatott módon döntéseket hozni, képviselni saját véleményét, igényeit. A lakóhely és a közvetlen környezet közlekedési lehetőségeinek megismerése megeremti az alapját a készségfejlesztő iskola külső helyszínein történő feladatvégzéshez szükséges, fokozatosan egyre önállóbb közlekedés előkészítésének. A gyalogos, a kerékpáros és tömegközlekedési lehetőségek és szabályok feltérképezésével a tantárgy segíti az optimális útvonal és a biztonságos lehetőség kiválasztását. Az alapvető történelmi ismereteken keresztül a tanuló felismeri a jelenkor társadalmi ünnepeinek fontosságát, a jelképek jelentőségét, példamutató elődjaink tetteinek értékét. Elmélyül igénye a megfelelő külsőségek mellett az ünnepeken történő aktív részvétel iránt, átérzi a hagyományokra épülő aktuális történések fontosságát.

A tantárgy fontos szerepet tölt be az erkölcsi nevelés terén a társadalmi együttélés szabályainak betartására törekvő magatartás támogatásával, az alkalmazkodás, a közösségi felelősségvállalás tudatosításával.

Emlékezetes elődjaink pozitív példájának megismerésén keresztül hozzájárul a nemzeti öntudat, hazafias nevelés céljainak megvalósításához.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelés fejlesztési területet támogatja a személyes adatok védelmének, az állampolgári jogok és kötelezettségek igénylésének megerősítésével, a demokratikus intézményrendszeren belüli eligazodás segítségével.

Az önismeret és társaskultúra fejlesztésének területén a tantárgy részt vesz a lakókörnyezet, a társas közlekedés és a társadalmi megmozdulások,

ünnepek egyre differenciáltabb megismertetésében, az ezekkel összefüggő szabályrendszerek betartásának segítésében.

A családi életre nevelés területén a tantárgy nagy hangsúlyt helyez a családi élettel kapcsolatos, a demokratikus intézményrendszerhez köthető adminisztratív ügyintézés megismertetésére, az ezekhez szükséges segítség igénybe vételének lehetőségére.

A médiatudatosságra nevelés fejlesztési terület támogatását szolgálja a tantárgy társadalmi eseményekhez köthető tartalmak keresésére, figyelemmel kísérésére ösztönző tartalma.

A tantárgy fontos szerepet játszik az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterület fejlesztésében a személyes adatok kezelésével kapcsolatos tartalmak alkalmazásának támogatásával, a környezet hagyományainak és a fontos társadalmi eseményeknek a megismertetésével.

A szociális és állampolgári kompetencia fejlesztését a tantárgy a tanulók igényeinek és kötelezettségeinek gyakorlásához szükséges támogatott döntéshozatali lehetőség megismertetésével és alkalmazására ösztönzéssel segíti, erősíti a lehetőségek közötti választás mérlegelésének gyakorlását.

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetenciaterület fejlődését a környezetben történő biztos eligazodás, a szabályok ismeretében és alkalmazásában való gyakorlat támogatja.

A nevelés - oktatás - fejlesztés területei	Tantárgy	9 - 10. évfolyam óraszámok/ hét		
		9. évfolyam	10. évfolyam	2 tanéves óraszám
Társadalmi környezet	Társadalmi ismeretek	1	1	72
	Etika	1	1	72

A nevelés - oktatás - fejlesztés területe	Tantárgy	9. évfolyam	10. évfolyam	2 tanéves óraszám
		Társadalmi környezet	Társadalmi ismeretek	36 óra
	Etika	36 óra	36 óra	72

Tematikai egység	1. Személyi adatok. Állampolgári ismeretek	Órakeret: 7
Előzetes tudás	Személyes dokumentumok fontosságának felismerése és körültekintő használata. Jogok, feladatok, kötelességek tartalma.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Adatait pontosan ismerni. 2. „Felnőttség” felelősségét megélni.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési feladat</p> <ol style="list-style-type: none"> Megtanulni, és leírni, (lemásolni) nevét, legfontosabb személyi adatait, érteni, hogy a személyes adatok kiadása, és az aláírás felelősséggel jár. Ismerni a közeli hozzátartozók adatait (nevek, címek, az iskola neve, címe). Állampolgári jogainak és kötelességeinek néhány területét ismerni. Az „igazolvány” használatának szabályait ismerni, és betartani. <p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> Személyes adatok A személyi adatok körének folyamatos, bővítése, gyakorlása. Rokonsági fokok megismerése. Rá vonatkozó törvények, szabályok ismerete, azok betartásának szükségessége. Egyszerűbb összefüggések felismerése. Annak ismerete, hogy mire jogosít a személyi igazolvány 		<p>Kommunikáció: olvasás, írás, szókincsbővítés,</p> <p>Médiaismeret non-verbális kommunikáció,</p> <p>Információs eszközök használata: internet tartalmak</p> <p>Etika: Társadalmi együttélés</p> <p>Osztályfőnöki óra: felkészülés a felnőtt életre</p>
<p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> Hivatalos személyi dokumentumok (születési anyakönyvi kivonat, diákigazolvány, személyi igazolvány, TAJ kártya, adókártya) nézegetése, használatával kapcsolatos ismeretek rendszerezése, használatával kapcsolatos ismeretek. Szituációs játékok az adatok gyakorlására (személyi dokumentumok használata). Másolás, írás, adatlapokkal való ismerkedés, memorizálás. Családfa készítése. Az állam funkcióinak számbavétele (önkormányzat, nyugdíj, parlament). Az állam szerepe (önkormányzat, rendőrség, okmányiroda, posta). Szerepjáték: választás, különböző funkcióra (ki alkalmas rá az osztályban, a vezető kötelességei, a beosztott feladatai). A tanulóra vonatkozó szabályzatok megismerése (házirend, napirend), a szabályzatok összeállításában aktív részvétel. 		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	születési anyakönyvi kivonat, személyi igazolvány, személyes adatok, állampolgár, sajátkezű aláírás, családi és utónév, állampolgárság, személyi igazolvány száma, telefonszám, TAJ kártya, rokon - ismerős, családfa, önkormányzat hivatalai, parlament, törvény, különböző szabályzatokkal kapcsolatos fogalmak, saját érdek, választó, képviselő, képviselő, tájékozódás, tapasztalatszerzés, próbálkozás, tanács, tanácsadó	
Tematikai egység	2. Lakóhelyismeret - Közlekedésre nevelés	Órakeret: 10

Előzetes tudás	Figyelmes, körültekintő közlekedés.
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Honismeretét fejleszteni, minél több konkrét ismeretet szerezni. 2. Ismerni a közlekedés legfontosabb szabályait. 3. A közlekedéshez szükséges jelzéseket felismerni és figyelembe venni.
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Fejlesztési feladat 1. Egyszerűbb térképen tájékozódni kis segítséggel. 2. A domborzati térkép szín és jelrendszerét érteni. 3. Megtalálni térképen a lakóhelyét. 4. Ismerni lakóhelyének nevezetességeit. 5. Ismerni az útvonalat és járműveket, amikkel az iskolába jár. 6. Személyes tárgyait, (poggyászát) számon tartani, és magával vinni az utazáshoz szükséges iratait. 7. Gondolatait néhány mondatban elmondani. 8. Betartani a viselkedési normákat. 9. Érteni a piktogramokat, megismerni a megállót, állomást jelentő táblákat. 10. Ismerni a közlekedési csomópontok jellemzőit, a közlekedéséhez szükséges jelzéseket felismerni, és figyelembe venni.	Kommunikáció: szókincs bővítés, olvasás, írás, Számolás-mérés: tájékozódás, Környezet-ismeret: földrajzi ismeretek, élettelen környezet, egészségmegőrzés, Életvitel és gyakorlat: piktogramok, képi információk, Ábrázolás-alakítás: rajzolás, festés, térbeli formák alkotása,
Ismeretek 1. A főváros és lakóhelye nevezetességeinek, földrajzi jellemzőinek, élővilágának megismerése, térképismeret kialakítása, fejlesztése. 2. Településéről, megyéjéről tanult földrajzi ismeretek összefoglalása, rendszerezése 3. A különféle közlekedési eszközökön az utazás feltételeinek megismerése, az utazás megvalósítása segítséggel (menetrend, tájékoztató). 4. Az utazással kapcsolatos piktogramok megismerése. 5. A közlekedés szereplőinek felelőssége. 6. A gyalogos közlekedés szabályainak pontos ismerete és betartása.	
Tevékenység 1. Különböző léptékű térképeken tájékozódás, adott helyszín megkeresése, meghatározása a szokásos közlekedési útvonalak áttekintése. 2. Idegenforgalmi kiadványok, fotóalbumok, nézegetése, atlasz, feladatlap, tankönyvhasználat. 3. Munka homokasztalon vagy színes gyurmával, terepasztal használata, filmek megtekintése és megvitatása. 4. Tanulmányi kirándulás (a tágabb lakókörnyezet megismerése). 5. Prospektusok, szórólapok, plakátok gyűjtése, táblák készítése. 6. Tankönyvhasználat, feladatlapok kitöltése, utazás különféle járműveken. 7. Szituációs gyakorlatok. 8. A szabályok biztos ismerete és gyakorlása. 9. Mi a teendő, ha leáll a közlekedés valamilyen okból? 10. Képek válogatása, csoportosítása (épületek funkciója, kora szerint). 11. Közlekedési táblák, jelzések ismerete. 12. Helyzetgyakorlatok, filmek megtekintése, a szituációk megbeszélése. 13. Tanulmányi séta. 14. Balesetek megelőzése, szabályok betartása, ill. felelőtlen közlekedés következményeivel kapcsolatos film megtekintése és megbeszélése. 15. /Önálló közlekedés adott helyre, adott helyről./	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	ország, haza, főváros, nagyváros, lakóhely, domborzati, gazdasági, utca térkép, nevezetesség, turista, idegenforgalom, külföld, belföld, nemzeti büszkeség, Európai Unió (zászló, Himnusz), közlekedési szabály, segítség kérése, érvényes jegy, érvényes bérlet, megállók, állomások, pályaudvarok, információ, piktogramok, kicsinyítés,

	helymeghatározás, tájékozódás, körültekintés, megfontoltság, menetrend, menetidő, kérés, útravaló, poggyász, helyjegy, jelzőtábla, KRESZ, kötelező betartani, büntetés, felelőtlen - felelős, közlekedési táblák, tájékoztató táblák felismerése, megnevezése, szabályos - szabálytalan, szabálysértés, büntetés	
Tematikai egység	3. Történelmi ismeretek - Társadalmi ünnepek	Órakeret: 19
Előzetes tudás	1. Az ünnepek ismétlődése. 2. Régi korok embereinek tisztelete és emléküik ápolása.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Az ünnepek tartalmát és jelentőségét ismerni. 2. A körülötte zajló politikai és társadalmi eseményeket figyelemmel kíséreni.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési feladat</p> <ol style="list-style-type: none"> Tájékozódni a régmúlt, és a jelen eseményeiben. A tanult történelmi eseményeket és személyeket ismerni. Ismerni az ünnepek tartalmát és jelentőségét. Külsőségeiben és tartalmában is képes ünnepelni. <p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> A tanult történelmi ismeretek felszínén tartása (történelmi korok régmúlttól napjainkig). A történelmi korokhoz kapcsolható helyszínek, épületek megismerése, az eseményhez kapcsolható személyek, népcsoportok megnevezése. Piramisok - fáraók - egyiptomi kultúra, Róma - pápaság - kereszténység - templomok, szobrok, képek, ünnepek, Településének és a megyeszékhely történelmi nevezetességei Parlament Közlekedési Múzeumban a közlekedési eszközök fejlődése, változása (esetleg utazás „nosztalgia járművön”). Múzeum, skanzen meglátogatása (felkészülés a látnivalókról, melyik korban készült pl. épület, milyen munkát végeztek az ott élő emberek, milyen volt a ruházatuk stb.) Ünnepek csoportosítása. Szokások, normák (öltözködés, terítés, történelmi-, naptárismeret). 		<p>Kommunikáció: olvasás - írás, médiaismeret,</p> <p>Számolás-mérés: tájékozódás időben és térben,</p> <p>Ének-zene: ünnepekhez, korokhoz kapcsolódó ének, zene,</p> <p>Információs eszközök használata: meghívó, plakát készítése, nyomtatása, anyaggyűjtés a hálózatról,</p>
<p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> Képválogatás adott eseményekkel kapcsolatban, történelmi személyek felismerése tetteik, tulajdonságaik alapján. Könyvek, feladatlapok használata. Irányított beszélgetés. Történelmi eseményekről, személyekről filmrészletek, filmek, leírások megismerése, a kapcsolódó ismeretek rendszerezése, összefoglalása. Adott korokkal kapcsolatos jelmezek, jellegzetes tárgyak készítése, szerepjáték. Albumok, szórólapok, képek, internetről gyűjtött anyag. Tanulmányi kirándulás. Néhány országosan ismert vezető nevének, funkciójának ismerete. Az érintett személyek felismerése, megnevezése. Aktív részvétel ünnepeken, műsor készítése, szerep vállalása, dekoráció készítése 		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	történelem, nemzet, haza, vallás, összetartozás, emlékezet, hagyomány, politikai berendezkedéssel kapcsolatos fogalmak, egyházi, nemzeti, állami, családi, társadalmi, ünnepek, történelem, nemzet, haza, vallás, összetartozás, emlékezet, hagyomány, feltaláló, kísérlet, elavult, egyházi, nemzeti, állami, családi, társadalmi ünnepek	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	Annak tudatosítása, hogy a személyes adatok kiadása, és az aláírás felelősséggel jár, személyes dokumentumait épségben kell őriznie. Ünnepeink ismerete külsőségeiben és tartalmában, az ünnepi alkalmakra készülés lelkesen és aktívan. A közlekedési és a balesetvédelmi szabályok ismerete, és annak elfogadása, hogy tudás, és engedély nélkül járművet vezetni tilos!

Társadalmi ismeretek 10.

Tematikai egység	1. Személyi adatok. Állampolgári ismeretek	Órakeret: 7
Előzetes tudás	Személyes dokumentumok fontosságának felismerése és körültekintő használata. Jogok, feladatok, kötelességek tartalma.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Adatait pontosan ismerni. 2. „Felnöttség” felelősségét megélni.	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési feladat</p> <ol style="list-style-type: none"> Megtanulni, és leírni, (lemásolni) nevét, legfontosabb személyi adatait, érteni, hogy a személyes adatok kiadása, és az aláírás felelősséggel jár. Ismerni a közeli hozzátartozók adatait (nevek, címek, az iskola neve, címe). Állampolgári jogainak és kötelességeinek néhány területét ismerni. Az „igazolvány” használatának szabályait ismerni, és betartani. Törekvés a jog- és kötelesség szerinti életvezetésre. <p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> Személyes adatok, az azonosítás módja, igazolása (ujjlenyomat). A személyi adatok körének folyamatos, bővítése, gyakorlása. Nyomtatványok, adatlapok kitöltése személyi adatokkal, aláírással. Rokonsági fokok megismerése. Rá vonatkozó törvények, szabályok ismerete, azok betartásának szükségessége. Állampolgári jogok és kötelességek megismerése, rendszerezése. Egyszerűbb összefüggések felismerése. Annak ismerete, hogy mire jogosít a személyi igazolvány és az útlevél Önérvényesítés. Jogok és kötelességek ismerete. <p>Tevékenység</p> <ol style="list-style-type: none"> Hivatalos személyi dokumentumok (születési anyakönyvi kivonat, diákigazolvány, személyi igazolvány, TAJ kártya, adókártya) nézegetése, használatával kapcsolatos ismeretek rendszerezése, használatával kapcsolatos ismeretek. Szituációs játékok az adatok gyakorlására (személyi dokumentumok használata). Adatlapok, űrlapok kitöltése, aláírás megfelelő nagyságú betűkkel (pl. útlevél igényléséhez). Másolás, írás, adatlapokkal való ismerkedés, memorizálás. Családfa készítése. Az állam funkcióinak számbavétele (önkormányzat, nyugdíj, parlament). Állampolgári jogok és kötelességek számba vétele (választások, adófizetés, törvények, igazságszolgáltatás, rendvédelem, honvédelem). Az állam szerepével kapcsolatos szemelvények, cikkek olvasása, riportok 		<p>Kommunikáció: olvasás, írás, szókincs bővítés,</p> <p>Médiaismeret non-verbális kommunikáció,</p> <p>Információs eszközök használata: internet tartalmak</p> <p>Etika: Társadalmi együttélés</p> <p>Osztályfőnöki óra: felkészülés a felnőtt életre</p>

<p>megtekintése, helyszínek meglátogatása (önkormányzat, rendőrség, okmányiroda, posta).</p> <p>9. Szerepjáték: választás, különböző funkcióra (ki alkalmas rá az osztályban, a vezető kötelességei, a beosztott feladatai).</p> <p>10. Rá vonatkozó szabályzatok megismerése (házirend, napirend), a szabályzatok összeállításában aktív részvétel.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>születési anyakönyvi kivonat, személyi igazolvány, személyes adatok, állampolgár, sajátkezü aláírás, családi és utónév, állampolgárság, személyi igazolvány száma, telefonszám, TAJ kártya, rokon - ismerős, családfa, önkormányzat hivatalai, parlament, törvény, különböző szabályzatokkal kapcsolatos fogalmak, saját érdek, választó, képviselő, képviselő, tájékozódás, tapasztalatszerzés, próbálkozás, tanács, tanácsadó</p>	
Tematikai egység	2. Lakóhelyismeret - Közlekedésre nevelés	Órakeret: 10
Előzetes tudás	Figyelmes, körültekintő közlekedés.	
Tantárgyi fejlesztési célok	<p>1. Honismeretét fejleszteni, minél több konkrét ismeretet szerezni.</p> <p>2. Ismerni a közlekedés legfontosabb szabályait.</p> <p>3. A közlekedéshez szükséges jelzéseket felismerni és figyelembe venni.</p>	
Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési feladat</p> <ol style="list-style-type: none"> Egyszerűbb térképen tájékozódni kis segítséggel. A domborzati térkép szín és jelrendszerét érteni. Megtalálni térképen a lakóhelyét. Ismerni megyeszékhelye és a budapesti nevezetességeket. Ismerni az útvonalat és járműveket, amikkel az iskolába jár. Személyes tárgyait, (poggyászát) számon tartani, és magával vinni az utazáshoz szükséges iratait. Gondolatait néhány mondatban elmondani. Betartani a viselkedési normákat. Érteni a piktogramokat, megismerni a megállót, állomást jelentő táblákat. Ismerni a közlekedési csomópontok jellemzőit. A közlekedéséhez szükséges jelzéseket felismerni, és figyelembe venni. Megtanulni, és alkalmazni a kerékpáros közlekedés szabályait. <p>Ismeretek</p> <ol style="list-style-type: none"> Megyészékhelye, a főváros és lakóhelye nevezetességeinek, földrajzi jellemzőinek, élővilágának megismerése, térképismeret kialakítása, fejlesztése. Magyarországról tanult földrajzi ismeretek összefoglalása, rendszerezése (felszíni formák, ipari- és mezőgazdasági termelés, nevezetességek, megyék, városok, környező országok, Európai Unió). A különféle közlekedési eszközökön az utazás feltételeinek megismerése, az utazás megvalósítása segítséggel (menetrend, tájékoztató). Az utazással kapcsolatos piktogramok megismerése. A közlekedés szereplőinek felelőssége. A gyalogos közlekedés szabályainak pontos ismerete és betartása. A járművek vezetéséhez szükséges feltételek ismerete és betartása (jogosítvány, és képzettség nélkül nem vezethet járművet). Kerékpározás közben kötelező a közlekedési szabályok betartása. 		<p>Kommunikáció: szókincsbővítés, olvasás, írás,</p> <p>Számolás-mérés: tájékozódás,</p> <p>Környezet-ismeret: földrajzi ismeretek, élettelen környezet, egészségmegőrzés,</p> <p>Életvitel és gyakorlat: piktogramok, képi információk,</p> <p>Ábrázolás-alakítás: rajzolás, festés, térbeli formák alkotása,</p>
Tevékenység		
<ol style="list-style-type: none"> Különböző léptékű térképeken tájékozódás, adott helyszín megkeresése, meghatározása a szokásos közlekedési útvonalak áttekintése. Idegenforgalmi kiadványok, fotóalbumok, nézegetése, atlasz, feladatlap, tankönyvhasználat. 		

<p>3. Munka homokasztalon vagy színes gyurmával, terepasztal használata, filmek megtekintése és megvitatása.</p> <p>4. Tanulmányi kirándulás (a tágabb lakókörnyezet megismerése).</p> <p>5. Prospektusok, szórólapok, plakátok gyűjtése, tablók készítése.</p> <p>6. Tankönyvhasználat, feladatlapok kitöltése, utazás különféle járműveken.</p> <p>7. Szituációs gyakorlatok.</p> <p>8. A szabályok biztos ismerete és gyakorlása.</p> <p>9. Mi a teendő, ha leáll a közlekedés valamilyen okból?</p> <p>10. Alternatív közlekedési lehetőségek. Kerékpáros közlekedés a „KRESZ” parkban, illetve gyér forgalmú utcán.</p> <p>11. Képek válogatása, csoportosítása (épületek funkciója, kora szerint).</p> <p>12. Közlekedés fokozott önállósággal, az utazások megtervezése, a szükséges eszközök, előkészítése, ellenőrzése indulás előtt (igazolvány, pénz, bérlet, lakáskulcs, útravaló).</p> <p>13. Közlekedési táblák, jelzések ismerete.</p> <p>14. Helyzetgyakorlatok, filmek megtekintése, a szituációk megbeszélése.</p> <p>15. Tanulmányi séta.</p> <p>16. Balesetek megelőzése, szabályok betartása, ill. felelőtlen közlekedés következményeivel kapcsolatos film megtekintése és megbeszélése.</p> <p>17. Önálló közlekedés adott helyre, adott helyről.</p>		
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>ország, haza, főváros, nagyváros, lakóhely, domborzati, gazdasági, utca térkép, nevezetesség, turista, idegenforgalom, külföld, belföld, nemzeti büszkeség, Európai Unió (zászló, Himnusz), uniós jogok (munkavállalás, utazás), közlekedési szabály, segítség kérése, érvényes jegy, érvényes bérlet, megálló, állomások, pályaudvarok, információ, piktogramok, kicsinyítés, helymeghatározás, tájékoztató, körütekintés, megfontoltság, menetrend, menetidő, késés, útravaló, poggyász, helyjegy, jelzőtábla, KRESZ, kötelező betartani, büntetés, felelőtlen - felelős, közlekedési táblák, tájékoztató táblák felismerése, megnevezése, szabályos - szabálytalan, szabálysértés, büntetés, kerékpárral, kerékpározással kapcsolatos megnevezések, fogalmak</p>	
<p>Tematikai egység</p>	<p>3. Történelmi ismeretek - Társadalmi ünnepek</p>	<p>Órakeret: 19</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>1. Az ünnepek ismétlődése. 2. Régi korok embereinek tisztelete és emlékük ápolása.</p>	
<p>Tantárgyi fejlesztési célok</p>	<p>1. Az ünnepek tartalmát és jelentőségét ismerni. 2. A körülötte zajló politikai és társadalmi eseményeket figyelemmel kísérni.</p>	
<p>Követelmények - Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	
<p>Fejlesztési feladat</p> <p>1. Tájékozódni a régmúlt, és a jelen eseményeiben.</p> <p>2. A tanult történelmi eseményeket és személyeket ismerni.</p> <p>3. Ismerni az ünnepek tartalmát és jelentőségét.</p> <p>4. Külsőségeiben és tartalmában is képes ünnepelni.</p> <p>5. Segítséggel észre venni a környezetében lévő tárgyak, eszközök körében is a változást (számítógép, telefon, háztartási gépek korszerűsödése).</p> <p>Ismeretek</p> <p>1. A tanult történelmi ismeretek felszínen tartása (történelmi korok régmúlttól napjainkig).</p> <p>2. Tájékozódás az időszalagon.</p> <p>3. A történelmi korokhoz kapcsolható helyszínek, épületek megismerése, az eseményhez kapcsolható személyek, népcsoportok megnevezése.</p> <p>4. Piramisok - fáraók - egyiptomi kultúra, Róma - pápaság - kereszténység - templomok, szobrok, képek, ünnepek,</p> <p>5. Hősök tere - szobrok, a magyarság híres vezetői, királyai, a kapcsolódó események.</p>	<p>Kommunikáció: olvasás - írás, médiaismeret,</p> <p>Számolás-mérés: tájékoztató időben és térben,</p> <p>Ének-zene: ünnepekhez, korokhoz kapcsolódó ének, zene,</p> <p>Információs eszközök használata: meghívó, plakát készítése, nyomtatása,</p>	

<p>6. Parlament - az országgyűlés tagjainak munkája, választása, az ország működése, törvényhozás).</p> <p>7. Közlekedési Múzeumban a közlekedési eszközök fejlődése, változása (esetleg utazás „nosztalgia járművön”).</p> <p>8. Múzeum, skanzen meglátogatása (felkészülés a látnivalókról, melyik korban készült pl. épület, milyen munkát végeztek az ott élő emberek, milyen volt a ruházatuk stb.)</p> <p>9. Napjainkban lezajló társadalmi események figyelemmel kísérése (választások: képviselők -országgyűlési-, önkormányzati-, európai parlamenti).</p> <p>10. Ünnepek csoportosítása.</p> <p>11. Szokások, normák (öltözködés, terítés, történelmi-, naptárismeret).</p>	<p>anyaggyűjtés a hálózatról,</p>
<p>Tevékenység</p> <p>1. Képválogatás adott eseményekkel kapcsolatban, történelmi személyek felismerése tetteik, tulajdonságaik alapján.</p> <p>2. Könyvek, feladatlapok használata.</p> <p>3. Irányított beszélgetés.</p> <p>4. Történelmi eseményekről, személyekről filmrészletek, filmek, leírások megismerése, a kapcsolódó ismeretek rendszerezése, összefoglalása.</p> <p>5. Adott korokkal kapcsolatos jelmezek, jellegzetes tárgyak készítése, szerepjáték.</p> <p>6. Az ipar, közlekedés régi eszközeiről képek, rajzok gyűjtése, tabló készítése.</p> <p>7. Albumok, szórólapok, képek, internetről gyűjtött anyag.</p> <p>8. Tanulmányi kirándulás.</p> <p>9. Néhány országosan ismert vezető nevének, funkciójának ismerete.</p> <p>10. Az érintett személyek felismerése, megnevezése.</p> <p>11. Aktív részvétel ünnepeken (műsor készítése, szerep vállalása, dekoráció készítése, az elkészült műsor, szereplés rögzítése, a felvétel megtekintése és véleményezése, hibák és a jól sikerült részek bírálata).</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>történelem, nemzet, haza, vallás, összetartozás, emlékezet, hagyomány, politikai berendezkedéssel kapcsolatos fogalmak (parlamentáris demokrácia, nemzeti jelképeink), egyházi, nemzeti, állami, családi, társadalmi, ünnepek, történelem, nemzet, haza, vallás, összetartozás, emlékezet, hagyomány, politikai berendezkedéssel kapcsolatos fogalmak: (alkotmány, parlamentáris demokrácia), feltaláló, kísérlet, elavult, egyházi, nemzeti, állami, családi, társadalmi ünnepek</p>
<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>Annak tudatosítása, hogy a személyes adatok kiadása, és az aláírás felelősséggel jár, személyes dokumentumait épségben kell őriznie. Ünnepeink ismerete külsőségeiben és tartalmában, az ünnepi alkalmakra készülés lelkesen és aktívan.</p> <p>A közlekedési és a balesetvédelmi szabályok ismerete, és annak elfogadása, hogy tudás, és engedély nélkül járművet vezetni tilos!</p>

Testnevelés 9.

A tantárgy elsődleges célja a rendszeres mozgás, testedzés és az egészséges életmód iránti igény kialakítása. Térbeli irányok, viszonyfogalmak használata. Az általános iskolai testnevelés során kialakított és begyakorolt mozgáselemek rögzítése, pontosítása, tudatosítása, alapmozgások gyakorlása. Ritmus és sorrend megtartása mozgásos feladatokban. Mozcásos tevékenységgel a tartási hibákat korrigálni, a motorikus képességek fejlesztése, az egészséges testi fejlődés biztosítása, testi fejlődés zavarainak korrekciója.

[A mindennapos testnevelés foglalkozásokon a mozgásszegény és ülő életmódból adódó gerinc tartási és lábboltozati problémák prevenciója ill a meglévő problémák kezelése.](#)

A sportjátékokhoz szükséges elemi és tájékozódási képességek /figyelem/ fejlesztése. A munkatevékenység során szükséges ügyesség, erő, állóképesség, kitartás, edzettség, bátorság, akarat fejlesztése. Sportversenyek elemeinek elsajátítása, labda-biztonság növelése, felkészülés iskolai sportversenyekre. Gimnasztikai alapformájú gyakorlatok rögzítése. Növekvő elem és ütemszámú mozgássorok elsajátítása.

A tantárgy az erkölcsi nevelés területén fontos szerepet játszik a szabályok, szabályosság ismeretének megerősítésében, a magatartásszabályozás befolyásolásában.

Az önismeret és társas kultúra fejlesztése területén segíti az önismeret, önfogadás képességét, a segítségnyújtásra és elfogadásra való törekvést.

A testi és lelki egészségre nevelés területén segíti az egészséges testmozgás és a fizikai aktivitás iránti igény folyamatosságát.

A testnevelés tantárgy az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen hozzájárul a verbális utasítások megértéséhez, a mozgások bemutatás vagy szóbeli irányítás alapján minél pontosabban és differenciáltabban történő kivitelezéséhez.

A tantárgy tanulása során fontos a tanulók figyelmének ráirányítása a harmonikus mozgás szépségeire és a mozgásművészet vagy a sportmozgások esztétikumának felismerésére.

A nevelés - oktatás - fejlesztés területei	Tantárgy	9 - 10. évfolyam		
		9. évfolyam	10. évfolyam	2 tanéves óraszám
Testnevelés	Testnevelés	180	180	360

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyam:	9.	10.
Heti óraszám:	5	5

Éves óraszám:	180	180
---------------	-----	-----

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	9.	10.
5. Rendgyakorlatok, téri tájékozódás	12	12
6. Gimnasztikai gyakorlatok	30	30
7. Képességfejlesztő gyakorlatok, játékos feladatok	35	35
8. Labdás gyakorlatok	25	25
9. Sportjátékok elemei	40	40
10. Tartáskorrekció és lúdtalp torna preventív és korrigáló gyakorlatok	20	20
11. Szabadon felhasználható 10%	18	18

Tematikai egység	1. Rendgyakorlatok, téri tájékozódás		Órakeret: 12
Előzetes tudás	1. Egy-máshoz való alkalmazkodóképesség. 2. Az együttmozgás élménye.		
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Vezényszavakat ismerni és követni. 2. Gyakorlatokat társakhoz és alkalomhoz illően fegyelmezetten végezni.		
Kapcsolódási pontok	Társadalmi ismeret: ünnepek, felkészülés a felnőtt életre Ének-zene: ritmus gyakorlatok, dal- és zenekíséret Környezet-ismeret: egészség-megőrzés		
Tananyag/Ismeretek	Tanulói tevékenység	Fejlesztési feladat	Kulcsfogalmak
1. Sorakozás 2. Járások 3. Menetelés 4. Testfordulatok	1. Sorakozó magasság szerint. 2. Járás egysoros, kétsoros, háromsoros oszlopban, nyitódás, záródás, helyben járás, jelre elindulás, megállás. 3. Járás lábujjhegyen, sarkon. 4. Sarkon jobbra, balra fordulatok vezényszóra. 5. (Irányítással) 6. Menetelés helyben járással, igazodás, sorbontás jobb, baloldal érzékelése. 7. Vezényszavak megértése. 8. Menetelés zenére, ritmustartás, ritmusváltás adott jelre.	1. Önállóan sorakozni, az irányokat ismerni. 2. A gyakorlatokat egyre pontosabban végrehajtani	<ul style="list-style-type: none"> • nyit, • zár, • jobb, • bal, • igazodás, • sorbontás, • magas, • alacsony
Tematikai egység	2. Gimnasztikai gyakorlatok		Órakeret: 30

Előzetes tudás	1. Biztos mozgáskoordináció. 2. Utasítás pontos végrehajtása.		
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Adott ritmust átvenni és követni. 2. Megtanult mozgáselemeket kitartoán végezni.		
Kapcsolódási pontok	Ének-zene: ritmus- gyakorlatok, dal- és zenekíséret Környezet-ismeret: egészség-megőrzés		
Tananyag/Ismeretek	Tanulói tevékenység	Fejlesztési feladat	Kulcsfogalmak
1. Két-három mozgáselem összekapcsolása. 2. Kézi szer- és szabadgyakorlatok. 3. Szakkifejezések megértése és alkalmazása	1. Begyakorolt mozgáselemek összekapcsolása, helyben futás magas térdemelés, terpeszállás törzshajlítás, bokaérintés. 2. Négy ütemre végzett gyakorlatok: (alapállás, ugrás terpeszbe, kar oldalsó középtartásba, taps fej fölött, vissza alapállásba, mellső középtartásba, oldalsó középtartásba, terpesz, stb.) 3. Szalag, babzsák, labda, medicinlabda, súlyzó, buzogány, karika, alkalmazásával végzett négyütemű gyakorlatok vezényszavak, számolás, zene segítségével. 4. Begyakorolt gyakorlatsorok zenére, a testtartás, és ütemtartás figyelembe vételével	1. Az alapgyakorlatokat huzamosabb ideig végezni. 2. Egyszerű utasításokat megérteni. 3. Kézi szereket megfelelően használni.	<ul style="list-style-type: none"> • négyütemű gyakorlat, • terpeszállás, • oldalsó középtartás, • mellső középtartás, • magas tartás, • négyütemű gyakorlat, • kézi szerek megnevezése,
Tematikai egység	3. Képességfejlesztő gyakorlatok, játékos feladatok		Órakeret: 35
Előzetes tudás	1. Erőnlét fejlesztése. 2. A mozgás összerendezettsége.		
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Gyakorlatokat kitartoán végezni, a hibákat javítani. 2. Izmokat erősíteni.		
Kapcsolódási pontok	Környezetismeret: egészségmegőrzés		
Tananyag/Ismeretek	Tanulói tevékenység	Fejlesztési feladat	Kulcsfogalmak
1. Guggolás 2. Kúszás 3. Mászás 4. Függeszkedés 5. Távolugrás	1. Guggoló járás, 2. kúszás padok között, 3. bordásfal gyakorlatok (függeszkedés), 4. egy lábról	1. Szóbeli utasításokat megérteni. 2. Egyre hosszabb ideig együttműködni a tartásjavító és	<ul style="list-style-type: none"> • gyakorlatok megnevezése, • sorozat, • állórajt,

6. Guruló átfordulás előre, hátra 7. Állórajt, futás 8. Egyensúlyozó járás.	elrugaszkodás távolugrás nekifutásból, 5. sorozatban guruló átfordulások (guruló átfordulás előre sorozatban, háttal sorozatban guruló átfordulás, hátra), 6. állórajtból versenyfutás, 7. helyben rugózásból elrugaszkodás, 8. mászás kötelen, bordásfal, 9. kúszás akadályok között, mászás akadályon át, 10. 30-60 m-es versenyfutás állórajtból, 11. egyensúlyozás talajon, padon (gerendán) pad merevítőjén.	izomerősítő gyakorlatokban.	<ul style="list-style-type: none"> • tevékenységek megnevezése, • méter,
Tematikai egység	4. Labdás gyakorlatok		Órakeret:25
Előzetes tudás	1. Önzetlen játék. 2. Céltudatosság.		
Tantárgyi fejlesztési célok	Egyre pontosabban labdát vezetni, célba juttatni (kézzel, lábbal).		
Kapcsolódási pontok	Ének-zene: ritmus gyakorlatok Környezet- ismeret: egészség- megőrzés		
Tananyag/Ismeretek	Tanulói tevékenység	Fejlesztési feladat	Kulcsfogalmak:
1. Kislabda dobás 2. Átadások 3. Labdavezetés	1. Kislabda dobás, álló helyzetből. 2. Célba dobás (kosár, kapu, céltábla). 3. Egykezes, kétkézes mellső átadások, különböző feladathelyzetekben. 4. Váltott kézzel járás körben akadályok megkerülése, labdavezetések. 5. Labdavezetés (ügyesebb) lábbal cél felé, akadályok megkerülése. 6. Dobóterpeszből kidobás, célba dobás, alsó felső dobás, lassú	1. Szabályokat megérteni, betartani. 2. Labdát vezetni egyre biztosabban	<ul style="list-style-type: none"> • gyakorlatok megnevezése, • váltott kéz, • dobóterpesz, • labdavezetés

	futás közben labdavezetés az ügyesebb kézzel.		
Tematikai egység	5. Sportjátékok elemei		Órakeret: 40
Előzetes tudás	1. Szabálykövetés. Csapatszellem fontossága.		
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Sportjátékokat játszani, mások játékát figyelemmel kísérni. 2. Rendszeresen sportolni.		
Kapcsolódási pontok	Számolás-mérés: tájékozódás, műveletek végzése Környezet-ismeret: egészség-megőrzés Ének-zene: ritmus gyakorlatok, dal- és zenekíséret		
Tananyag/Ismeretek	Tanulói .tevékenység	Fejlesztési feladat	Kulcsfogalmak
<p>1. Kosárlabda, röplabda, zsinórlabda</p> <p>2. Pingpong</p> <p>3. Labdarúgás</p> <p>4. Tollaslabda, szivacs labda.</p> <p>5. Kidobós</p> <p>6. Úszás (vízbiztonság)</p> <p>7. Roller, kerékpár, gördeszka, görkorcsolya, szánkó használata</p> <p>8. Teke, kugli, biliárd</p> <p>9. Kondicionáló gépek minél szélesebb körű alkalmazása</p>	<p>1. Alapállás - megindulás - megállás, labdavezetés, kosárra dobás, védekezés,</p> <p>2. pingpongozás, átütés, szerválás, ütögetés, adogatás,</p> <p>3. alapállás, megindulás, megállás, labdavezetés, átadás, kapura lövés, labda védeke,</p> <p>4. szivacs labda, tollaslabda ütögetés, átütés a háló másik oldalára.</p> <p>5. Az időjárásnak megfelelő sporteszközök használata, az eszközök rendeltetésszerű használata, karbantartása, tárolása.</p> <p>6. Egyéni- és csapatversenyek rendezése, kulturált szurkolás (eredményhirdetés, cím megvédése, visszavágó).</p> <p>7. Úszás, néhány úszásnem mozdulatai, az úszás ritmusa, légzés javítása.</p> <p>8. Kondicionáló gépek célszerű és szakszerű használata, az erőnlét-és életmódjavító gyakorlatsorok elsajátítása és napirendbe építése</p>	<p>1. Betartani a sportjátékok elemi szabályait, és az eszközöket rendeltetésszerűen, balesetmentesen használni.</p> <p>2. A szabályokat minél pontosabban betartani.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • sportágak és tevékenységek megnevezése, • kosárpalánk, • kosár, • kosárlabda, • ping-pong • röplabda • zsinórlabda • szerva, szerválás, • kapu, • gól, • kétkezes mellső átadás

Tematikai egység	6.Tartáskorrekció és lúdtalp torna preventív és korrigáló gyakorlatok		Órakeret: 20
Előzetes tudás	1. Mozgás összerendezettség 2. Gimnasztikai gyakorlatok tudatos végzése		
Tantárgyi fejlesztési célok	1. a gerinc tartási és lábboltozati problémák prevenciója ill a meglévő problémák kezelése.		
Kapcsolódási pontok	Környezet-ismeret:egészség-megőrzés Munka és egészségvédelem		
Tananyag/Ismeretek	Tanulói .tevékenység	Fejlesztési feladat	Kulcsfogalmak
1.Gerinc nyújtása 2.Gerinc mobilizálása kúszógyakorlatok mászó gyakorlatok 3.Hátizom erősítése,különböző testhelyzetekben (kézi szerrel, kézi szer nélkül) 4.Mellizmokat nyújtó gyakorlatok 5.Fiziológiás görbületek kialakítására irányuló gyakorlatok 6.Hasizom gyakorlatok (kézi szerrel, kézi szer nélkül) 7.Törzs izomfűző kialakítása, 9.Aktív talp boltozatot erősítő gyakorlatok	Diktálás/bemutatás és folyamatos korrekcióval - állás és járás közben törzsfordító, nyújtó gyakorlatok - zsámolyon ülve hátizom, kar és törzs gyakorlatok, nyújtások fordítások - hason fekvésben fej, törzs és kargyakorlatok, - hason fekvésben labdával, bottal, babzsákkal végzett fej-, hát-, kar és lábemelések Hanyatt fekvésben felsőtest ill. lábemelésekkel hasizom gyakorlatok Álló gyakorlatok bordásfalnál Járógyakorlatok sarkon ,lábujjhegyen külső talp élen. Kislabdát talp közé szorítva járás külső talp élen előre hátra. Talp boltozat emelő gyakorlatok	1. Szóbeli utasításokat megérteni. 2. A tanult gimnasztikai elemek összekapcsolása 3. Egyre hosszabb ideig együttműködni a tartásjavító, talpboltozat és izomerősítő gyakorlatokban. 4. Tudatos szelektív izommunkát végezni. .	<ul style="list-style-type: none"> • nyújtás • hajlítás • fordítás • gyakorlatok megnevezés • kézi szerek megnevezése

	-ülve tehermenetesített helyzetben - kézi szer nélkül - kézi szerrel (golyók, papír rongy darabok szedése)		
	-		

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A tanulók képes 1. a mozgásos tevékenységek rendszeres végzésére, az egészséges testi fejlődés, edzettség, teherbíró képesség, az alapvető fizikai képesség szintjének emelése érdekében, 2. sporteszközök rendeltetésszerű, balesetmentes használatára, 3. sportjátékok játszására (egyszerűsített) szabályokkal, sportmérkőzések figyelemmel kísérésére.
---	---

Testnevelés 10.

A tantárgy elsődleges célja a rendszeres mozgás, testedzés és az egészséges életmód iránti igény kialakítása. Térbeli irányok, viszonyfogalmak használata. Az általános iskolai testnevelés során kialakított és begyakorolt mozgáselemek rögzítése, pontosítása, tudatosítása, alapmozgások gyakorlása. Ritmus és sorrend megtartása mozgásos feladatokban. Mozgásos tevékenységgel a tartási hibákat korrigálni, a motorikus képességek fejlesztése, az egészséges testi fejlődés biztosítása, testi fejlődés zavarainak korrekciója.

[A mindennapos testnevelés foglalkozásokon a mozgásszegény és ülő életmódból adódó gerinc tartási és lábboltozati problémák prevenciója ill a meglévő problémák kezelése.](#)

A sportjátékokhoz szükséges elemi és tájékozódási képességek /figyelem/ fejlesztése. A munkatevékenység során szükséges ügyesség, erő, állóképesség, kitartás, edzettség, bátorság, akarat fejlesztése. Sportversenyek elemeinek elsajátítása, labda-biztonság növelése, felkészülés iskolai sportversenyekre. Gimnasztikai alapformájú gyakorlatok rögzítése. Növekvő elem és ütemszámú mozgássorok elsajátítása.

A tantárgy az erkölcsi nevelés területén fontos szerepet játszik a szabályok, szabályosság ismeretének megerősítésében, a magatartásszabályozás befolyásolásában.

Az önismeret és társas kultúra fejlesztése területén segíti az önismeret, önfogadás képességét, a segítségnyújtásra és elfogadásra való törekvést.

A testi és lelki egészségre nevelés területén segíti az egészséges testmozgás és a fizikai aktivitás iránti igény folyamatosságát.

A testnevelés tantárgy az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen hozzájárul a verbális utasítások megértéséhez, a mozgások bemutatás vagy szóbeli irányítás alapján minél pontosabban és differenciáltabban történő kivitelezéséhez.

A tantárgy tanulása során fontos a tanulók figyelmének ráirányítása a harmonikus mozgás szépségeire és a mozgásművészet vagy a sportmozgások esztétikumának felismerésére.

A nevelés - oktatás - fejlesztés területei	Tantárgy	9 - 10. évfolyam		
		9. évfolyam	10. évfolyam	2 tanéves óraszám
Testnevelés	Testnevelés	180	180	360

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyam:	9.	10.
Heti óraszám:	5	5
Éves óraszám:	180	180

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	9.	10.
12. Rendgyakorlatok, téri tájékozódás	12	12
13. Gimnasztikai gyakorlatok	30	30
14. Képességfejlesztő gyakorlatok, játékos feladatok	35	35
15. Labdás gyakorlatok	25	25
16. Sportjátékok elemei	40	40
17. Tartáskorrekció és lúdtalp torna preventív és korrigáló gyakorlatok	20	20
18. Szabadon felhasználható 10%	18	18

Tematikai egység	1. Rendgyakorlatok, téri tájékozódás		Órakeret: 12
Előzetes tudás	1. Egymáshoz való alkalmazkodóképesség. 2. Az együttmozgás élménye.		
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Vezényszavakat ismerni és követni. 2. Gyakorlatokat társakhoz és alkalomhoz illően fegyelmezetten végezni.		
Kapcsolódási pontok	Társadalmi ismeret: ünnepek, felkészülés a felnőtt életre Ének-zene: ritmus gyakorlatok, dal- és zenekíséret Környezet-ismeret: egészség-megőrzés		
Tananyag/Ismeretek	Tanulói tevékenység	Fejlesztési feladat	Kulcsfogalmak
1. Sorakozás 2. Járások 3. Menetelés 4. Testfordulatok	1. Sorakozó magasság szerint. 2. Járás egysoros, kétsoros, hámsoros oszlopban, nyitódás, záródás, helyben járás,	1. Önállóan sorakozni, az irányokat ismerni. 2. A gyakorlatokat egyre pontosabban végrehajtani	<ul style="list-style-type: none"> • nyit, • zár, • jobb, • bal, • igazodás,

	<p>jelre elindulás, megállás.</p> <p>3. Járás lábujjhegyen, sarkon.</p> <p>4. Sarkon jobbra, balra fordulatok vezényszóra.</p> <p>5. (Irányítással)</p> <p>6. Menetelés helyben járással, igazodás, sorbontás jobb, baloldal érzékelése.</p> <p>7. Vezényszavak megértése.</p> <p>8. Menetelés zenére, ritmustartás, ritmusváltás adott jelre.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • sorbontás, • magas, • alacsony
Tematikai egység	2. Gimnasztikai gyakorlatok		Órakeret: 30
Előzetes tudás	<p>1. Biztos mozgáskoordináció.</p> <p>2. Utasítás pontos végrehajtása.</p>		
Tantárgyi fejlesztési célok	<p>1. Adott ritmust átvenni és követni.</p> <p>2. Megtanult mozgáselemeket kitartóan végezni.</p>		
Kapcsolódási pontok	<p>Ének-zene: ritmus- gyakorlatok, dal- és zenekíséret</p> <p>Környezet-ismeret: egészség-megőrzés</p>		
Tananyag/Ismeretek	Tanulói tevékenység	Fejlesztési feladat	Kulcsfogalmak
<p>1. Két-három mozgáselem összekapcsolása.</p> <p>2. Kézi szer- és szabadgyakorlatok.</p> <p>3. Szakkifejezések megértése és alkalmazása</p>	<p>1. Begyakorolt mozgáselemek összekapcsolása, helyben futás magas térdemelés, terpeszállás törzshajlítás, bokaérintés.</p> <p>2. Négy ütemre végzett gyakorlatok: (alapállás, ugrás terpeszbe, kar oldalsó középtartásba, taps fej fölött, vissza alapállásba, mellső középtartásba, oldalsó középtartásba, terpesz, stb.)</p> <p>3. Szalag, babzsák, labda, medicinlabda, súlyzó, buzogány, karika, alkalmazásával végzett négyütemű gyakorlatok vezényszavak, számolás, zene segítségével.</p> <p>4. Begyakorolt gyakorlatsorok zenére, a</p>	<p>1. Az alapgyakorlatokat huzamosabb ideig végezni.</p> <p>2. Egyszerű utasításokat megérteni.</p> <p>3. Kézi szereket megfelelően használni.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • négyütemű gyakorlat, • terpeszállás, • oldalsó középtartás, • mellső középtartás, • magas tartás, • négyütemű gyakorlat, • kézi szerek megnevezése,

	testtartás, és ütemtartás figyelembe vételével		
Tematikai egység	3. Képességfejlesztő gyakorlatok, játékos feladatok		Órakeret: 35
Előzetes tudás	1. Erőnlét fejlesztése. 2. A mozgás összerendezettség.		
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Gyakorlatokat kitartóan végezni, a hibákat javítani. 2. Izmokat erősíteni.		
Kapcsolódási pontok	Környezetismeret: egészségmegőrzés		
Tananyag/Ismeretek	Tanulói tevékenység	Fejlesztési feladat	Kulcsfogalmak
1. Guggolás 2. Kúszás 3. Mászás 4. Függeszkedés 5. Távolográs 6. Guruló átfordulás előre, hátra 7. Állórajt, futás 8. Egyensúlyozó járás.	1. Guggoló járás, 2. kúszás padok között, 3. bordásfal gyakorlatok (függeszkedés), 4. egy lábról elrugaszkodás távolográs nekifutásból, 5. sorozatban guruló átfordulások (guruló átfordulás előre sorozatban, háttal sorozatban guruló átfordulás, hátra), 6. állórajtól versenyfutás, 7. helyben rugózásból elrugaszkodás, 8. mászás kötélén, bordásfalon, 9. kúszás akadályok között, mászás akadályon át, 10. 30-60 m-es versenyfutás állórajtól, 11. egyensúlyozás talajon, padon (gerendán) pad merevítőjén.	1. Szóbeli utasításokat megérteni. 2. Egyre hosszabb ideig együttműködni a tartásjavító és izomerősítő gyakorlatokban.	<ul style="list-style-type: none"> • gyakorlatok megnevezése, • sorozat, • állórajt, • tevékenységek megnevezése, • méter,
Tematikai egység	4. Labdás gyakorlatok		Órakeret:25
Előzetes tudás	1. Önzetlen játék. 2. Céltudatosság.		
Tantárgyi fejlesztési célok	Egyre pontosabban labdát vezetni, célba juttatni (kézzel, lábbal).		
Kapcsolódási pontok	Ének-zene: ritmus gyakorlatok Környezet- ismeret: egészség- megőrzés		
Tananyag/Ismeretek	Tanulói tevékenység	Fejlesztési feladat	Kulcsfogalmak:

<p>1. Kislabda dobás 2. Átadások 3. Labdavezetés</p>	<p>1. Kislabda dobás, álló helyzetből. 2. Célba dobás (kosár, kapu, céltábla). 3. Egykezes, kétkezes mellső átadások, különböző feladathelyzetekben. 4. Váltott kézzel járás körben akadályok megkerülése, labdavezetések. 5. Labdavezetés (ügyesebb) lábbal cél felé, akadályok megkerülése. 6. Dobóterpeszből kidobás, célba dobás, alsó felső dobás, lassú futás közben labdavezetés az ügyesebb kézzel.</p>	<p>1. Szabályokat megérteni, betartani. 2. Labdát vezetni egyre biztosabban</p>	<ul style="list-style-type: none"> • gyakorlatok megnevezése, • váltott kéz, • dobóterpesz, • labdavezetés
<p>Tematikai egység</p>	<p>5. Sportjátékok elemei</p>		<p>Órakeret: 40</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>1. Szabálykövetés. Csapatszellem fontossága.</p>		
<p>Tantárgyi fejlesztési célok</p>	<p>1. Sportjátékokat játszani, mások játékát figyelemmel kísérni. 2. Rendszeresen sportolni.</p>		
<p>Kapcsolódási pontok</p>	<p>Számolás-mérés: tájékozódás, műveletek végzése Környezet-ismeret: egészség-megőrzés Ének-zene: ritmus gyakorlatok, dal- és zenekíséret</p>		
<p>Tananyag/Ismeretek</p> <p>1. Kosárlabda, röplabda, zsinórlabda 2. Pingpong 3. Labdarúgás 4. Tollaslabda, szivacslabda. 5. Kidobás</p>	<p>Tanulói .tevékenység</p> <p>1. Alapállás - megindulás - megállás, labdavezetés, kosárra dobás, védekezés, 2. pingpongozás, átütés, szerválás, ütögetés, adogatás, 3. alapállás, megindulás, megállás, labdavezetés, átadás, kapura lövés, labda védeke, 4. szivacslabda, tollaslabda ütögetés, átütés a háló másik oldalára. 5. Az időjárásnak megfelelő sporteszközök használata, az eszközök rendeltetészerű</p>	<p>Fejlesztési feladat</p> <p>1. Betartani a sportjátékok elemi szabályait, és az eszközöket rendeltetészerűen, balesetmentesen használni. 2. A szabályokat minél pontosabban betartani.</p>	<p>Kulcsfogalmak</p> <ul style="list-style-type: none"> • sportágak és tevékenységek megnevezése, • kosárpalánk, • kosár, • kosárlabda, • ping-pong • röplabda • zsinórlabda • szerva, szerválás, • kapu, • gól, • kétkezes mellső átadás

6. Úszás (vízbiztonság) 7. Roller, kerékpár, gördeszka, görkorcsolya, szánkó használata 8. Teke, kugli, biliárd 9. Kondicionáló gépek minél szélesebb körű alkalmazása	használata, karbantartása, tárolása. 6. Egyéni- és csapatversenyek rendezése, kulturált szurkolás (eredményhirdetés, cím megvédése, visszavágó). 7. Úszás, néhány úszásnem mozdulatai, az úszás ritmusa, légzés javítása. 8. Kondicionáló gépek célszerű és szakszerű használata, az erőnlét-és életmódjavító gyakorlatsorok elsajátítása és napirendbe építése		
Tematikai egység	6.Tartáskorrekció és lúdtalp torna preventív és korrigáló gyakorlatok		Órakeret: 20
Előzetes tudás	3. Mozgás összerendezettség 4. Gimnasztikai gyakorlatok tudatos végzése		
Tantárgyi fejlesztési célok	1. a gerinc tartási és lábboltozati problémák prevenciója ill a meglévő problémák kezelése.		
Kapcsolódási pontok	Környezet-ismeret:egészség-megőrzés Munka és egészségvédelem		
Tananyag/Ismeretek	Tanulói .tevékenység	Fejlesztési feladat	Kulcsfogalmak
1.Gerinc nyújtása 2.Gerinc mobilizálása kúszógyakorlatok mászó gyakorlatok 3.Hátizom erősítése,különböző testhelyzetekben (kézi szerrel, kézi szer nélkül) 4.Mellizmokat nyújtó gyakorlatok 5.Fiziológiás görbületek kialakítására irányuló gyakorlatok 6.Hasizom gyakorlatok (kézi szerrel, kézi szer nélkül)	Diktálás/bemutató és folyamatos korrekcióval - állás és járás közben törzsfordító, nyújtó gyakorlatok - számolyon ülve hátizom, kar és törzs gyakorlatok, nyújtások fordítások - hason fekvésben fej, törzs és kargyakorlatok, - hason fekvésben labdával, bottal, babzsákkal végzett fej-, hát-,	5. Szóbeli utasításokat megérteni. 6. A tanult gimnasztikai elemek összekapcsolása 7. Egyre hosszabb ideig együttműködni a tartásjavító, talpboltozat és izomerősítő gyakorlatokban. 8. Tudatos szelektív izommunkát végezni.	<ul style="list-style-type: none"> • nyújtás • hajlítás • fordítás • gyakorlatok megnevezés • kézi szerek megnevezése

7.Törzs izomfűző kialakítása,	kar és lábemelések	.	
9.Aktív talp boltozatot erősítő gyakorlatok	<p>Hanyatt fekvésben felsőtest ill. lábemelésekkel hasizom gyakorlatok</p> <p>Álló gyakorlatok bordásfálnál Jároggyakorlatok sarkon ,lábujjhegyen külső talp élen. Kislabdát talp közé szorítva járás külső talp élen előre hátra.</p> <p>Talp boltozat emelő gyakorlatok -ülve tehermenetesített helyzetben - kézi szer nélkül - kézi szerrel (golyók, papír rongy darabok szedése)</p> <p>-</p>		

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<p>A tanulók képes</p> <p>1. a mozgásos tevékenységek rendszeres végzésére, az egészséges testi fejlődés, edzettség, teherbíró képesség, az alapvető fizikai képesség szintjének emelése érdekében,</p> <p>2. sporteszközök rendeltetésszerű, balesetmentes használatára,</p> <p>3. sportjátékok játszására (egyszerűsített) szabályokkal, sportmérkőzések figyelemmel kísérésére.</p>
---	--